PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 167 (13.398)

Trst, sreda, 19. julija 1989

Vladna kriza se s hitrimi koraki bliža koncu

Andreottijevo snovanje vlade z jasnimi petbarvnimi obrisi

Danes običajni mimohod strank, jutri bi lahko že podpisali sporazum med člani bodoče vlade - Occhetto že sestavil komunistično vlado v senci

DUŠAN KALC

RIM — Giulio Andreotti je očitno zajadral v mirnejše vode. Na njegovi poti ni več nobene resnejše zapreke in nihče nima več dvomov, da bo prav on predsednik nove petbarvne vlade. In to v kratkem. Mnogi namreč menijo, da mu bo uspelo že ob koncu tega tedna ali na začetku prihodnjega sestaviti vlado. Včeraj je v ta namen še enkrat »potipal« tajnike petih strank, ki so doslej, in bodo še naprej, sestavljale vladno večino, da bi se prepričal, če obstaja še kakšna prejudicialna politična zapreka in da bi z njimi obravnaval programske in strukturne aspekte. Odgovori so bili dokaj spodbudni in če odštejemo nekatere rahle dvome, s katerimi skuša zlasti socialistični tajnik Craxi še naprej (pa čeprav ne več s tisto vnemo in intenzivnostjo kot doslej) pogojevati politične izbire, lahko mirno rečemo, da bodo nadaljnja Andreottijeva posvetovanja le gola formalnost. Danes bo v veliki veži Palače Montecitorio običajni formalni mimohod delegacij petih strank, ki jih je sklical, da bi mu dale dokončni odgovor o programskih predlogih. Jutri pa se bo spet usedel za pogajalno mizo s tajniki, vendar ne več ločeno. To naj bi bil trenutek podpisa sporazuma, ki naj bi dokončno privedel do rešitve vladne krize.

Včerajšnji posvetovalni krog s tajniki je bil po mnenju mnogih uspešen in spodbuden. Andreotti je najprej sprejel liberalnega tajnika Altissima, ki je izjavil, da je problem laičnega zavezništva za njegovo stranko že zdavnaj rešen. Zatem je bil na vrsti tajnik socialdemokratske stranke Cariglia, ki je obnovil staro grožnjo, da ne bo njegova stranka

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Država in dežele proti algam

Na konferenci država-dežele so poverili ministrstvu za okolje skrb za sanacijo Jadrana (Telefoto AP)

Opozicija greni kandidaturo Jaruzelskega

VARŠAVA — Ozračje, v katerem bo poljska parlamentarna skupščina danes izbirala novega predsednika republike, ni najbolj sproščeno. Po torkovem sestanku med Jaruzelskim, ki je glavni predsedniški kandidat, in opozicijo, se je doslej precej enotno mnenje razdvojilo. Čeprav je dokončno potrdil svojo kandidaturo, je Jaruzelski vse manj prepričan, da bo postal predsednik, zato je PZDP predlagal, da bi poleg njega kandidirala tudi notranjega ministra Czeslawa Kiszczaka. Predsedniško mesto naj bi tako ostalo članu partije.

Jaruzelski upa, medtem pa se vse bolj vsiljuje mnenje, da bo opozicija zaostrila svoj položaj. Velika večina njenih parlamentarcev se je namreč izrekla proti generalu, 25 poslancev in senatorjev pa je celo podpisalo peticijo, s katero vabi parlamentarno opozicijo, naj se uradno izreče proti Jaruzelskemu. Peticija verjetno ne bo sprejeta, saj bi jo morale osvojiti vsaj štiri petine predstavnikov opozicije, poudariti pa je treba, da je odločno proti partijskemu predsedniškemu kandidatu tudi kakih petnajst predstavikov Kmečke stranke (ZSL). Da ne bi prišlo do presenečenj, pa je Solidarnost že pred dnevi zahtevala javno glasovanje, saj ni več skrivnost, da so tudi v PZDP sami prostostrelci, ki bi se radi nekako maščevali Jaruzelskemu in glasovali za predstavnika opozicije. Po drugi strani pa poznavalci ugotavljajo, da bi se z javnim glasovanjem povečale možnosti Jaruzelskega, kljub temu pa ne bi moglo zmanjšati razdalje, ki ga ločuje od opozicije in ki je iz ure v uro večja.

Za to, da bi bil izvoljen za predsednika republike, Wojciech Jaruzelski potrebuje polovico glasov plus enega od 599 parlamentarcev. Po prvih ocenah ga doslej poleg potrebne polovice podpira še kakih dvajset poslancev in senatorjev, vendar ta presežek, sodeč po zadnjih razpletih, ni več tako zanesljiv. Skupščina bo torej danes glasovala za enega samega kandidata, če ne bo dosegel zadostnega števila glasov, pa se bo morala ponovno sestati jutri, seveda v primeru, da bo partija predlagala novega kandidata, in sicer Kiszczaka.

Stanovanja morajo imeti parkirišča

RIM — Kasacijsko sodišče je dokončno priznalo vsem, ki živijo v stanovanjskih blokih, pravico do zasebnega parkirišča. Po daljši razpravi so sodniki sprejeli pritožbo 47 stanovalcev neke rimske stanovanjske hiše, v kateri so se kar čez noč znašli brez obljubljenih parkirišč. Podjetje, ki je zgradilo stanovanjski blok, je sicer opremilo tudi parkirišče, a ga je raje prodalo neki družbi, ki ga je mislila izkoristiti povsem drugače. Stanovalci, ki so ostali brez parkirišč, so protestirali, sodniki kasacijskega sodišča pa so obsodili gradbeno podjetje in določili, da mora vsako stanovnje v novih blokih imeti tudi dovolj obsežno parkirišče.

Sodniki so po zakonu iz leta 1967 določili tudi obseg parkirnega območja na voljo vsakemu stanovalcu. Na vsakih dvajset kubičnih metrov stanovanja ima stanovalec pravico do enega kvadratnega metra »parkirne« površine. Parkirišča bi morala ostati last stanovalcev v vsakem primeru, tudi v prisotnosti morebitnih dodatnih zasebnih pogodb.

Rudarji so mirni, mednacionalni problem pa oblastem uhaja iz rok

Stavkovni val zajel tudi rudnike v Donbasu

V vsej Abhaziji so oklicali izredno stanje

MOSKVA — Kuzbaškim rudarjem so se po skoraj dvotedenski stavki pridružili tudi njihovi kolegi v največjem revirju evropskega dela Sovjetske zveze, v ukrajinskem Donbasu. Akcija se je začela v rajonu Makejevka, kjer je stavkovni odbor razčlenil zahteve stavkajočih v 33 točkah. V njih zahtevajo dodatke za nočno delo, izboljšanje življenjskih pogojev, opredelitev prostega dne in gospodarsko-finančno samostojnost rudnikov.

V Kuzbasu v Sibiriji pa se s stavkovnimi oblastmi medtem pogaja član politbiroja Nikolaj Sljunkov, vendar mu še ni uspelo prepričati rudarje, naj se vrnejo na delo. Na zasedanju vrhovnega sovjeta je predsednik vlade Rižkov pomirljivo govoril o tem, da nekaterih zahtev sibirskih rudarjev pač ni mogoče takoj izpolniti, ker je za to potrebna določena zakonodajna pot (gre zlasti za dvig pokojnin in ukinitev državne cene za premog). Cene so nasploh eno najbolj spornih vprašanj, o katerih se sedaj pogovarjajo v vseh premogovnih središčih. Premog, ki ga pridobivajo, je sicer vrhunske kakovosti, država pa mu opredeljuje tako nizke cene, da so rudniki nerentabilni in nimajo nikakršnih skladov, da bi si delavci uredili socialne pogoje življenja in dela. Tako se v skladiščih kopičijo tone dragocenega antracita, metalurški obrati pa jadikujejo, da jim stavkajoči rudarji ogrožajo delo.

V senci rudarskih stavk pa so se ponovno razplamteli mednacionalni spori ne samo v Gruziji, temveč tudi v Gorskem Karabahu. Agencija Tass je objavila daljši dopis tudi o posledicah nenehnih sovražnih izpadov med Armenci in Azerbajdžanci. Prebivalstvo se množično izseljuje, nastajajo hermetično zaprte vasi, družine mešanih zakonov pa so tarča najhujših ustrahovanj tako z ene kot z druge strani. V Karabahu je že tako, da nihče ne ve, kdaj kdo stavka in kdaj dela, kljub temu da je vojska še zaostrila nadzorstvo.

Po večurnem premirju pa je včeraj ponovno prišlo do zaostritve položaja v Abhaziji in širši Gruziji. V mestu Zugdili so demonstranti napadli zapor in izpustili 180 obsojenih kriminalcev. Kljub policijski uri se v raznih krajih Abhazije vrstijo množična zborovanja.

Zborovanje rudarjev v Prokopjevsku (Telefoto AP)

CISL po kongresu

RIM — Z odobritvijo zaključne politične resolucije, ki vsebuje glavne strateške smernice sindikata, kakor jih je nakazal tajnik Marini in kot jih je potrdila razprava, ter z odobritvijo devetih manjših resolucij o specifičnih sindikalnih temah se je večraj zaključil enajsti vsedržavni kongres sindikalne konfederacije CISL. Na koncu je bilo še glasovanje novega glavnega sveta, ki bo čez teden dni izvolil iz svoje srede glavnega tajnika (nobenega dvoma ni, da bo potrjen Franco Marini) ter ostale člane tajništva.

Kongres je bil pravo zmagoslavje za tajnika Marinija in bo šel v zgodovino sindikata CISL kot kongres, ki je pomenil z notranjimi razprtijami ter ustvaril takšno enotnost, kakršne v tem sindikatu ni bilo že desetletja. Tako vsaj zgleda na prvi pogled po uspešnem sporazumu med »Marinijevo« tričetrtinsko večino in enočetrtinsko levico, ki sta si v skladu s številčno močjo porazdelili vodilna mesta. Edina še ne povsem razčiščena točka in predmet še neizčrpane razprave zadeva imenovanje dveh glavnih podtajnikov. To prakso, ki je dolga leta služila kot način za ublažitev notranjih trenj, nameravajo opustiti.

Drugi argument, ki je bil na tem kongresu vseskozi prisoten in ki je prav ob tej priložnosti postal nekakšen mej-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Smrt zaradi mamil v Gradu Pineti

GRADEŽ — Počitniško vzdušje v Gradežu je včeraj popoldne skalila vest o smrti 24-letnega Gianluca Marina. Po vsej verjetnosti je umrl zaradi mamila, saj so ga našli mrtvega v stanovanju v Gradu Pineti z brizgalko še zmeraj zabodeno v žili. Mladeničevo truplo je okrog 15.30 odkrila zaročenka, ki je takoj zatem obvestila policijo. Zdravniška pomoč pa je bila prepozna, kajti po prvih ugotovitvah je smrt nastopila že nakaj ur prej.

Marin se je pred nekaj meseci zaposlil na Občini v Gradežu, kjer je bil zadolžen za vzdrževanje zelenic. V tem času se je menda tudi skušal osvoboditi zasvojenosti z mamili, ki so ga prignala v prezgodnji grob. O tragičnem dogodku, ki je toliko bolj odmeven, ker so prav včeraj v Gorici končali sojenje skupini prekupčevalcev z mamili, je bila uvedena preiskava.

V Pavii umrl tudi Andrea sin ženske v globoki komi

PAVIA — Včeraj je umrl mali Andrea Mancini. Njegovo drobno telesce ni preživelo nove srčne in dihalne krize in tako je Andrea izdihnil v tridesetem tednu starosti.

V bolnišnici San Matteo v Pavii se je tako prej žalostno kot tragično zaključil življenjski ciklus dveh oseb, 33-letne matere in otroka, ki ga je rodila, ko je bila v globoki komi. Nesreča se je zgrnila nad družino bančnega uradnika Iva Mancinija, ko je z ženo Mario Grazio, z njunim 6-letnim sinom Stefanom in tasti preživljal prijetno popoldne v Vercelliju. Mario Grazio je tistega 4. maja obšla slabost, ko so jo prepeljali v bolnišnico, pa so ugotovili, da je imela možgansko krvavitev. Zdravnikom je rekla, naj ji rešijo življenje, ker ima doma še enega otroka, kmalu potem pa je dokončno izgubila zvest.

Ko je ležala v globoki komi, je njen mož prosil zdravnike, naj skušajo pomagati na svet otroku, ki je bil takrat še v dvajsetem tednu razvoja. Zdravnikom je dejansko uspelo ohraniti pri življenju nosečnico in njenega nedonošenega otroka, upanja, da bi oba preživela težko preizkušnjo pa je bilo zelo malo. Maria Grazia je umrla prejšnjo soboto, mali Andrea pa je od 12. junija dalje kljuboval vsem težavam, ki jih imajo nedonosenčki. Včeraj se je tudi njegovo telo nehalo boriti.

SKGZ o težavah TV Koper in o dogodkih v škedenjskem rajonskem sosvetu

NA 4. STRANI

Še o domnevnih napadih na JLA

BEOGRAD — Delegati zvezne skupščine se že nekaj mesecev ubadajo z informacijo, ki jo je pripravila še Mikulićeva vlada, govori pa o tako imenovanih napadih na Jugoslovansko ljudsko armado. Poročilo je namreč v Sloveniji povzročilo veliko razburjenje, saj meče v isti koš tako časopisne komentarje o armadi kot fizične napade na vojake oziroma kosovsko »kontrarevolucijo«. Toda kljub odločnim ugovorom slovenskih delegatov je odbor zveznega zbora skupščine SFRJ za ljudsko obrambo včeraj vendarle pripravil predlog sklepov, ki jih bo sprejel zvezni zbor.

Sklepi imajo deset točk, bistvo pa se skriva v naslednjem stavku: »Cilj napadov na JLA je zanikanje ustavne vloge in značaja armade kot skupne oborožene sile vseh narodov in narodnosti - po vsebini pa so to napadi na pridobitve revolucije in ustavno ureditev...«

Slovenska delegatka Vika Potočnik je na seji odbora predlagala lastni predlog sklepov v desetih točkah, od katerih pa so sprejeli le eno, ki je bolj formalne narave. (dd)

Včerajšnji »zakasneli« sklep konference država-dežele

Ministrstvo za okolje bo upravljalo sredstva za sanacijo Jadranskega morja

RIM — Ministrstvo za okoljeje bo upravljalo in neposredno koordiniralo z izrednimi pooblastili tisoč 300 milijard lir, ki so jih določili za sanacijo Jadrana in Pada. Za takojšnje posege (odstranitev sluzastih alginih izločkov) pa bodo od 1.300 milijard lir »odbili« 30 milijard lir.

To je v bistvu vse, kar so sklenili na včerajšnji konferenci država-dežele, posvečeni vprašanju invazije alg na Jadranu. Kot je navedel minister za okolje Ruffolo, bodo z združitvijo vseh pristojnosti v enem ministrstvu odpravili birokratske zastoje in hitreje ukrepali. Načrte bodo torej predstavili ministrstvu za okolje, to pa bo po poslušanju mnenja odbora država-dežele poskrbelo za odobritev in izvajanje z izrednimi pooblastili. Podobno kot Ruffolo je bil z včerajšnjo konferenco zadovoljen tudi minister za civilno zaščito Lattanzio, nekoliko manj minister za turizem Carraro, saj niso odobrili nobenega predloga o davčnih olajšavah in finančni pomoči prizadetemu turizmu. O tem bo morala odločati prihodnja vlada.

Bolj kritični so bili predstavniki jadranskih dežel z izjemo Veneta, ki je mnenja, da je bila konferenca uspešna. Predsednik deželnega odbora Mark Emidio Massi je izrazil pomisleke, da bi lahko zakonski odlok zagledal luč v doglednem času. S to oceno se strinjajo tudi predstavniki Emilije-Romagne, saj se zavedajo, da nad celotno zadevo lebdi neznanka političnih pogajanj za sestavo nove vlade. Navsezadnje ni rečeno, da bodo potrdili ministre (Ruffolo, Donat Cattin, Maccanico, Lattanzio, Gaspari in Prandini), ki so se udeležili včerajšnje konference. Odbornik za okolje Furlanije-Julijske krajine Carlo Angeli pa je poudaril, da bi lahko sinoči sprejete ukrepe odobrili prej, na prejšnji konferenci država-dežele, tako da so po nepotrebnem izgubili teden dni.

Osrednja oblast se je torej zganila, politiki so spoznali, da postaja Jadran prednostno vprašanje. Po republikancih so tudi socialisti včeraj predložili svoj načrt za sanacijo, tajnik KD Forlani pa se je odločno zavzel proti »mašilnim« ukrepom in zahteval dolgoročne in globalne posege.

Medtem pa je položaj na Jadranu vse prej kot rožnat. Sluz ponovno ogroža plaže severnega in srednjega Jadrana. Položaj je nekoliko boljši kot prejšnji teden, a po mnenju biologov, bo z zvišanjem temperature sluz ponovno splavala na površje. Včerajšnje meritve kisika v vodi pri Riminiju so bile nekoliko bolj spodbudne. Najhuje je kaki dve milji od obale, drugje je kisika še dovolj. Raziskovalna ladja Daphne pa je na zemljepisni širini Ferrare opazila prve večje madeže rdečih alg in potrdila, da sluzasta prevleka še vedno pokriva območje od izliva Pada do Cattolice.

Če so nevihte nekoliko izboljšale položaj tik ob obali tudi po zaslugi plavajočih pregrad, ki so se vsestransko obnesle, pa se turistični delavci in krajevni upravitelji sedaj ubadajo z odstranjevanjem sluzi, ki jo je morje vrglo na peščeno obalo, saj odlagališč že primanjkuje. Na vsem prizadetem območju pa se medtem stopnjuje srd turističnih delavcev, ribičev in drugih, ki jih je invazija alg hudo prizadela.

Tudi včeraj so marsikje mamice svojim otrokom prepovedale, da bi šli v »vodo« (Telefoto AP)

Slovensko gospodarstvo napreduje kljub težki krizi v Jugoslaviji

LJUBLJANA — Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje je naredil majsko analizo gospodarskega stanja in razvoja SR Slovenije, iz katere izhajajo presenetljivo pozitivni kazalci. Vso Jugoslavijo je zajela gospodarska kriza, vendar je slovensko gospodarstvo prestrukturiralo proizvodne kapacitete, zaostrilo gospodarsko učinkovitost in se z njo tudi izvozno preusmerilo.

V zadnjih treh letih se je izvoz realno povečal po 5,9 odstotka na leto, pri čemer je še zlasti važno, da se je gospodarstvo usmerilo od dežel v razvoju k zahtevnim zahodnim tržiščem, kamor so v obravnavanem razdobju prodali 83 odtotkov blaga, lani pa so z evropskimi državami zabeležili celo 230 milijonov dolarjev suficita.

Znatno se je povečal izvoz storitev; turizem in gospodarstvo sta na primer letno ustvarila od 450 do 500 milijonov dolarjev deviznega priliva. Vse to je rezultat večjih prizadevanj boljšega izkoriščanja obstoječih sredstev, le v majhni meri pa novih investicij, saj podjetja ne razpolagajo z akumulacijo. Malo je bilo tujih vlaganj, kar jih je bilo, pa so bila izredno učinkovita, saj so na primer dala dvakrat toliko dobička kot običajna podjetja.

Življenjska raven se v zadnjem razdobju ni znižala oziroma se je realno v povprečju celo povečala za 2,5 odstotka, kar je povezano z višjo produktivnostjo.

Od januarja do maja se je slovenska industrijska proizvodnja povečala za 5 odstotkov, po prvih potezah Markovićeve vlade pa v podjetjih prevladuje zmeren optimizem.

Število zaposlenih stalno, vendar počasi upada in se je v lanskem letu zmanjšalo za 1 odstotek. Na temelju vsega tega predvidevajo, da se bo letos narodni dohodek povečal za 2 odstotka in da lahko računajo na 8-odstotno povečanje izvoza in še nekoliko višji odstotek izvoza na konvertibilno področje. Odpirajo se možnosti za večji uvoz tuje opreme s pomočjo večjih tujih vlaganj, kar je izraz novih zakonskih predpisov in večje učinkovitosti tržišča.

Tudi za prihodnje, 1990. leto predvidevajo mednarodni ekonomski inštituti visoko konjunkturo in z njo nadaljnje povečanje ekonomske rasti po svetu, torej za vse najvažnejše zunanjegospodarske slovenske partnerje.

Toda posledica nizke jugoslovanske rasti, zadolžitev in drugih jugoslovanskih gospodarskih težav so take, da lahko ponovno računajo samo na zelo omejeno 2-odstotno povečanje narodnega dohodka in na utrditev izvoznih pozicij slovenskega gospodarstva ob hkratnem nadaljnjem upadanju števila zaposlenih.

BOGO SAMSA

»Zapozneli« protest

LJUBLJANA — Predsedstvo Zveze književnikov Jugoslavije je izdalo apel javnosti, v katerem zahtevajo izpustitev vseh, ki so jih varnostne službe »izolirale«, ali pa njihovo predajo preiskovalnim sodnikom v skladu s kazenskim postopkom. Vsak državljan, ki se mu na javnem sojenju in z obrambo dokaže veleizdaja, terorizem, zarota proti državi ali pozivanje k sovraštvu, nasilju in genocidu, naj, tako kot povsod, v civiliziranem svetu kazensko odgovarja, pravijo v apelu. Nasprotujejo pa temu, da bi na odgovornost pred zakonom vplivala samovolja, osebna prepričanja ali razpoloženja policijskih organov, oblastnikov ali vladajoče partijske oligarhije. Tako sporoča predsedstvo v imenu književnikov Jugoslavije.

Prvi zaplet je nastal zato, ker naj bi apel podpisalo tudi slovensko pisateljsko društvo, ki pa ima že nekaj časa z Beogradom zamrznjene odnose. Še bolj pa upravni odbor Društva slovenskih pisateljev zameri Zvezni pisateljski zvezi cinizem, saj je protestirala proti »izolacijam« šele zdaj, ko so že ukinjene. Ni pa sprejemalo pozivov slovenskih pisateljev, ki so proti temu protestirali že prej, od 24. februarja naprej kar štirikrat. Tako slovenski pisatelji zapozneli zvezni protest razumejo v kontekstu najnovejših pobud srbskega političnega vodstva in svojemu predsedniku Rudiju Šeligu predlagajo, naj njihovo odklonilno stališče do tega »zveznega apela« javno pojasni.

Da pa vsa stvar postaja že kar komična, pa je včeraj poskrbela še agencija Tanjug, ki je najprej posredovala tridesetvrstično vest o »obstoju« zveznega pisateljskega apela, kmalu zatem pa jo umaknila in uporabnike zaprosila, naj posredovane daljše vesti ne objavljajo. Namesto prve je dala drugo, ki ima le še osemnajst vrstic. Za jugoslovansko tiskovno agencijo so celo zapozneli pisateljski protesti »prevroči« in potrebni cenzure.

D. V.

Avstrijski socialdemokrati prodali Arbeiter Zeitung

DUNAJ — O privatizaciji organa avstrijske socialistične stranke (SPÖ) Neue AZ (Arbeiter Zaitung) se je v Avstriji sušljalo že dalj časa, te dni pa se je okvirno razjasnilo kakšna bo usoda prestižnega dnevnika avstrijske socialdemokracije: SPÖ, dosedanja lastnica Neue AZ je namreč dejansko že odstopila 90 odstotkov svojega lastniškega deleža dunajskemu založniškemu in reklamnemu koncernu Birko-Holding.

Privatizacija Neue AZ in dejansko njena ukinitev ima obenem kanček grenkega priokusa. Prav te dni praznujejo njeno stoletnico in se pri tem spominjajo njenega zgodovinskega pomena in vpliva, ki je svojčas močno presegal organizacije meje današnje avstrijske socialdemokracije. Arbeiter Zeitung (AZ), ki je prvič zagledala luč tiskarne 12. julija 1889, ustanovil pa jo je oče avstrijske socialdemokracije Victor Adler, sodi namreč med prestižne pojme srednjeevropske in mednarodne socialdemokracije. Med tistimi, ki so svoj čas objavljali v »arbajterici« pa je bil tudi Ivan Cankar.

Ne glede na vso tradicijo in prestiž, se je Arbeiter Zeitung tako kot vsa strankarska glasila na Zahodu soočila s spreminjajočimi se in manj militantnimi političnimi časi. Zaradi ozko zastavljene politično-ideološke usmeritve in suhobno ter ozko politično predstavljene vsebine, so namreč po dnevniku v zadnjih letih vse manj segali tudi socialdemokratski volilci in levo-liberalno usmerjeni bralci nasploh. Zaradi ozkega kroga bralcev in ozke politično-ideološke definicije pa Arbeiter Zeitung že itak ni bil dnevnik, kjer bi si podjetniki v njenem oglasnem oddelku podajali kljuko. Zaradi vse večjih finančnih težav so se pri dnevniku pred štirimi leti odločili, da vsebino nekoliko popestrijo, ime dnevnika so spremenili v Neue AZ, pravtako pa so se odločili za tabloidno, bulvarsko obliko. Ob tem in nenehnih strankinih finančnih injekcijah se je naklada ponovno povzpela na 75.000 izvodov, ostalo pa je pri rdečih številkah, ki so lani dosegle 85 milijonov šilingov. Zato so se v SPÖ, kjer je pod Vranitzkijem zapihala sapa pragmatičnosti in zmerne privatizacije, odločili, da dnevnik oddajo v privatne roke.

Privatizacija Neue AZ, ki bo bržkone spremenila svoje ime, poteka v znamenju zmesi tržnih preudarkov in sodobnih socialdemokratskih gledanj. Hans Schmid, 48-letni dejanski lastnik Birko-Holdinga namreč izhaja iz socialdemokratskih vrst, njegov namen pa je, da iz Neue AZ naredi sodoben levo-liberalno usmerjeni dnevnik. To je bil tudi pogoj s strani SPÖ pri prodaji, med naslednjimi pogoji pa je, da novi lastnik zadrži čimvečje število sedanjih sodelavcev. Spričo tega, da je redakcija dnevnika sorazmerno majhna in da njeni novinarji sodijo med najboljša in najostrejša peresa avstrijskega novinarstva, to verjetno ne bo težko uresničiti. Večina novinarjev AZ je ob napovedi nove časopisne usmeritve načeloma izrazila zadovoljstvo. Zaradi ozke dnevno-politične uredniške politike in zahtevam po strankarski disciplini, ki so jih diktirali iz strankine centrale, so namreč številni novinarji v zadnjih letih zapustili redakcijo, ostali pa so bili z njo v nenehnem sporu, ko je šlo za teme, ki so zadevale okolje, vpletenost socialističnih politikov v najrazličnejše škandale in afere ipd. Odprto pa ostane vprašanje, kako bo v bodoče. Polovico Schmidovega deleža naj bi - vsaj kot je slišati - prevzel Robert Maxwell, britanski časopisno-založniški magnat, ki želi delni prevzem sedanje AZ izkoristiti zato, da bi od avstrijske države dobil licenco za ustanovitev privatne radijske postaje, katere komercialni interesi naj bi bili usmerjeni predvsem proti Vzhodni Evropi.

BOJAN GROBOVŠEK

nadaljevanji s 1. strani - nadaljevanji s 1. strani

● Andreottijeva vlada

stopila v novo vlado, če bo v njej kdo od socialdemokratskih odpadnikov, ki so presedlali h Craxiju. Kaže pa, da to ni velik problem ne za Andreottija ne za samega Craxija.

Precejšnje pričakovanje je vladalo za srečanje z republikanskim tajnikom La Malfo. Od Andreottija se je vrnil sproščen in zadovoljen. Predsednik mu je namreč zagotovil, da laično zavezništvo za Craxija ni več ovira. Če je tako, je La Malfa izjavil novinarjem, dejansko ni več problemov za sestavo nove vlade. V tem tednu se je marsikaj obrnilo na bolje. Za republikance, ki nočejo predčasnih volitev, obstaja le še problem trajanja vlade.

Po teh spodbudnih izjavah La Malfe je prišel na vrsto Craxi in z njim prva mrzla prha dneva. Dejal je sicer, da je bil razgovor z Andreottijem nadvse koristen, kar zadeva reševanje vladne krize. Zagotovil je, da bo njegova stranka pozorno proučila programske predloge, ki mu jih je Andreotti orisal, in da bo že v teku današnjega dne posredovala svoj odgovor. Izrazil je tudi upanje, da bi se vsa zadeva ugodno iztekla. Na specifično vprašanje, če je bil problem laičnega zavezništva res dokončno razčiščen, pa je Craxi dejal, da se mu v resnici ne zdi, da bi bil do kraja razjasnjen, zlasti ne po zadnjih izjavah Pannelle.

Po splošnem mnenju pa Craxijeve izjave ne odpirajo novega bojišča. Z njimi želi socialistični lider le ohraniti svojo pogajalno moč, kajti če je kljub vsemu prišlo do razčiščenja glavnih spornih točk glede političnega oblikovanja bodoče vlade, mora razprava o programskih predlogih šele preiti v živo. Prav tako pa so šele na začetku pogajanja za poimensko sestavo vlade.

O tem je bilo včeraj spet veliko razpravljanja. V središču pozornosti je bil še vedno De Mita, ki mu je bilo, kot znano, ponujeno zunanje ministrstvo. Strankarski tovariši, ki so tako spretno poskrbeli za njegov padec, sedaj tekmujejo v uslužnosti. Pripravljeni so mu ponuditi tudi obrambno ministrstvo, notranji minister Gava pa bi se odpovedal Viminalu, če bi to ministrsko mesto zamikalo De Mito. Leta pa je neizprosen v svoji užaljenosti. Odklonil je vse ponudbe in sklenil ostati nekako v opoziciji, da bi imel bolj proste roke in skušal prej ali slej vrniti milo za drago tistim, ki so ga spodili iz Palače Chigi.

Medtem so na zunanje ministrstvo postavili roke že socialisti, ki bi ga radi dali De Michelisu. Bistvena novost bodoče vlade pa naj bi bilo sodelovanje nekaterih vidnih predstavnikov demokristjanske levice, kot sta na primer Martinazzoli (ponujajo mu baje ministrstvo za šolstvo) in podtajnik stranke Bodrato. Ta imenovanja bi seveda kot prvi verižni reakciji sprožila vrsto drugih sprememb v vodstvenih organih stranke.

Socialdemokrati kandidirajo Vizzinija in Facchiana, republikanci bi radi videli Visintinija za krmilom zakladnega ali pa finančnega ministrstva, liberalci pa bi se odpovedali obrambnemu ministru samo če bi jim v zameno dali dve manj pomembni ministrstvi.

Politično dogajanje teh dni pa ni v ekskluzivnem zakupu strank večine. Tudi v vrstah opozicije vre. Zlasti v komunistični partiji, ki se pripravlja na zgodovinski dogodek: oblikovanje prve italijanske vlade v senci. Occhettu je torej uspelo prej kot Andreottiju. Danes bodo namreč njegovi parlamentarci glasovali o zaupnici prvi vladi v senci, ki jo bo vodil sam Occhetto in v kateri bodo še Tortorella (notranji minister), Napolitano (zunanji minister), Reichlin (gospodarstvo), Rodotà (pravosodje), Cervetti (obramba), Segre (Evropa), Cavazzutti (zaklad), Visco (finance), Borghini (industrija), Garavini (prevozi), Ada Becchi (teritorij), G. Berlinguer (zdravstvo), Chicco Testa (ekologija), Valeriana Alberici (šolstvo), Vesentini (raziskave), Ettore Scola (kulturne dobrine), Minucci (delo), Barbarella (kmetijstvo) in Pellicani (koordinator). Smisel vlade v senci je ta, da bi bila komunistična opozicija še bolj vidna, občutna in tvorna kot doslej.

● Zaključek kongresa CISL

nik med izkušnjami dosedanje De Mitove vlade in načrti bodoče Andreottijeve vlade, je bil znameniti odlok o zdravstvenih ticketih, ki je izzval ogorčenje velikega dela italijanske javnosti, privedel do splošne stavke in vnesel precej razdora v večinsko koalicijo. O njem so se izrekli razni politični predstavniki. Največjo senzacijo je povzročila napoved bodočega ministrskega predsednika Andreottija, da bo zdravstveni ticket ukinil. Tudi za ministra za delo Formico je ukinitev osovraženega vladnega odloka o ticketih neizogibna.

Včeraj je na ta sporni argument opozoril tudi ministrski predsednik razpuščene vlade Ciriaco De Mita. Kongres sindikalne konfederacije CISL ga je sprejel z vsemi častmi in mu z navdušenjem in toplino ploskal od začetka do konca, čeprav je bilo v njegovem posegu tudi marsikaj protislovnega. Začenši prav z odlokom o ticketih, ki ga je De Mita vztrajno branil. Če bi še naprej vodil vlado, bi jih potrdil, je poudaril in specificiral, pa ne zato, ker bi bila uvedba zdravstvenih ticketov determinantna za rešitev problemov javnega finančnega primanjkljaja, pač pa zato, ker je neka vlada zanesljiva in resna, če je sposobna obrazložiti in braniti neki ukrep, potem ko ga je soglasno sprejela. De Mita je s temi izjavami odločno udaril po nedoslednosti in hinavščini vseh tistih, ki so kritizirali ukrep, potem ko so bili zanj soodgovorni. De Mitova kritika je bila usmerjena zlasti proti Formici in socialistom. Zdravstvenih ticketov si namreč ni izmislil vladni predsednik, je dejal De Mita. Niti si jih niso izmislili strokovnjaki Palače Chigi, pač pa socialisti, zato bi bilo najbolj prav, da bi si socialisti prevzeli tudi nehvaležno nalogo in odgovornost za spremembo odloka. Da bi še poudaril svojo polemičnot ost, je De Mita dejal, da je šele ob tem sindikalnem kogresu, na katerem je bilo toliko besed o ticketih s strani raznih političnih predstavnikov, odkril vsaj enega od razlogov za vladno krizo.

D. K.

Zveza zadrug povečala promet za trinajst odstotkov

RIM — Celotni promet podjetij, ki so vključena v zvezo zadrug je narastel za okrog 13 odstotkov v primerjavi z letom 1987, medtem ko je čisti dohodek narastel za 20 odstotkov. Ta rezultat je sicer produkt povišanja dobička, ki so ga zabeležila zdrava podjetja, medtem ko so se računi podjetij v krizi še poslabšali.

»Zdravstveno stanje« zveze je včeraj orisal njen predsednik Lanfranco Turci na zasedanju glavnega sveta združenja, ki se bo zaključil danes. Turci je v svojem poročilu vztrajal predvsem na potrebi po reformi zadružništva, za katero se celotno gibanje že dalj časa zavzema in ki bi, med drugim, omogočila, da bi se v podjetja vključili tudi člani, ki bi jih zgolj finansirali. Poleg tega želi zveza močno vzpodbuditi zadružništvo predvsem v sektorjih distribucije, zavarovalništva, gradenj in agro-živilstva. Tudi zaradi tega je predsednik zveze včeraj predlagal glavnemu svetu združenja, da bi eksperimentalno reformiral »vrh« ustanove s tem da bi v predsedstvo vstopili odgovorni predstavniki največjih vsedržavnih sektorialnih zduženj.

Lanfranco Turci je vsekakor pristavil, da bo zveza priredila jeseni gospodarsko konferenco, na kateri bodo pregledali možnosti razvoja proizvodnega aparata. Že sedaj pa so bili sprejeti nekateri ukrepi predvsem za zapolnitev vrzeli, ki jo je predstavljalo pomanjkanje investicij; konec tega meseca bo med drugim ustanovljena nova finančna družba za posege na Jugu Sofimer.

Alge: ob zaslužek ne samo hotelirji

PORTOROŽ — Alge, ki se v morju že drugo poletje pretirano razmnožujejo, povzročajo turističnim krajem ob morju veliko škode. To daje turističnim delavcem misliti. Najodgovornejši na slovenski obali si prizadevajo, da bi nesrečo kar se da ublažili. Predvsem bi potrebovali več denarja, da bi se postavili po robu cvetenju morja. Mnogi pa še vedno mislijo, da je v turizmu mogoče na razmeroma lahek način priti do zaslužka.

Italijanske vlade, na primer, ni treba posebej prepričevati, kako pomembno bi bilo zdaj pomagati turizmu. Zato italijanska vlada obljublja turističnim krajem težke milijarde lir. V tako razviti turistični državi je seveda veliko bolj jasno, da turizma ni mogoče ločevati od vsega drugega gospodarstva. Enako se dogaja tudi v Jugoslaviji, kjer od turizma ne živijo samo hotelirji, kot to mnogi mislijo. Nesreča, ki je prizadela Jadransko morje, še zdaleč ne more biti samo nesreča hotelirjev in turističnih agencij. Jugoslavija računa letos na dve milijardi dolarjev diviznega priliva, ki bo v glavnem ustvarjen v obmorskih letoviščih.

Razlika med italijanskim in jugoslovanskim načinom reševanja »morskih« težav je v tem, da italijanska vlada lahko obljublja denar, ker ga ima kje vzeti. Jugoslovanska vlada in njeni ministri pa so skoraj po vrsti vsi »brez listnice«. Sistem zbiranja in delitve denarja je v Jugoslaviji bolj zapleten. Tudi zato ga je manj. Res pa je tudi: če si prizadeti ne bodo skušali pomagati sami, se tudi drugim ne bo zdelo vredno pomagati.

B. Š.

Včeraj prva seja upravnega sveta IOR

VATIKAN — Včeraj se je prvič formalno sestal novi nadzorni svet (v bistvu pravi upravni svet) instituta za religiozna dela - IOR. Ni pa prišlo do pričakovanih imenovanj generalnega direktorja in njegovega namestnika. Tako piše v poročilu vatikanskega tiskovnega urada. Seje se je udeležilo vseh pet članov tega organizma, ki so vsi laiki: Angelo Caloia, Thomas Macioce, Theodore Pietzcher, Philippe de Weck in Jose Sanchez Asian. Člani komisije so se nato sestali tudi s kardinalsko komisijo. Sledila so nato posvetovanja glede imenovanja generalnega direktorja, do katerega bo prišlo v najkrajšem času. To imenovanje bo vsekakor morala odobriti komisija kardinalov.

S prvo sejo upravnega sveta IOR stopa dejansko v veljavo novi statut vatikanske banke, ki ga je papež odobril meseca marca. Kljub temu pa se ni popolnoma umaknil s prizorišča msgr. Paul Marcinkus, ki je bil predsednik instituta od leta 1971 in je bil na začetku leta 1980 vpleten v stečaj bančnega zavoda Banco Ambrosiano Roberta Calvija. Ameriški škof bi moral namreč nuditi svoje sodelovanje v tej prehodni fazi IOR, ki se bo predvidoma zaključila z imenovanjem novega generalnega direktorja in njegovega namestnika.

Z imenovanjem novega »vrha« se bo zaključila reforma vatikanske banke, potem ko je konec prejšnjega meseca kardinalska nadzorna komisija, ki jo je sestavil papež, imenovala sedanji upravni svet, kot ga predvidevajo novi statutarni predpisi.

Dozoreli pogoji za znižanje cene bencina

RIM — Dozoreli so pogoji za možno znižanje cene bencina super. Kot se je izvedelo v pristojnih krogih je namreč običajno ugotavljanje srednje cene v Evropski skupnosti ustvarilo pogoje za znižanje 15 lir za liter cen navadnega bencina in tudi bencina super, medtem ko bi morale ostati cene ostalih naftih proizvodov nespremenjene. Po vsej verjetnosti pa bo tudi tokrat ostala cena bencina nespremenjena, ker bo vlada posegla z ukrepom na davčno kvoto.

Od začetka meseca junija do danes je že četrtič, da so dozoreli pogoji za znižanje cene bencina, vendar pa je vlada vsakokrat posegla z davčnimi ukrepi.

Ford »umika« 1,9 milijonov vozil

NEW YORK — Avtomobilska družba Ford motor je najavila tri ukrepe, na osnovi katerih bo »odpoklicala« okrog 1,9 milijonov avtomobilov zaradi možnih okvar pri izdelavi. Prvi ukrep zadeva 518.000 avtomobilov iz serij escort in lynx, ki so bili izdelani v letih 1984 in 1985. Ugotovili so, da je na teh avtomobilih možno uhajanje olja, kar bi lahko povzročilo neprijetne požare motorja. Drugi ukrep zadeva 1,4 milijona vozil izdelanih med leti 1985 in 1987, ki jih je treba pregledati, ker niso v skladu s predpisi o izpuhtevanju plinov. Tretji ukrep pa zadeva okrog 28.000 vozil iz serij ranger in bronco II na štiri pogonska kolesa, ki bi lahko imela okvare na kretaču.

Solinarji še ne grabijo soli

SEČOVLJE — Zaradi izjemno mokrega poletja so prikrajšani Drogini solinarji. Že dolgo se namreč ni zgodilo, da bi tako pozno v juliju še ne pobrali niti zrnca soli iz morja. Če bi se zdaj vreme ustalilo, bi iz zgoščene slanice, ki čaka v izparevalnih bazenih, šele v nedeljo ali ponedeljek nagrabili prve kupčke soli. Pozen začetek solinarske sezone pa še ne pomeni, da bi moral biti tudi pridelek ob koncu sezone slab. Lani so pridelali 7700 ton soli, kar je nekaj nad povprečjem.

Dario Sau, vodja proizvodnje v Solinah nam je tudi povedal, da z algami solinarji nimajo težav, ker lahko za sol jemljejo čisto morsko vodo, takrat torej, ko v njej ni razbohotenih alg.

B. Š.

Davek »zaprl« trgovine

KOPER — Na obalnem območju so domačini in številni turisti, ki so včeraj pa tudi predvčerajšnjim popoldan hoteli po nakupih v trgovine s tehničnim blagom, tekstilom, gradbenim materialom in drugimi artikli ostali pred zaprtimi vrati. Na večini vrat je pisalo: »Zaprto zaradi spremembe zveznega prometnega davka«. Ena ali dvoodstotna sprememba davkov je trgovce prisilila v prave inventure sredi poletja, v dneh, ko je promet v trgovinah še kar velik, saj tujci precej kupujejo pri nas. Ob inflaciji, kakršno imamo v naši deželi, bi bili trgovci gotovo voljni "državi dati njeno", pa ob tem normalno poslovati, a tako očitno ne gre. Vsaj na Obali ne.

Florjan Štok, v.d. direktorja Mercator Nanosovega tozda Indus v Kopru: »Razen salona pohištva v Luciji, kjer smo uspeli hitro opraviti popis, so vse naše trgovine danes zaprte. Škoda, ki tako nastaja, je velika, saj se tako zmanjšuje naš dohodek, pa tudi osebni dohodki, ki so odvisni od prometa, ki ga ustvarimo. Gotovo, da bi raje plačali tisto več davka in nemoteno poslovali, vendar nam zakonodaja to preprečuje. V trgovini moramo imeti za vse enake artikle enotne cene in to nas je prisililo v zaprtje trgovin, sicer bi nas lahko preganjali inšpektorji.«

Valter Miklavčič, vodja Sočine blagovnice v Kopru: »Popisati in spremeniti cene moramo kar 30 do 35 tisoč artiklom. Včeraj popoldan in danes bomo imeli kar 470 milijonov dinarjev izpada prihodka, samo stroški za papir - da ne govorimo o drugih izgubah - pa bodo večji od tega, kar bo družba dobila z višjim davkom.«

D. G.

Borzni pregled
Banca Agricola Kmečka banka Gorica
NAJBOLJŠI POSREDNIK ZA VAŠE FINANČNE INVESTICIJE

TRŽAŠKA BORZA

	14.7.	18.7.
URADNE KOTACIJE		
Generali	45250	45700
Lloyd	18100	19300
Lloyd risp.	10110	9900
RAS	30200	31100
RAS risp.	14200	14350
Sai	18700	19750
Sai risp.	7800	8400
Montedison	2362	2399
Montedison risp.	1495	1428
Pirelli	3770	3800
Pirelli risp.	3710	3800
Pirelli risp. nc	2260	2290
Snia	3195	3220
Snia risp.	3100	3300
Snia risp. nc	1580	1600
Rinascente	6250	6200
Rinascente priv.	3440	3380
Rinascente risp.	3400	3350
Premuda	2100	2050
Premuda risp.	1400	1400
SIP	3140	3220
SIP risp.	2570	2610
Bastogi	413	415
Comau	3634	3849
Fidis	7570	7700
Gerolimich	118,75	117,5
Gerolimich risp.	100	95
SME	3950	3850
Stet	4220	4375
Stet W 10	—	—
Stet W 9	—	—
Stet risp.	3380	3400
Tripcovich	9100	9130
Tripcovich risp. nc	3910	3800
Att. Immobiliari	4800	4780
FIAT	11490	11330
FIAT priv.	8100	7740
FIAT risp.	8099	7625
Gilardini	18830	19200
Gilardini risp.	14500	14900
Dalmine	396	403
Marzotto	8000	8050
Marzotto risp.	8000	7750
Marzotto risp. nc	5860	5810
NEURADNO TRŽIŠČE		
I. C. C. U.	800	800
SO. PRO. ZOO.	1000	1000
Carnica Ass.	10000	10000

MILANSKA BORZA: VREDNOTNICE S STALNIM DONOSOM

	18.7	spr. %
VEČLETNI BLAGAJNIŠKI ZAPISI		
BTP junij 1990 10,5%	98,06	—
BTP maj 1990	98,07	—
BTP januar 1990	10,30	—
ZAKLADNIŠKA KREDITNA PISMA		
CCT ECU 1982/89 13%	100,85	—0,15
CCT ECU 1983/90 11,5%	102,60	+0,20
CCT ECU 1984/91 11,25%	104,65	+0,63
CCT ECU 1984/92 10,5%	102,40	+0,39
CCT ECU 1985/93 9%	99,25	+0,61
CCT ECU 1985/93 9,6%	98,80	—1,64
CCT ECU 1985/93 8,75%	97,40	—0,10
CCT ECU 1985/93 9,75%	100,80	—0,20
CCT april 1992 10%	94,65	—0,11
CCT julij 1992 IND	97,85	—0,05
CCT januar 1991 IND	101,35	—
CCT julij 1993 IND	99,00	+0,10
CCT december 1990 IND	—	—
CCT februar 1991 IND	—	—
CCT februar 1997 IND	—	—
CCT junij 1993 CV IND	98,85	—0,10
CCT marec 1991 IND	100,15	—
CCT nov. 1993 CV IND	98,00	—
CCT sept. 1993 CV IND	97,50	+0,10
CCT avgust 1992 IND	97,60	—
CCT avgust 1993 IND	99,90	—
CCT 1983/93 TR 2,5%	90,50	+0,56
CCT avgust 1990 IND	99,85	—
CCT avgust 1991 IND	100,00	+0,05
CCT avgust 1995 IND	93,75	—0,05
CCT avgust 1996	92,90	—0,05
CCT april 1991 IND	100,35	—0,05
CCT april 1995 IND	92,40	—0,05
CCT april 1996	92,50	—0,05
CCT december 1990 IND	101,45	—
CCT december 1991 IND	100,10	+0,10
CCT december 1995 IND	93,75	—0,05
CCT december 1996 IND	92,60	—0,11
CCT februar 1991 IND	100,85	—
CCT februar 1992 IND	97,70	—
CCT februar 1992 9,8%	99,75	—
CCT februar 1995 IND	95,20	—0,05
CCT februar 1996	93,45	—0,05
CCT februar 1997 IND	—	—
CCT jan. 1990 BA 12,5%	101,10	—
CCT jan. 1990 BB 12,5%	100,30	—0,64
CCT jan. 90 USL 12,5%	—	—
CCT januar 1991 IND	101,35	—
CCT januar 1992 IND	97,50	—0,10
CCT januar 1992 11%	98,95	—
CCT januar 1993 IND	97,25	—0,05
CCT januar 1996 CV IND	98,00	—
CCT januar 1997 IND	—	—
CCT januar 1995 IND	—	—
CCT januar 1996 IND	93,65	—0,21
CCT julij 1990 IND	100,00	—0,10
CCT julij 1991 IND	100,40	+0,05
CCT julij 1995 IND	95,45	—0,05
CCT julij 1996	94,85	+0,37
CCT maj 1991 IND	100,45	+0,05
CCT maj 1992	—	—
CCT maj 1995 IND	93,00	—0,05
CCT maj 1996	93,45	—0,05
CCT maj 1997 IND	—	—
CCT marec 1991 IND	100,15	—
CCT marec 1995 IND	92,40	—0,11
CCT marec 1996	92,75	—0,05
CCT marec 1997 IND	—	—
CCT nov. 1990 IND	99,75	—0,15
CCT nov. 90 EM 83 IND	101,20	+0,10
CCT nov. 1991 IND	100,10	+0,05
CCT nov. 1992 IND	97,40	—
CCT nov. 1995 IND	93,35	—0,11
CCT nov. 1996 IND	—	—
CCT oktober 1993 IND	97,80	+0,05
CCT oktober 1990 IND	99,70	+0,05
CCT oktober 1991 IND	100,00	+0,05
CCT oktober 1995 IND	93,30	+0,05
CCT oktober 1996 IND	92,90	—0,05
CCT sep. 1990 IND	99,40	—
CCT sep. 1991 IND	99,70	+0,05
CCT sep. 1995 IND	92,95	—0,16
CCT sep. 1996 IND	92,35	—
CTS marec 1994 IND	73,00	—0,34
CTS april 1994 IND	—	—
ED SCOL 1975/90 9%	105,00	—
ED SCOL 1976/91 9%	98,40	—
ED SCOL 1977/92 10%	97,50	—
REDIMIBILE 1980 12%	100,90	+0,05
RENDITA — 35 5%	71,60	—

MILANSKA BORZA: VODILNE DELNICE

	18.7.	spr. %
ŽIVILSKA INDUSTRIJA - KMETIJSTVO		
Alivar	8705	—0,07
Buitoni	—	—
Eridania	7050	—2,62
Perugina	—	—
ZAVAROVALSTVO - BANČNIŠTVO		
Alleanza Ass.	40500	+1,12
Alleanza Ass. risp. por.	38350	+1,48
Assitalia	15950	—1,36
Ausonia	2260	—1,73
Latina Ass. ord.	16995	—0,49
Generali Ass.	45910	—0,17
Italia Ass.	11745	—0,38
Abeille	110000	+0,09
La Fondiaria spa	59700	+0,58
La Previdente	25000	—0,39
Lloyd Adriatico	19300	+3,87
RAS fraz.	31100	—0,32
RAS risp. port.	14350	+0,87
Toro ord.	22800	—1,08
Unipol priv.	18000	+0,33
Banca Comm. Italiana	5750	—2,35
Banco di Roma	2092	—1,68
Credito Italiano	2630	—2,91
Interbanca priv.	51200	+0,40
Mediobanca	25380	—1,81
PAPIRNA INDUSTRIJA - CEMENT		
Cart. Burgo ord.	15190	—1,34
L'Espresso	22600	+0,89
Mondadori	30970	—0,09
Mondadori priv.	19200	—1,53
Poligraf. Editoriale	6000	—
Cementir	3490	+1,95
Italcementi	121200	+1,08
Unicem	24200	+3,43
Unicem risp.	12200	+1,87
KEMIJSKA INDUSTRIJA - OGLJIKOVODIKI		
Calp	4025	—2,77
Fidenza Vetrar 1000	8550	+0,58
Italgas	2375	—1,04
Mira Lanza	49500	+2,06
Montedison 1000	2427	+2,44
Montefibre	1505	—1,31
Pirelli	3800	+0,79
Pirelli risp.	3800	+2,42
Recordati ord.	14510	+0,06
Saffa	10520	—1,59
Siossigeno	38500	—0,25
Snia BPD	3241	+1,34
Snia Fibre	1600	+0,94
Snia Tecnopolimeri	7350	—
TRGOVINA - KOMUNIKACIJE		
Rinascente	6100	—1,81
Standa	26770	+0,07
Standa risp. port.	10050	—
Alitalia cat. A	2330	+0,60
Alitalia priv.	1704	+0,53
Italcable	13775	—0,54
SIP	3225	+0,78
SIP risp. port.	2601	+0,03
Sirti	9750	—0,52
ELEKTROTEHNIKA - FINANCE		
Ansaldo Trasporti	5449	+1,09
Tecnomasio	2570	—0,77
Bastogi	4015	—1,19
Bonifiche Siele	35000	+0,14
Bonifiche Siele risp.	8500	—0,58
CIR - Comp. Ind. Riunite	6420	+1,58
CIR risp.	6350	+0,63
Cofide	6150	—0,48
Comau Finanziaria	3849	—2,06
Editoriale SpA	3620	—
Euromobiliare	6930	55,23
Ferruzzi Agric.	2566	+0,43
Fidis	7600	—1,93
Fimpar	2585	—0,57
Finarte	6125	+1,32
Fiscambi Holding	6700	—
Fiscambi risp.	2340	—
Fornara	3055	—0,48
Gaic	24410	—0,36
Gemina	2100	—1,86
Gemina risp.	2051	+1,03
Gerolimich	117,50	—
Gerolimich risp. port.	95	—1,04
IFI priv.	23000	+2,95
IFIL fraz.	7000	—1,26
IFIL risp. port. fraz.	3849	—0,02
Italmobiliare	181600	—0,21
Pirelli & C.	8650	+0,52
Riva Finanziaria	9500	—1,55
Sabaudia Finanziaria	—	—
Sabaudia risp. nc	—	—
Saes	2948	—0,57
SME	3820	—0,76
SMI Metalli	1535	—2,22
SMI Metalli risp.	1170	+0,86
SOGEFI	4970	+0,81
Stet	4349	—0,22
Stet risp. port.	3445	—
Tripcovich	9130	+0,35
Tripcovich risp. nc	3800	—3,18
NEPREMIČNINE - GRADBENIŠTVO		
Attiv. Immobiliari	4780	—0,41
Calcestruzzi	17200	+0,27
Cogefar	5948	—0,86
Del Favero	5770	3,08
Grassetto SpA	14450	+0,69
IMM Metanopoli	1464	—0,74
Risanamento Napoli	31750	—0,31
Vianini	4395	—1,23
MEHANSKA IN AVTOMOBIL. INDUSTRIJA		
Aeritalia ord.	3650	—2,40
Danieli & C.	8949	—1,11
Data Consyst	14100	—0,70
Fiar SpA	22900	+0,85
Fiat	11435	+0,88
Fiat priv.	7811	—1,10
Fiat risp.	7660	+1,05
Franco Tosi	30000	—0,33
Gilardini	19100	—0,76
Magneti Marelli	3180	+0,31
Merloni	3335	—0,14
Necchi ord.	3900	+4,02
Olivetti ord.	9481	—1,18
Olivetti priv.	5800	—4,87
Pininfarina	12124	—1,02
Rodriquez SpA	9900	—1,00
Safilo	9200	+1,13
Safilo risp.	8711	—
Saipem	2701	—0,69
Saipem risp.	2657	—
Teknecomp	1450	—3,39

IO obsodil postopanje RTV LJ proti Kopru

SKGZ: Odnos do Slovencev v mestu pod sprejemljivo ravnijo omike

Vprašanje pravic slovenske narodnostne skupnosti v Italiji in njene možnosti, da nastopa kot osebek na različnih področjih življenja in dela, je bilo spet v ospredju razprave izvršnega odbora Slovenske kulturno-gospodarske zveze, ki se je sestal v ponedeljek v Trstu. Na seji sta bili poglobljeni dve povsem različni vprašanji, in sicer dogodki v škedenjskem rajonskem svetu in problematika, ki je povezana s koprsko televizijsko postajo. Gre za dva povsem ločena problema, ki pa ju veže skupna nit: v obeh primerih so bili na nesprejemljiv način prizadeti interesi Slovencev v Italiji.

V zvezi s škedenjsko afero, kjer je bilo slovenskemu svetovalcu Igorju Pavletiču onemogočeno, da bi spregovoril v slovenskem jeziku, je izvršni odbor ocenil, da v Trstu prihaja vse bolj do izraza nacionalistični val, ki teži k preprečevanju uporabe slovenskega jezika v mestnem središču. Model sožitja, ki se ponuja manjšini, je v bistvu zahteva, naj se Slovenci odpovedo javni rabi svojega jezika. Škedenj ni osamljen dogodek, pač pa le zadnji člen v daljši verigi krnitev pravice do uporabe slovenskega jezika v odnosu z javnimi ustanovami. Slovenci smo tem huje prizadeti, ker se vse to dogaja v času, ko si v Evropi in tudi v svetu utira pot nov in bolj razčlenjen odnos do problemov narodnosti. Na tej osnovi bi pričakovali kakovostni napredek na področju sožitja, v Trstu pa smo priča stalnemu nazadovanju, kot med drugim dokazuje dejstvo, da si je sekretar PSI Perelli upal označiti kot provokacijo dejstvo, da je nek svetovalec hotel govoriti v lastnem jeziku v rajonskem svetu. Tako stališče ni sprejemljivo in Slovenska kulturno-gospodarska zveza ga zavrača in obsoja.

SKGZ je ob teh dogodkih zaskrbljena, ker kakovost sožitja stalno nazaduje in je ob zadnjih primerih že zdrknila pod sprejemljivo mejo omike.

Glede zapletov s TV Koper-Capodistria pa je izvršni odbor ugotovil, da je ta televizijska postaja ob svoji pomembni splošno informativni vlogi tudi odraz sodelovanja dveh manjšin: italijanske v Jugoslaviji in slovenske v Italiji. S sklepom vodstva RTV Ljubljana, da se Koper črta iz seznama postaj, ki lahko sprejemajo in oddajajo evrovizijske športne prenose, je hudo okrnjena možnost tržnega uspeha TV Koper-Capodistria in ogrožen njen sam obstoj. Pod vprašaj se postavlja njena vloga informatorja manjšin in informatorja o manjšinah, predvsem pa ni izgledov za uresničevanje razvojnih načrtov na tem področju. Na ta način so bile hudo prizadete potrebe celotnega prostora, kateremu je bil namenjen spored koprske postaje, prizadet je bil zahtevni gospodarski program, s katerim se je slovenska narodnostna skupnost angažirala v koprski TV, da bi prispevala k njenemu tržnemu uspehu, v bistvu je bila prizadeta vsa slovenska narodnostna skupnost v Italiji, in to z nesprejemljivim načinom odločanja. Izvršni odbor SKGZ je zato sklenil, da bo s temi svoji stališči seznanil vse pristojne družbenopolitične dejavnike.

V nadaljevanju je IO razpravljal tudi o načrtu za pospeševanje izobraževanja. Na tem področju se oblikuje zahteven in ambiciozen načrt. Delovna skupina, ki je pripravila izhodišča za razmišljanje in delo na osnovi posveta, ki je bil pred časom v Gorici, je dobila nalogo, naj nadaljuje z delom in pripravi operativni načrt posegov.

Slovenski kulturni prispevek prezrt tudi v poletni suši

Prizor iz Županove Micke v postavitvi SSG *(Foto Križmančič)*

Od srede julija pa tja do začetka septembra se v Trstu zgodi čudež: kultura gre na dopust, od nje ni ne duha na sluha, vse je v vrtincu potrošništva, popevk, operetnega, čeprav že skorajda brlečega leska, ki pa bi s svojim proračunom zveselil obraze v vseh tržaških kulturnih ustanovah. Res je, povprečni, nadpovprečni in podpovprečni Tržačan nima ničesar, kar bi lahko poimenoval z besedo kultura, razen da ne gre za kak praznik sardele, zvoke in morske šume v Miramaru in že omenjeno opereto. Niti na Gradu ni več takega živžava kot prejšnja leta in nemara ga niti ni treba, saj nedeljski koncert v Benetkah zgovorno priča, kaj se lahko ob takih »zborovanjih« zgodi. Poletje je pač tako, da jemlje mestu sapo in utrip, ki se preseli v letovišča ob morju in v hribovje. A tudi to je res, da je morje ta čas prekrito s sluzasto peno, tako da zmanjka še tista tako poceni romantika, ki jo razdajajo luna, zvezdnato nebo in slani valček. Kaj bo s kulturo poletnih ljubezenskih avantur?

A pustimo sedaj to in se predajmo resnejšemu razmišljanju, ki sloni na ugotovitvi, da je še največ tržaškega kulturnega življenja v slovenskih rokah. Nič hudega, če se ta kultura dogaja na šagrah in podobnih prireditvah, kjer so ob cvrčanju mesa in odtekanju pijač vendarle prisotni zbori, godbe, skupine ali posamezniki, ki posredujejo udeležencem tudi drugačne užitke, ne samo kulinaričnega značaja. Pa tudi prazniki vina so tu, ki nas spominjajo na tisočletno obredje, kakršnega zna nuditi le trtin sadež, oblikovalec in spremljevalec človekovega obstoja. Nenazadnje oblikuje tudi Slovensko stalno gledališče kulturno podobo poletnega časa. Z uprizoritvami Slehernika in Županove Micke (te še tečejo) daje brez dvoma pečat letošnjemu juliju. Pa kar še nekaj slovenskih dogodkov bi lahko našteli, od razstav do etnografskih nepremičnin, ki niso same po sebi dogodek, a obisk, denimo, Kraške hiše že spada v to dogajalno sfero. Skratka, Slovenci smo na svoj delež h kulturnemu poletju lahko ponosni, a kaj, ko nihče ne opozori nanj. Tudi na tem področju trajajoča in utrjujoča se tržaška fobija do »slovenske različnosti« zapostavlja prave ljudske in umetniške vrednote območja, ki bi bilo lahko prav zaradi te lastnosti in naše prisotnosti zanimivo za marsikaterega tujca in predvsem za - Tržačana. Nobeno turistično vabilo, prospekt, knjižica ali vodič pa ne opozarjajo na te značilnosti in niti na delež, ki ga Slovenci dajemo pri sooblikovanju življenja. Zaradi tega tujci v poletnem času obidejo Trst, saj se nihče noče podati v nezanimivo trdnjavo, ki ne priznava širine, kozmopolitizma in življenja, Tržačani pa bodo samozadostno živeli v svoji ignoranci in bodo še naprej gluhi in nedovzetni do vsega, kar je v sorodu z odprtostjo in sožitjem. Zaradi tega bodo v tem mestu tudi prihodnja poletja kulturno šibka... **(mč)**

Vtisi in razmišljanja predsednikov slovenskih maturitetnih komisij

Ko smo med zrelostnimi izpiti obiskali posamezne šole in spraševali predsednike maturitetnih komisij o vtisih glede pripravljenosti in zrelosti kandidatov, so nam vsi zapovrstjo rekli, naj se oglasimo po opravljeni maturi. Takrat bo »maturitetna vročica« mimo, ocene že znane, splošni vtis pa bolj utrjen, so nam povsem upravičeno zagotavljali. Ta čas je prišel in mi smo z običajno novinarsko radovednostjo ponovno zastavili vprašanja. Danes objavljamo pogovora s predsednikoma Jožkom Bašo in Francom Pisanijem.

Na znanstvenem liceju France Prešeren se je letos zgodil pravi exploit, saj je kar osem dijakov opravilo maturo z najvišjo možno oceno - 60 na 60. Anali šole menda že več kot desetletje ne beležijo takšnega uspeha. Predsednik komisije Jožko Baša ga takole razlaga: »Res je, letošnja generacija maturantov je bila nadpovprečno sposobna. Sami notranji člani komisije, torej profesorji, ki dobro poznajo kandidate, so zatrjevali, da tako dobrih razredov realna že deset let ni imela. Z redkimi izjemami so v zadnjem letu vsi izdelali s povprečno oceno, ki je presegala osmico, nikoli niso imeli popravnih izpitov, tudi v posameznih letnikih so vedno dosegali visoke srednje ocene. Ocena mature pa je rezultanta treh faktorjev: znanja na izpitu, ocenjevalnih kriterijev predmetnih profesorjev in kriterijev komisije pri oblikovanju končne ocene, torej v kakšni meri upoštevati potek šolanja, sintetično oceno zadnjega leta šolanja, izpitno znanje in drugo. Zakon je glede tega zelo splošen, saj pravi, da je treba vse to upoštevati, ne pove pa, v kakšni meri. Zato je vsaka komisija svet zase. Ena da več teže rezultatom zrelostnega izpita, druga pa šolskim ocenam, češ da izpit traja le dvajset minut, v katerih ne moreš izčrpno preveriti dijakovega znanja. Naša komisija je skušala najti neko ravnotežje in uravnovešeno upoštevati oboje.«

Pa so bili realčani res tako solidni? »Vsekakor. Bili so odlično pripravljeni, "šestdesetice" so se odrezale prav briljantno, zlasti v humanističnih vedah. Na splošno so kandidati pokazali samostojnost presoje, izvirni pristop do snovi, široko razgledanost in sintetično ter analitično sposobnost, torej vse, kar se zahteva za odlično oceno na zrelostnem izpitu.«

Vse lepo in prav, torej? Ne. Naš sogovornik je kritičen do sedanje oblike zrelostnega izpita, ker po njegovem mnenju daje dijakom možnost, da se pripravijo preveč enostransko in da se v zadnjem šolskem letu posvetijo le izpitnim predmetom. Lahko se zgodi, da dobro uspe tudi dijak, ki v drugih predmetih sploh ni podkovan. Baša se zato strinja z načrtom, da bi na izpitih imeli več predmetov ali celo vse, ob tem pa se mu zdi tudi potrebno, da bi bila večja selekcija pri pripuščanju k izpitu. Sedaj namreč velja, da so pripuščeni vsi dijaki, razen tistih, ki imajo globoko negativne ocene, torej več štiric. Na naše vprašanje, ali je po njegovih izkušnjah (sam je bil dolgo let član maturitetnih komisij na italijanskih šolah) opaziti kakšno razliko v pripravljenosti dijakov, je Baša odgovoril odklonilno. »Vse je odvisno od razredov oziroma posameznikov. Ni mogoče posploševati. Nekaj pa sem vendarle opazil: v manjših krajih, za primer naj navedem Urbino, kjer je manj priložnosti za odvračanje od študija, so dijaki resneje pripravljeni.«

Še zadnje vprašanje: ima vtis, da so naši dijaki nekoliko preveč "crkljani", da živijo v topli gredi? »Na tem bi lahko res bilo kaj, posebno na šolah, kjer je malo dijakov. Tam je odnos do njih manj neoseben, upošteva se več subjektivnih faktorjev, dvakrat se premisli, ali koga odkloniti. Če se dijaki zanašajo na to in izkoriščajo dobronamernost, ima to negativne posledice.«

Univerzitetni docent Franco Pisani, ki je letos, kot že večkrat, predsedoval maturitetni komisiji na trgovskem tehničnem zavodu Žiga Zois, pa ni imel tako rožnatih izkušenj kot njegov kolega Baša. »Kvaliteta pripravljanosti se vedno bolj pogreza v neko povprečno sivino. Hudih in velikih praznin ni, prav tako pa ni blestečih izjem. Pozitivna nota je le v tem, da se je - tako se mi vsaj zdi po letošnji izkušnji - ustavil nezadržni padec kvalitete. Če primerjam dijake razlih generacij, opažam, da so sedanji manj strokovno pripravljeni, kar je slabo, ker ne smemo pozabiti, da bodo knjigovodje že jeseni (če gre dobro) na delovnem mestu in da bi torej morali dobro obvladati svoje poklicno orodje. V zameno pa so življenjsko nekoliko realnejši, znajdejo se, so bolj pragmatični.«

Pisani je do te oblike zrelostnega izpita izredno kritičen. »Ta tip mature so vpeljali pred dvajsetimi leti kot začasnega. Potreben je temeljite reforme, saj je le skupek določil, popravkov, dopolnil in zato brez jasnih kriterijev.« Na vprašanje, ali je kot univerzitetni docent opazil, da bi slovenski dijaki imeli posebne težave, pa je Pisani odgovoril, da je to odvisno le od študenta, pravzaprav od njegovega angažiranja in veselja do študija. »Če pa se vpišejo na univerzo samo zato, da bi za nekaj let preložili problem zaposlitve ali druge življenjske etape, ne bodo uspeli. To pa tudi sami že dobro vedo.« **(N. F.)**

Nujno sporočilo ACEGA

Podjetje ACEGA sporoča, da bodo jutri, 20. julija, med 7. in 19. uro uslužbenci družbe SNAM popravljali mestni metanovod. Iz tega razloga priporoča uporabnikom, naj omejijo uporabo metana, v primeru nestabilnega plamena pa podjetje ACEGA svetuje takojšnje zaprtje varnostnega ventila.

Najbolj »novi« tečaji Slovenskega deželnega zavoda za poklicno izobraževanje

Največ prizadevanj za posodabljanje tradicije in vnašanje novega

Tudi s prihodnjim šolskim letom bo Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje potrdil skrb za rast in modernizacijo slovenskega gospodarstva in slovenskih podjetniških dejavnosti sploh. Vsi tečaji, ki jih SDZPI ponuja za prihodnje šolsko leto in o katerih smo že poročali, imajo namreč namen uveljaviti gibčnejšo in bolj podjetniško gospodarsko miselnost, a tudi nove prijeme pri že tradicionalnih zaposlitvah. Med tečaji, ki jih je letos odobrila in za katere bo finančno prispevala Dežela (skupno jih je 27), pa je tudi pet takih, ki predstavljajo pravo novost v načrtovanju Zavoda in o katerih velja zapisati še nekaj besed. To so tečaji iz splošnega kmetijstva, marketinga in managementa, animacije, tečaja za naravoslovne vodiče in za fiskalno vodenje društev.

Prvi tečaj, ki bo obsegal 150 ur in bo nudil tudi kvalifikacijo, je namenjen mladim, ki bi radi posodobili svoje kmetije (v zadnjem času je namreč opaziti trend, ki nasprotuje tistemu iz zadnjih let, saj se mladi vračajo na kmetije, pa čeprav imajo tudi druge dejavnosti). Na tečaju bodo lahko poglobili svoje znanje iz različnih panog (iz živinoreje, vinogradništva itd.), po drugi strani pa bodo spoznali osnovna pravila za podjetniško vodenje kmetijskih obratov (kako npr. ovrednotiti svoje proizvode in jih bolje plasirati na tržišče ali čisto preprosto, kakšne davčne bremenitve jih čakajo). Tečaj, ki ga SDZPI prireja v sodelovanju s Kmečko zvezo, bo kot rečeno nudil kvalifikacijo, s katero bodo tečajniki lahko postali "kmetijski podjetniki" in imeli torej dostop do prispevkov, ki jih Dežela namenja zaposlovanju mladih na tem področju.

Tečaj marketinga in managementa pa letos prvič prirejajo v Trstu v sodelovanju s Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem, potem ko je v Gorici (kjer so sicer priredili dva ločena tečaja za marketing in management, ki ju je koordiniral Darko Bratina) imel v prejšnjih letih zelo velik uspeh (rezultati so se pokazali tudi pri vodenju podjetij). Tečaj bo obsegal 80 učnih ur in ga lahko obiskujejo samo tisti, ki so opravili višjo srednjo šolo, namenjen pa je predvsem vodilnemu osebju v podjetjih, dobrodošoli pa so seveda tudi študentje ekonomije. Prvi del bo obsegal splošnejše teme, kot so npr. razvoj podjetja, tržne strategije, raziskave tržišča, plasiranje proizvodov itd. Drugi del pa bo nudil bolj specifične teme v zvezi z "obmejno" značilnostjo naših podjetij: maloobmejni promet, posebna zakonodaja, sodelovanje z Vzhodom v širši evropski perspektivi itd. Na tečaju bodo predavali tržaški strokovnjaki, strokovnjaki iz Slovenije in iz Italije.

Prav tako 80 ur bo obsegal tudi tečaj za animatorje, ki ga prirejajo na predlog Zveze slovenskih kulturnih društev. Pri ZSKD namreč že nekaj let deluje skupina animatork, ki dela z otroki, zlasti z najmlajšimi in ki potrebuje vse več sodelavcev. Tečaj pa je namenjen vsem tistim, ki imajo na katerikoli način opravka z otroki, to so vzgojitelji dijaških domov in poletnih centrov, a tudi učitelji in vzgojitelji otroških vrtcev. Poznavanje tehnik animacije pa je seveda zelo dragotudi za delo po društvih. Na tečaju, na katerem bodo predavali v glavnem italijanski strokovnjaki, bo govor o razvoju animacije, o novih prijemih, o psihološkem pristopu do otrok in o animaciji na posameznih področjih: knjižna in gledališka animacija, psihomotorika itd.

Velike zaposlitvene perspektive nudi tečaj za naravoslovne vodiče, ki bo obsegal 300 učnih ur in na koncu katerega je mogoče prejeti poklicno potrdilo (patente di mestiere), s katerim se je mogoče vpisati v poklicni seznam. Za ta tečaj je potrebna višješolska diploma, učni program pa se strogo drži programa, ki ga je izdelala Dežela. Pouk obsega zelo različne predmete, kot so ekologija, geomorfologija, botanika, zakonski predpisi za zaščito okolja, ureditev parkov, ki jih bodo tečajniki spoznali v teoriji in v praksi z izleti in ekskurzijami v naravo. Zaključni izpit bodo tečajniki prestali pred komisijo, ki jo imenuje deželno odborništvo za turizem, poklic kot tak pa nudi precejšnje perspektive tudi v naši pokrajini glede na nameravano ustanovitev Kraškega parka.

Tečaj za fiskalno vodenje društev prireja SDZPI v sodelovanju z ZSKD in ZSŠDI, obsega 30 ur, namen tečaja pa je nuditi odbornikom raznih kulturnih in športnih društev fiskalno znanje, ki je po novem neobhodno potrebno za vodenje društev, ki so dolžna imeti knjigovodstvo (to so društva, ki imajo komercialne dejavnosti, ki prirejajo šagre, upravljajo bare, dobivajo sponzorizacije).

Podrobne programe je mogoče dobiti pred tečaji, medtem pa so vpisovanja v polnem teku. Na SDZPI vpisujejo še do 21. julija, nato pa od 1. do 20. septembra (na tečaje kmetijstva se je mogoče vpisati tudi na Kmečki zvezi). Uradi SDZPI v Ul. Ginnastica 72 (pri dijaškem domu) so odprti od 9. do 13. ure, razen ob sobotah, informacije pa nudijo tudi po telefonu št. 577941.

Medtem ko se na Slovenskem deželnem zavodu za poklicno izobraževanje trudijo, da bi brezhibno pripravili tečaje za prihodnje šolsko leto, pa si dijaki, ki so lani obiskovali tečaje s kvalifikacijo - in so tudi dobro prestali zaključne izpite - že prizadevajo, da bi čim prej izkoristili novo znanje in našli ustrezno zaposlitev. Letos je na zavodu prejelo kvalifikacijo kar 52 tečajnikov, največ pa izmed tistih, ki so obiskovali tečaj za dodeljene uradniškemu delu (tisti, ki so letos zaključili prvi letnik, morajo sicer obiskovati še drugi letnik).

Tečaje s kvalifikacijo so uspešno obiskovali naslednji dijaki:

tečaj za dodeljene uradniškemu delu (2. letnik):

Fabio Bandi, Vesna Bizjak, Patricija Čuk, Lara Gregori, Katja Komar, Monica Leghissa, Sabrina Leghissa, Astrid Marega, Barbara Pertot, Ingrid Tence, Ingrid Vidali;

tečaj iz strojepisja in videotipkanja:

Barbara Čok, Alessandro Hrovatin, Srečka Košuta, Irene Milič, Nataša Mulas, Monica Rudez, Valentina Visentin, Tanja Zeleznik, Luciana Leghissa, Gaia Buzzi;

tečaj za pomoč ostarelim na domu:

Vlasta Čok, Nežica Milič, Sonia Novel, Majda Pipan, Grozdana Savarin, Annamaria Suber, Silvestra Urbančič, Silvana Zobec;

tečaj za dodeljene uradniškemu delu (1. B):

Tania Bonanno, Elisabetta Drago, Tanja Leghissa, Ivana Leuz, Susanna Milic, Walter Osi, Sonja Ota, Katja Race, Walter Reggente, Tamara Riccobon, Ester Scroccaro, Martina Zahar, Tanja Zidarič;

tečaj za dodeljene uradniškemu delu (1. A):

Katja Bandi, Renato Belazzi, Tamara Bessarione, Katja Bubola, Emanuela Crevatin, Irina Pertot, Damian Pettirosso, Nadia Plisca, Massimo Reja, Monika Sancin.

Odprto pismo tržaškim občinskim svetovalcem

Pri razvoju kraškega območja je treba dati prednost parku

Naravovarstveniki spet glasno in odločno zahtevajo novo politiko za načrtovanje in zaščito kraškega teritorija. Tržaške sekcije WWF, Zveze za okolje in gibanja Italia Nostra so včeraj naslovile vsem tržaškim občinskim svetovalcem odprto pismo s celo vrsto predlogov za zajezitev divje urbanizacije, ki je v prejšnjih letih močno opustošila predvsem vzhodni del tržaškega Krasa. Naravovarstveniki izhajajo iz nedavnega stališča deželne tehnične komisije, ki je odložila oceno podrobnostnega urbanističnega načrta Centra za znanstvene raziskave pri Padričah, češ da se razvojni projekt ne sklada s potrebo po zaščiti območja med Bazovico in Opčinami, kjer že načrtujejo gradnjo sinhrotrona in še nekaterih drugih njemu vzporednih infrastruktur. WWF, Zveza za okolje in Italia Nostra so mnenja, da predstavlja ta dobrodošla poteza deželne komisije priložnost za širše razmišljanje in tudi za javno soočanje o kočljivih vprašanjih zaščite in uravnovešenega razvoja teritorija.

Od tod tudi poziv naravovarstvenikov tržaški občinski skupščini, naj dejansko zamrzne razvojne plane padriškega centra in naj da prednost ustanovitvi Kraškega parka, ki bo začrtal prioritete urbanističnih posegov na teritoriju. Zgoraj omenjene organizacije vsekakor predlagajo pristojnim deželnim in krajevnim telesom, naj poskrbijo za alternativne lokacije znanstvenih laboratorijev in drugih načrtovanih struktur padriške ustanove, saj ni nikjer napisano, da je treba nove stavbe zgraditi prav na Krasu. Alternativnih predlogov je v tem smislu že kar precej. Nekateri so mnenja, da bi morali tako imenovane vzporedne strukture Centra za raziskave zgraditi v kamnolomu Faccanoni, ki je last družbe SICAT grupe Finsepol in kjer bo v kratkem baje nehala proizvodna dejavnost. Drugi pa predlagajo opuščene predele industrijske cone in celo staro mestno jedro. Občinski odbor se bo vsekakor s temi vprašanji ukvarjal pred poletnim premorom, občinski svet, ki je edini pristojen za morebitno revizijo podrobnostnega urbanističnega načrta, pa po vsej verjetnosti šele v drugi polovici septembra.

Župan Richetti je na ponedeljkovi občinski seji poročal o nedavnem sestanku z deželnim odbornikom Carbonejem in z izrednim komisarjem Centra za znanstvene raziskave Romeom. Na srečanju so se sporazumeli za dve možni rešitvi. Prva se nanaša na možnost alternativnih lokacij znanstvenih laboratorijev padriškega centra, kar bi zahtevalo odobritev novega urbanističnega plana. Za to hipotezo se v prvi osebi potegujejo naravovarstveniki in zeleni v občinskem in v deželnem svetu. Nekatere koalicijske sile, posebno pa demokristjani predlagajo odobritev neke vrste popravkov k podrobnostnemu urbanističnemu planu raziskovalne ustanove. Načrtovane laboratorije naj bi vseeno zgradili na Krasu, a z večjim posluhom za zaščito okolja.

Poteza deželne tehnične komisije, ki ji kot odbornik za prostorsko načrtovanje predseduje socialist Carbone, bo gotovo tudi predmet napovedanega političnega preverjanja na Deželi in tudi v tržaških krajevnih ustanovah. Demokristjani, republikanci in liberalci so takoj obtožili Carboneja, da se je hotel s to nepričakovano potezo samo politično prikupiti zelenim in ustvariti pogoje za njihovo sodelovanje v večini. Polemika se je medtem nekoliko polegla, naravovarstveniki pa nočejo, da bi vse skupaj šlo v pozabo in da bi jeseni padriški center začel graditi sporne laboratorije.

KPI za prodorno politiko sožitja

Komunisti zahtevajo, naj tržaška občinska uprava dosledno spoštuje pravilnik o delovanju rajonskih svetov, ki jamči izvoljenim Slovencem pravico, da v teh izvoljenih telesih govorijo v svojem materinem jeziku. Občina in Pokrajina pa naj prispevata svoj delež, da se bodo v naših krajih spet vzpostavili pogoji za miroljubno in enakopravno sožitje med Italijani in Slovenci. To je smisel dveh resolucij, ki sta jih v ponedeljek v občinskem in pokrajinskem svetu predložili slovenski svetovalki Anamarija Kalc in Nives Košuta.

Pokrajinski svetovalci KPI (poleg Košutove so dokument podpisali vsi člani svetovalske skupine) pozivajo predsednika Crozzolija in odbor, naj naredi konkretne korake v korist sožitja in boljšega razumevanja med tukaj živečima skupnostima. Pokrajina ima kot znano precejšnje pristojnosti posebno na kulturnem področju, ki je zelo pomembno za sožitje in boljše medsebojno spoznavanje.

Kalčeva pa poziva Richettijevo upravo, naj čimprej premosti sedanje negativno zadržanje do vprašanj sožitja in enakopravnosti slovenske manjšine. Župan Richetti je na zadnji občinski seji, kot smo poročali, sicer obsodil »vse provokacije« v škedenjskem rajonskem svetu, ni pa jasno povedal, kdo je pravzaprav provociral in kdo je bil žrtev provokacij. Župan je tako spet potegnil na dan staro teorijo o nasprotujočih si ekstremizmih. Fašisti bi morali biti tiho, Slovenci pa v rajonskem svetu govoriti samo v italijanščini.

Odbornik Cannone in nabrežinski upravitelji o Ribiškem naselju

Pokrajinski odbornik za gospodarsko načrtovanje Cannone se je na devinsko-nabrežinskem županstvu sestal s tamkajšnjim županom Brezigarjem, z načelniki svetovalskih skupin in s člani gradbene komisije, s katerimi je razpravljal o prvi fazi načrta za razvoj Ribiškega naselja.

V pogovoru je prišla do izraza potreba, da bi to območje ustrezno opremili s pomožnimi infrastrukturami za navtično središče, ki ga predvideva načrt za razvoj Sesljanskega zaliva. Cannone je pri tem poudaril, da bi bilo treba gospodarsko dejavnost Ribiškega naselja razviti z različnimi pobudami, predvsem pa s storitvami, kot so gradnja, shranjevanje in vzdrževanje plovil.

Odbornik je omenil tudi probleme v zvezi s prometnimi zvezami in potrdil tri razvojne smernice, ki so jih Brezigar, predsednik Pokrajine Crozzoli in sam Cannone že osvojili na enem preteklih srečanj. Gre za načrte na področju ladjedelništva za turistična in športna plovila, za rekreacijske gospodarske dejavnosti, ribogojništvo in kmetijstvo. Poleg tega pa so udeleženci srečanja govorili tudi o raznih pobudah za zaščito narave.

Ker je načrt za uravnovešen razvoj Ribiškega naselja odvisen v prvi vrsti od stališča devinsko-nabrežinskega občinskega sveta, se je Brezigar obvezal, da mu bo še pred koncem meseca predložil zadevni sklep.

Vprašanje starostnikov na seji odbora za javni red in varnost

Na prefekturi se je včeraj pod predsedstvom vladnega komisarja Eustacchia De Feliceja sestal Pokrajinski odbor za javni red in varnost, ki je na ločenih sejah obravnaval vprašanje ostarelih v tem poletnem obdobju in problem tatvin, do katerih je v zadnjem času prišlo na mednarodnih tovornjakih.

Srečanja o ostarelih so se udeležili predsednik KZE Rossini, zdravstveni nadzornik Passoni, pokrajinski odbornik za socialno skrbstvo Martini, načelnik gasilcev Crisci, direktor občinske socialne službe Marson, predstavnik škofije Capecchi in predstavnica združenja Telefono amico Panfilijeva. Prefekt je zbrane pozval, naj v poletnih mesecih okrepijo službe in skrb za starejše občane, saj se v tem času pogosto dogaja, da ostanejo sami in brez vsake oskrbe. Udeleženci sestanka so zagotovili okrepitev služb, čeprav so ugotovili, da ta pojav v Trstu ni tako dramatičen kot v nekaterih večjih italijanskih mestih.

Seje za preprečevanje kraj na tovornjakih so se udeležili najvišji predstavniki pristojnih organov in ustanov ter avtoprevoznikov. V njihovem imenu je dr. Chelucci poudaril, da je rešitev možna, če bi Pristaniška ustanova dala na razpolago obširen parkirni prostor na območju Novega pristanišča. Po zagotovilih predstavnika EAPT Squerija kaže, da bo to uresničljivo tudi v krajšem roku.

Pretekli konec tedna v Bazovici

Uspeh prvega praznika združevanja

(Foto Križmančič)

»Praznik združevanja« so organizatorji poimenovali prireditev, ki je bila pretekli konec tedna v Bazovici, v kraju, ki je tako globoko povezan z našim bojem za pravice, ki nam pripadajo in tudi z bojem za sožitje in prijateljstvo s tu živečim prebivalstvom italijanske narodnosti.

Razna srečanja, igre, športne prireditve, predstave, nagrajevanja, ples in zabava, so označevali prireditev, za katero je dala pobudo vrsta ustanov, organizacij in društev, ki si prizadevajo za splošno kulturno rast in sodelovanje obeh narodnostnih skupnosti v naši pokrajini. Vreme je potek prireditve nekoliko motilo, ni pa moglo ustaviti vseh tistih, ki so želeli prispevati k uspehu prireditve.

»Praznik združevanja« (Festa dell'associazionismo) se je začel že v petek s srečanjem na temo »Dogovor med organizacijami«. Sodelovali so razni govorniki, med temi za združenje ARCI Maurizio Villani, za ACLI Franco Codega, za AICS Ariella Pittoni, navzoči pa so bili tudi predstavniki Zveze slovenskih kulturnih društev (organizatorji prireditve Zapojmo skupaj) ter pevci zbora Tina Modotti iz Trsta. Večer se je zaključil s plesom ob zvokih harmonike Maria Gambozija.

V soboto je bil v Bazovici balinarski turnir, na katerem so sodelovali balinarji bazoviškega športnega društva Zarja, balinarji od Sv. Ivana in združenja ARCI od Sv. Alojzija. Zvečer pa je z uspehom nastopila ženska pevska skupina Stu ledi, ki je z izvajanjem ljudskih pesmi iz raznih krajev, kjer živi slovenska manjšina, doživela lep uspeh. Sledil je ples z radiom Fragola.

V nedeljo, ko je bilo vreme organizatorjem res naklonjeno, se je prireditev začela s slikarskim ex tempore. Temu je sledil odbojkarski turnir med ekipama Melara in Brunner. Zmagala je ekipa Brunner. Preden so začeli s podeljevanjem raznih nagrad in priznanj, so nastopili še otroci, ki se letos udeležujejo poletnega centra za slovenske in italijanske otroke v dijaškem domu, in sicer z lepimi zmaji, ki so jih sami napravili. Nagrajevanju in raznim kolektivnim igram sta sledila loterija in ples s skupino Lo Zodiaco.

Prireditev je torej lepo uspela, kar daje organizatorjem potrdilo, da so na pravi poti in da je treba s podobnimi prireditvami nadaljevati in krepiti prepričanje, da je mogoče z dobro voljo, strpnostjo in s pravilnim razumevanjem drugega naroda ustvarjati strpnejše odnose, na katerih bo lahko zraslo res prijateljsko sožitje.

Organizatorji so se želeli ob koncu praznika zahvaliti vsem, ki so omogočili njegov uspeh, med drugimi deželnemu odborništvu za šport in rekreacijo, številnim bančnim zavodom, podjetjem in trgovinam. **(nl)**

Vpisovanje v tečaj 150 ur še danes in jutri

Sindikat slovenske šole obvešča, da se je samo še danes in jutri mogoče vpisati v tečaj 150 ur za dosego diplome nižje srednje šole.

Tečaj je dostopen vsem delavcem in tistim, ki bodo do 31. decembra 1989 dopolnili šestnajst let (za tiste, ki še niso dopolnili 32 let, je obvezna diploma osnovne šole). Tečaj je brezplačen in traja eno leto, od septembra 1989 do maja 1990, skupno več kot 350 ur. Učne načrte bodo udeleženci prediskutirali skupaj s profesorji ob podpori sindikalnih organizacij in v luči dosedanjih najpomembnejših izkušenj.

Vpisati se je mogoče na sedežu Sindikata slovenske šole v Ul. Carducci 8, in sicer še danes med 16. in 17. uro ter jutri med 11. in 12. uro. Poleg tega vpisujejo tudi na nižjih srednjih šolah Ivan Cankar (Ul. Frausin 12, tel. 774046) in Simon Gregorčič (Dolina 210, tel. 228132), prav tako samo še danes in jutri, ko bo zapadel rok vpisovanja.

†

Zapustil nas je naš dragi brat

Stanko Birsa

Pogreb bo jutri, v četrtek, 20. t. m., ob 9. uri iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Žalostno vest sporočajo: brat Robert, sestra Zora ter ostalo sorodstvo.

Trst, 19. julija 1989

ZAHVALA

Ob smrti drage

Francke Segine vd. Danieli

se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Hčerka Sonja z družino in vsi sorodniki.

Prosek, 19. julija 1989
(Pogrebno podjetje Zimolo)

Ob smrti dragega očeta izreka globoko sožalje Eleni Terčon in družini Mladinska skupina Pinko Tomažič.

Uslužbenci in odbor društvene prodajalne na Opčinah sočustvujejo z Eleno in družino ob hudi izgubi očeta Bruna Terčona.

Ob prerani smrti tov. Bruna Terčona izreka iskreno sožalje družini in svojcem sekcija KPI Devin-Nabrežina.

Zanimiva humanitarna pobuda

Kolesarji za pomoč Libanonu

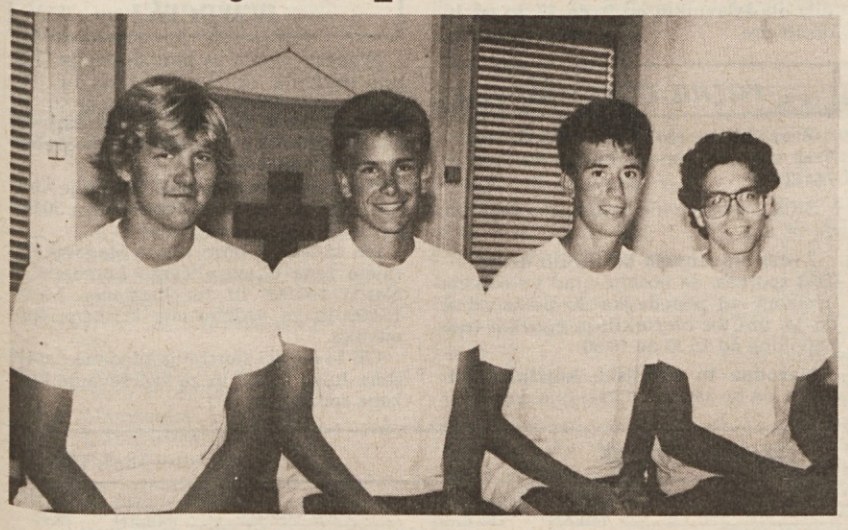

»To je najboljši način, da pozovemo ljudi, naj rešijo človeška življenja.« Tako je 20-letni študent iz Cambridgea, sicer Libanonec Philip El Khoury razložil zakaj se je s tremi svojimi kolegi z univerze - Michaelom, Williamom in Patrickom - odločil, da s kolesom prebrede pol Evrope. Štirje študentje, ki so startali 23. junija iz Cambridgea in so že obiskali Francijo in Švico (pot pa jih bo popeljala še skozi Jugoslavijo, Grčijo in Trčijo) želijo namreč opozoriti evropske državljane na vojne grozote v Libanonu. Predvsem pa na dejstvo, da tamkajšnjim prebivalcem manjkajo najosnovnejša sredstva za preživetje, kot so hrana in zdravila. »Vojna v Libanonu traja že 14 let,« pravi namreč Philip. »Niti Rdeči križ, ki uživa mednarodno podporo pa nima več možnosti da pomaga ljudem, ki jih je na katerikoli način - ne glede na to, na kateri strani se borijo - prizadela vojna.

Na sedežu tržaškega Rdečega križa, kjer so včeraj pripravili dobrodošlico štirim "humanitarističnim kolesarjem" **(na sliki M. Magajne)**, ki so prispeli v naše mesto v soboto, so nam posredovali številko poštnega računa, na katerega je mogoče poslati prispevke: tekoči račun št. 300-004 naslovljen na Croce Rossa Italiana, Ul. Toscano 12 - Rim, dodati pa je treba Pro Libano.

Spet nagradno tekmovanje v ljubezni do psov in mačk

Tržaški ljubitelji živali prirejajo tudi letos vsedržavni nagradni natečaj »I buoni della strada«, na katerem bodo nagradili osebe, ki se bodo posebno odlikovale v ljubezni do zavrženega psa, mačke ali drugih domačih živali.

V prejšnjih izdajah je žirija nagradila več kot 120 usmiljenih oseb iz vse Italije. Po neuradnih podatkih je zaradi krute sebičnosti gospodarjev, ki so želeli na počitnice brez odvečnih problemov, poginilo v lanskem poletju okrog 300 tisoč živali. Ljudje se znebijo bivših ljubljencev na najrazličnejše načine: vržejo jih iz brzečih avtomobilov, priklenejo jih na drevesa v kakem gozdu, tako da živali poginejo zaradi sestradanosti in žeje, popeljejo jih v neznan kraj in tam prepustijo samim sebi. Za živali, ki niso vajene prosto živeti, je to največkrat usodno, saj si ne znajo pomagati.

Pred dvema letoma so posebno nagrado namenili spominu marešala karabinjerjev Ronalda Vaglinija, katerega je povozil vlak, ko je na neki mali železniški postaji v Toscani skušal pomagati psičku, ki je izgubljeno taval med tračnicami.

Roza-telefon deluje tudi poleti

Roza-telefon, ki so ga nekatera ženska združenja (med njimi sta Settima onda in UDI) odprla tudi v Trstu, bo deloval tudi poleti. Kot je znano, roza-telefon nudi pomoč vsem ženskam, ki se znajdejo v težavah in ki so žrtve psihološkega ali spolnega nasilja. Roza-telefon odgovarja na številko 755-305. Ker pobudnice delajo prostovoljno in torej v prostem času, pa odgovarja samo dvakrat tedensko, in sicer ob ponedeljkih od 10. do 12. ure in ob petkih od 15. do 17. ure.

V zapor zaradi posesti mamil

Agenti letečega oddelka so se v ponedeljek popoldne okrog 18. ure peljali z izvidniškim avtomobilom po Istrski ulici, ko so v bližini Trga Baiamonti opazili svojega starega znanca, 37-letnega Lenarda Alagna iz Ul. S. Pelagio 15. Moški se je peljal na mopedu in ko jih je zagledal, se je začel nekam sumljivo obnašati. To je agente še bolj prepričalo, da nekaj skriva. Ko so ga ustavili in pregledali, so res odkrili, da ima pri sebi skoraj 36 gramov hašiša. Pod obtožbo posesti mamil se je Alagna vrnil v koronejski zapor, ki ga zelo dobro pozna, saj je v njem že sedel zaradi dolge vrste kaznivih dejanj, povezanih z uživanjem mamil.

Sedemdeset plodnih let antifašista Vida Vremca

Včeraj, 18. t. m., je v Kopru, kjer živi skoraj vsa povojna leta, slavil 70. življenjski jubilej Vid Vremec, rojak z Opčin, dosleden narodni in protifašistični borec, obsojenec na drugem tržaškem procesu, povojni aktiven družbenopolitični delavec in zavzet raziskovalec zgodovine primorskih Slovencev v obdobju med vojnama.

V vrste narodnih in protifašističnih borcev je Vid Vremec stopil že zelo zgodaj. Kot delavec sprva in pozneje za krajši čas kot sel pri preturi v Trstu, se je v ilegalno protifašistično gibanje v okolici Trsta vključil že leta 1935 in bil januarja 1936 prvič aretiran zaradi sodelovanja pri razdeljevanju božičnih paketov slovenskim otrokom, v katerih je bilo tudi pismo s protifašistično vsebino, kar mu je potem očitala tudi obtožnica na drugem tržaškem procesu. Ker je bil takrat še mladoleten, so ga kmalu izpustili, vendar je z ilegalnim protifašističnim delom nadaljeval predvsem na Opčinah in v Trebčah. Kot pripadnik mladinskega komunističnega gibanja je bil povezan s Pinom Tomažičem in z drugimi vodilnimi komunisti na Tržaškem. Udeleževal se je skrivnih sestankov, razširjal komunistično glasilo Delo in drugo čtivo. Protifašistično dejavnost je razvijal tudi kot italijanski vojak v Perugii in v Assisiju, kjer je bil 28. maja 1940 drugič aretiran in po dolgem preiskovalnem obdobju decembra 1941 obsojen na drugem tržaškem procesu pred posebnim fašističnim tribunalom na 15 let ječe. Kazen je prestajal v Fossanu. Po kapitulaciji Italije je pobegnil iz zapora, vendar so ga prijeli in ponovno zaprli, skupaj z drugimi slovenskimi zaporniki iz Julijske krajine pa je bil izpuščen šele aprila 1944 na posredovanje tržaškega Rdečega križa. Ob povratku na rodne Opčine je takoj stopil v partizanske vrste na Krasu. Sprva je opravljal naloge okrožnega aktivista OF, od decembra 1941 do konca vojne pa je bil v Kosovelovi brigadi. Po osvoboditvi je opravljal razne vodilne funkcije v upravnem okviru in leta 1957 dokončal srednjo ekonomsko šolo v Kopru, ves čas pa je sodeloval in še sodeluje v raznih družbenopolitičnih in predvsem borčevskih organizacijah.

Že več kot 25 let se Vid Vremec intenzivno posveča raziskovanju zgodovine primorskih Slovencev med obema vojnama, predvsem seveda organiziranemu protifašističnemu odporu primorskih ljudi ne glede na njihovo nazorsko opedelitev. Rezultat njegovega dela na tem izredno važnem in vse doslej še ne do kraja raziskanem in obdelanem področju je dolga vrsta razprav in člankov, objavljenih v slovenskem matičnem in zamejskem tisku (Jadranski koledar, Primorski dnevnik) pa tudi nekaj zajetnih publikacij, tako samostojnih kot tistih, pri katerih je bil sourednik ali soavtor. Pomemben je na primer njegov soavtorski in souredniški delež v zborniku Slovenska Istra v boju za svobodo (1976) in v zborniku Napredna mladina Slovenske Istre 1919-1947 (1985), v sozaložbi ZTT in koprske Lipe pa je decembra lani izšla njegova samostojna knjiga Pinko Tomažič in drugi tržaški proces 1941, v kateri je prvič zbrano in pregledno podan prikaz protifašističnega boja slovenskih ljudi na Primorskem pod Italijo od zasedbe leta 1918, preko razvoja ilegalnega delavskega gibanja, slovenskega mladinskega gibanja, organizacije TIGR in Borca, predvsem pa komunističnega gibanja s Pinom Tomažičem kot osrednjim likom v njem do epiloga na drugem tržaškem procesu.

Pri tem svojem poslanstvu Vid Vremec tesno sodeluje tudi z Odsekom za zgodovino pri NŠK v Trstu in tudi s posameznimi tržaškimi protifašističnimi borci med obema vojnama in v osvobodilnem boju.

Da bi še dolgo let zdrav in čil uspešno vztrajal pri tem dragocenem delu, mu želimo vsi, ki ga poznamo in cenimo njegovo prizadevnost in doslednost.

JOŽE KOREN

Od jutri v devinski Kmečki hiši keramična obrt iz Grottaglie

V devinski Kmečki hiši, ki jo je tamkajšnja občinska uprava popolnoma restavrirala in v kateri delujejo konzulta ter različne kulturne organizacije, bodo jutri ob 19.30 odprli razstavo keramičnih izdelkov iz kraja Grottaglie v Apuliji. Razstavo prireja Devinsko kulturno združenje (Associazione culturale duinese), ki je v zadnjih letih priredilo že vrsto pomembnih prireditev, med njimi recital Rafa Valloneja v štivanski cerkvi ob 2000-letnici nabrežinskih kamnolomov, gledališke predstave, literarne večere, komorne koncerte, razstave v portiču in Mednarodni natečaj poezije na devinskem gradu.

Da so prireditelji izbrali keramično obrt iz mesteca Grottaglie, ni naključje. Leži med Tarantom in Brindisijem in ima v svoji obrtniški in kulturni tradiciji veliko skupnega z našim Krasom. Kot pove samo ime, je naravna pokrajina z geološkega vidika zelo podobna kraški. Vendar, če se je na našem Krasu v stoletjih razvilo predvsem kamnoseštvo, pa se je v Grottagliah zaradi različnih klimatskih razmer razvila predvsem keramična obrt, ki ima stoletno tradicijo (v Grottagliah je ilovica mehkejša in jo je zaradi tega lažje obdelovati, medtem ko ima naša drugačno kemično sestavo in jo je zato težje oblikovati).

V devinski Kmečki hiši iz nabrežinskega kamna, kjer bodo razstavljali najbolj priznani mojstri te obrti, bodo s to razstavo ustvarili idealno vez med dvemi različnimi kraškimi obrtmi, keramiko in kamnoseštvom.

Razstava bo odprta vse do 20. avgusta, in sicer vsak dan od 10. do 12. ure in od 16. do 20. ure.

gledališča

VERDI

Poletni festival operete 1989 - V torek ob 20.30 (red A) premiera J. Straussove opere CIGAN BARON. Dirigent H. Gietzen, režiser Franco Giraldi.
Vstopnice so na razpolago pri blagajni gledališča.

GRAD SV. JUSTA

Nocoj ob 21.15 bodo na FESTIVALU Disneyevih filmov - druga izdaja - predvajali film QUATTRO CUCCIOLI DA SALVARE, v petek PINOCCHIO, v soboto in nedeljo IL LIBRO DELLA GIUNGLA in v ponedeljek QUANDO TOPOLINO ERABAMBINO.

LUČI IN ZVOKI

Jutri ob 21.30 bo na sporedu predstava ob 21.30 v nemščini in ob 22.45 v italijanščini; v soboto ob 21.30 in ob 22.45 v italijanščini.

koncerti

V Pasaži Protti so na razpolago vstopnice za koncert-predstavo CIGANKINA LJUBEZEN z Jadranko Jovanović, ki bo v petek, 21. t. m., ob 21. uri v gledališču CRISTALLO. Na sporedu Schumann, Verdi, Liszt, Čajkovski, Rahmaninov, Dvoržak in drugi. Režija Mario Licalsi. Na klavir bo igral skladatelj Fabio Nieder. Medtem se je pričela prodaja vstopnic za premiero CIGAN BARON Johanna Straussa.

kino

ARISTON - 21.30 **Salaam Bombay**, dram., Indija 1988, r. Mira Nair.
EXCELSIOR - Zaprto.
EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto.
LJUDSKI VRT - 21.15 **Donne sull'orlo di una crisi di nervi,** r. Pedro Almodovar, i. Carmen Maura.
NAZIONALE I - 16.15, 22.15 **Dr. Jekyll e Mr. Hyde sull'orlo della follia**, srh., □
NAZIONALE II - 16.30, 22.15 **Chiamami di notte**, krim., □
NAZIONALE III - 16.15, 22.15 **Incontri in case private**, porn., □□
NAZIONALE IV - 17.00, 22.10 **L'indiscreto fascino del peccato**, r. Pedro Almodovar, i. Carmen Maura, □□
GRATTACIELO - 17.30, 22.00 **Mamba**, srh., i. Trudie Styler, Gregg Henry.
MIGNON - 17.00, 22.15 **Una pallottola spuntata**, kom.
EDEN - 16.00, 22.00 **Fino in fondo**, porn., □□

VITTORIO VENETO - Zaprto do septembra zaradi popravil.
CAPITOL - 17.30, 22.10 **Gorilla nella nebbia**, dram., i. S. Weaver.
LUMIERE FICE - 17.00, 22.00 **Fantasmi da legare**, kom., VB 1988, r. Neil Jordan, i. Peter O'Toole.
ALCIONE - Zaprto.
RADIO - 15.30, 21.30 **Ramba, scontro bestiale**, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ANTON TOMAŽ LINHART

ŽUPANOVA MICKA

Režija in dopolnilno besedilo: **BORIS KOBAL**

Jutri, 20. t. m., ob 21. uri — BAZOVICA — gostilna Pri lipi
V petek, 21. t. m., ob 21. uri — ZABREŽEC — v Hribenci
V soboto, 22. t. m., ob 21. uri — REPEN — Pokrajinski muzej
V nedeljo, 23. t. m., ob 21. uri — PROSEK — Kulturni dom

Omogočili denarni zavodi

Tržaška kreditna banka
Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica Sovodnje
Hranilnica in posojilnica Občine
Kmečka in obrtna hranilnica in posojilnica v Nabrežini
Kmečko-obrtna hranilnica Doberdob
Kmečka banka Gorica

združeni v sekciji Slovenskih denarnih zavodov pri S D G Z

včeraj - danes

Danes, SREDA, 19. julija 1989
RADOŠ

Sonce vzide ob 5.34 in zatone ob 20.48 - Dolžina dneva 15.14 - Luna vzide ob 21.32 in zatone ob 5.58.

Jutri, ČETRTEK, 20. julija 1989
ČESLAV

PLIMOVANJE DANES: ob 4.50 najnižja -68 cm, ob 11.34 najvišja 41 cm, ob 17.01 najnižja -16 cm, ob 22.36 najvišja 46 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25,2 stopinje, zračni tlak 1016,3 mb ustaljen, veter 8 km na uro jugozahodnik, vlaga 57-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 22,3 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Stefano Ciani, Daniele Oliva, Michel Monaro, Marco Lazzari, Daniele Lanza.

UMRLI SO: 91-letna Elisabetta Stoka vd. Ranzato, 75-letna Antonia Radovan vd. Antonaz, 70-letna Renata Nice vd. De Favento, 64-letni Bruno Burolo, 76-letni Guido Robba, 55-letni Francesco Conte.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN
Od ponedeljka, 17. julija, do sobote 22. julija 1989

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 4, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Nabrežje Venezia 3 (MILJE).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Drevored XX. septembra 4, Ul. Bernini 4, Ul. Commerciale 21, Trg XXV. aprila 6 (Naselje sv. Sergija), Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Nabrežje Venezia 3 (MILJE).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Settefontane 39, Trg Unità 4, Nabrežje Venezia 3 (MILJE).

ZGONIK (tel. 229373) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

šolske vesti

Sindikat slovenske šole javlja, da so obrazci za prošnje za začasne suplence na razpolago na sedežu sindikata.

Sindikat slovenske šole obvešča študente, ki so dosegli ali bodo dosegli do 30. julija ustrezen študijski naslov za poučevanje na slovenskih nižjih in višjih srednjih šolah, da lahko do 5. avgusta vložijo prošnjo na skrbništvo za vključitev v dodatno lestvico za suplence v šolskem letu 1989/90/91.

Učitelji in profesorji, ki dosežejo do 31. julija specializacijo za delo s prizadetimi otroki, morajo v tem roku predložiti na skrbništvo prošnjo s študijskim naslovom za vključitev v dodatno lestvico suplentov za delo s prizadetimi.

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje prireja v šolskem letu 1989/90 v Trstu sledeče tečaje: 1. za uradnike s kvalifikacijo - 2. letnik (1200 ur), 2. za uradnike v podjetjih import-export - 2. letnik (1200 ur), 3. za uradnike v podjetjih import-export - 2. letnik (1200 ur), 4. za obdelovalce kamna - 1. letnik (1200), 5. za marketing in managament (80 ur) - pogoj za vpis dokončana višja srednja šola, 6. za bančno tehniko (30 ur), 7. za operaterje v zunanji trgovini (40 ur), 8. nemščine za poslovno uporabo (120 ur), 9. za programerje elektronskih računalnikov (175 ur) - pogoj za vpis dokončana višja srednja šola, 10. personal computing (160 ur), 11. za animatorje na družbeno-vzgojnem področju (80 ur), 12. za naravoslovne vodiče (300 ur) - pogoj za vpis višja srednja šola, 13. za fiskalno vodenje nekomercialnih ustanov (društev) (30 ur), 14. za biodinamiko (30 ur), 15. za splošno živinorejo (30 ur), 16. čebelarstva (60 ur), 17. enologije (30 ur), 18. za splošno kmetijstvo (150 ur). Vpisovanja in podrobnejše informacije do 21. julija na sedežu Zavoda, Ul. Ginnastica 72 (Dijaški dom), tel. 577941, (razen sobote) od 9. do 13. ure. Za tečaje iz kmetijstva je vpisovanje tudi na Kmečki zvezi v Trstu, Ul. Cicerone 8/B, tel. 362941.

TRŽAŠKI PARTIZANSKI PEVSKI ZBOR

SPOROČILO

V soboto, 22. t. m., ob 7.30 odhod iz Bazovice z avtobusi proti **Pokljuki na osrednjo partizansko slavje v počastitev dneva vstaje slovenskega naroda**, ki ga organizirajo borci, mladina in vojska.

Ob 11. uri si bomo ogledali Bled, sledi srečanje z gostitelji.

Ob 14. uri nastop.

Po koncertu na Pokljuki, kosilo in prosta zabava. Vrnili se bomo pred polnočjo.

Dne 21. t. m. petkova vaja odpade.

čestitke

Draga teta KRISTINA, dvajset vročih poljubčkov ti pošiljajo tvoji Erika in Sonja ter sestrična Eliza.

Danes praznuje 20 let KRISTINA iz Trnovce. Obilo sreče in izpolnitev vseh skritih želja ji iz srca želijo vsi dragi, posebno pa mama.

Danes praznuje 18. rojstni dan LARA PUNTAR. Čestitajo ji vsi, ki jo imajo radi, posebno pa bratec Marko.

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20, je na ogled skupinska razstava SLOVENSKA GRAFIKA.

V pritličnih prostorih TKB, Ul. F. Filzi 10, razstavlja MARKO HREŠČAK.

Na gradu sv. Justa je na ogled razstava slikarja WILLIEMA KLEINA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 20. ure.

V galeriji Rettori Tribbio 2 bo do 21. t. m. razstavljala svoja dela slikarka LAURA UTMAR.

V okviru Mednarodne poletne akademije likovne umetnosti bo v letošnjem juliju v Devinu slikarski tečaj, ki ga bodo vodili in tudi obiskovali severnoameriški docenti. Podrobnejša pojasnila na tel. št. 34134.

V pokrajinskem muzeju v Repnu je na ogled do 21. t. m. razstava lesnih izdelkov MIRKA GUŠTINA. Razstava je odprta od 18. do 21. ure.

Na sedežu Letoviščarske ustanove v Sesljanu je na ogled razstava lepakov v organizaciji Amnesty International. Urnik: ob delavnikih od 9. do 12. in od 16. do 19. ure.

razna obvestila

Zveza slovenskih kulturnih društev - Trst sporoča, da odgovarja na tel. št. 744426.

SKGZ sporoča, da je urad odprt od 8. do 14. ure.

Zveza slovenskih kulturnih društev - Trst sporoča, da posluje urad s sledečim urnikom: od ponedeljka do petka od 8. do 14. ure ter ob torkih in četrtkih tudi popoldne od 15.30 do 18.30.

Narodna in študijska knjižnica obvešča, da bo zaprta od 24. julija dalje.

Na slovenskih višjih srednjih šolah so uspešno opravili maturo
MIRAN ZOBEC, MARZIA ZOBEC in ANALIZA BAVČAR
Iskreno jim čestita KD France Prešeren iz Boljunca.

Po dolgih mukah je diplomirala
LAURA PERTOT
Čestitamo ji in želimo vso srečo
oče, mama, Livio in Vali

razne prireditve

PD Slovenec Boršt - Zabrežec priredi v parku Hribenca 19. PRAZNIK VINA. V petek, 21. t. m., ob gostovanju SSG s komedijo ŽUPANOVA MICKA, odprtje kioskov; v soboto, 22. t. m. in v ponedeljek, 24. t. m., od 20.30 dalje ples z ansamblom Happy day, v nedeljo, 23. t. m., ob 18.30 nastop pihalnega orkestra Breg in od 20.30 dalje ples z ansamblom Taims.

izleti

Društvo slovenskih upokojencev v Trstu obvešča, da bo odhod avtobusa za izlet v Kastav - Trsat jutri, 20. t. m., ob 7.30 izpred Deželne palače na Trgu Oberdan.

mali oglasi

PRODAM hišo v industrijski coni, 200 kv. m in 500 kv. m dvorišča, primerno za obrtnika. Tel. 228390.

PRODAM motorno kolo ciao, bele barve, eno leto staro. Tel. 212111.

PRODAM čistokrvne mladiče z rodovnikom šampionskih staršev avtohtone pasme kraškega ovčarja. Za informacije tel. na št. 220110.

PRODAM motor gilera KZ endurance 125, letnik 1987, v odličnem stanju, prevoženih 10.000 km. Tel. od 12.30 do 15.30 ali po 19.30 na št. (0481) 882334.

PRODAM delikatesno trgovino v središču mesta, v primernem kraju tudi za druge dejavnosti. Tel. v dopoldanskih urah na št. (040) 731226.

OSMICO je odprl Ladi Rebula (Bajta).

IŠČEM zazidljivo zemljišče na področju Cola oz. repentabrske občine. Pismene ponudbe na Upravo Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Repentabor".

ŠE ŠEST prostih mest je na razpolago za izlet po Dalmaciji z ladjo, ki bo od 30. julija do 12. avgusta. Izlet priredi vesela družba iz Križa. Interesenti naj tel. na št. 220624.

POŠTENO in dobro Slovenko, tudi z onstran meje, išče 50-letni invalid za družbo in skupno življenje. Po možnosti plavolaso in ljubiteljico umetnosti. Samo resne ponudbe sprejmem na naslov: Giuseppe Duren, Ul. Paisiello 1, Trst.

NUDIM pomoč na domu onemoglim in ostarelim osebam. Tel. 228252 v večernih urah.

MLADA gospa sprejme službo kot hišna pomočnica. Tel. na št. (003867) 87121 po 20. uri.

CVETLIČARNA ANGELA - Boljunec - obvešča cenjene odjemalce, da bo zaprta zaradi letnega dopusta od 17. julija do 19. avgusta.

DRUŽINICA išče stanovanje v najem za določen čas na področju od Bazovice do Proseka. Obenem nudi pomoč ostareli osebi. Tel. na št. 226317 - Oskar ali Jelka.

V NEPOSREDNI bližini Pulja, 150 m od morja, oddajamo popolnoma opremljeno stanovanje, primerno za štiri osebe, v času od 6. avgusta do konca septembra. Informacije po tel. (003852) 28315.

SUHA DRVA za kurjavo prodajamo po ugodni ceni, možnost prevoza. Tel. 421508 po 21. uri.

NA TRBIŽU oddajam opremljeno stanovanje za štiričlansko družino. Tel. (040) 44171.

prispevki

Namesto cvetja na grob Štefanije Gornik darujeta družini Primosi in Ban 50.000 lir za Bazovski dom.

V spomin na Štefanijo Gornik darujejo sosedi 30.000 lir za podporno pogrebno društvo iz Bazovice.

Namesto cvetja na grob Štefanije Gornik darujeta Egon in Mirta Meden 30.000 lir za KD Skala iz Gropade.

Ob 45-letnici smrti Maria Maganje darujejo žena Gizela, hčerka Loredana in Nardo 100.000 lir ter bratranec Mario 15.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika.

Ob 14-letnici smrti Pija Medena daruje žena Julka 25.000 lir za vzdrževanje kriškega spomenika.

menjalnica

18. 7. 1989

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1393,400	1380.—
Nemška marka	724,780	722,50
Francoski frank	213,660	211.—
Holandski florint	642,680	640.—
Belgijski frank	34,627	34,20
Funt šterling	2233,200	2200.—
Irski šterling	1937,600	1920.—
Danska krona	186,670	183.—
Grška drahma	8,386	8.—
Kanadski dolar	1169,400	1130.—
Japonski jen	9,770	9,50
Švicarski frank	835,330	834.—
Avstrijski šiling	102,958	102,50
Norveška krona	198,050	195.—
Švedska krona	213,100	209.—
Portugalski eskudo	8,668	8,20
Španska peseta	11,566	11,20
Avstralski dolar	1055,300	1000.—
Jugoslov. dinar	—	0,065
ECU	1501.—	—

BCTKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA
Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Po polemikah in demantijih bo maček postal profesor

Ob vesti, da bo Giuliano Ferrara zapustil družbo Fininvest, se je marsikdo zadovoljno hahljal. Govorilo se je o prekinitvi sodelovanja in o znesku, ki ga je Ferrara baje zahteval od mreže Canale 5. Višina »odškodnine« naj bi se približevala honorarju, ki ga je prejel ob podpisu pogodbe. Prizadeti stranki pa sta se očitno precej manj zabavali in sta v odgovor na »natolcevanje in čenče« istočasno ponudili odločen demanti. Novopečeni evroparlamentarec in voditelj oddaj *Il gatto* ter *Radio Londra* je v odrezavem tonu pojasnil, da že pripravlja jesensko oddajo v 30 delih - *Il professore*. Fininvest je vest potrdila in še pribila, da ne namerava prekinjati triletne pogodbe z novinarjem, ki bo zapadla šele leta 1990.

Fininvest se ta trenutek ukvarja tudi z nekaterimi drugimi problemi. Govori se, da bo družbo zapustila Enrica Bonaccorti, še vedno ni imenovan naslednik urednika Francesca Damata, dnevniki so na mrtvi točki, uredniški odbor se še pogaja z založnikom. Gledanost TV dnevnikov je nezadovoljiva, saj se vrti okrog 200.000 gledalcev. Medtem Guglielmo Zucconi pripravlja oddajo-raziskavo z naslovom *L'innocente*. Ob vsem tem ni jasno, kateri maček si brusi nohte ...

ženska in njena stvarnost

breda pahor

Večna ljubezen vsaj v sanjah

Želja po pravi ljubezni na pragu tretjega tisočletja nevzdržno raste. Če takšne želje ni vselej mogoče uresničiti v stvarnem življenju, si jo ljudje zaželijo vsaj v sanjskem. Ugotovitev ni nova, do nje pa se je dokopal že pred časom tudi založnik uspešne serije »roza« romanov Harmony.

Pri založbi Mondadori Harlequin, ki v Italiji izdaja ljubezenske zgodbe, v katerih nastopajo »zdrave lastnosti« kot so trajna ljubezen, zvestoba ter predanost »čistim čustvom«, so lahko s prodajo malih knjižic nadvse zadovoljni. V nekaj letih so namreč samo v Italiji prodali nad sto milijonov izvodov žepnih ljubezenskih zgodb.

Nedvomno so glavne odjemalke romanov zbirke Harmony ženske različnih starosti in poklicev. Najzvestejše bralke so zaposlene najstnice ali ženske nad 40. letom. Po podatkih družbe Doxa je mladoletnic, ki sanjajo ob romanih Harmony, približno 20% od stalnih kupcev, medtem ko je žensk pri približno 44. letu okoli 28%. Večina bralk te zvrsti je zaposlena: 62% je uradnic, dobra četrtina pa je gospodinj. Z družbenega vidika bralke Harmony v glavnem pripadajo srednjemu sloju, večina pa je šolanje zaključila že pri obvezni stopnji.

Večina sega po takem čtivu, da lahko med branjem sanjari in doživlja zgodbe, ki so daleč od njenega vsakdana. Veliko jih meni, da so romani Harmony zelo dobro napisani, ker vzbujajo v bralcih vznemirljiva čustva.

Pri založbi Harlequin Mondadori so pred kratkim hoteli primerno proslaviti uspešnost romanov Harmony. Zato so priredili nekakšno srečanje najzvestejših bralk, istočasno pa so predstavili študijo o zvestobi-nezvestobi italijanskih parov. Poverili so jo znanemu sociologu in »strokovnjaku za zaljubljenost« Francescu Alberoniju.

V dokaz, da je prevzemanje gesel sovjetskega voditelja Gorbačova prodrlo prav na vsa področja, je Alberoni označil sedanje obdobje odnosov med ljubezensko-zakonskimi pari v Italiji kot »zaton erotičnega komunizma ter

propad *glasnosti* para«. Z drugimi besedami preučevalec čustev Italijanov trdi, da je tako imenovani par odprtega tipa že zdavnaj mrtev in pokopan. Ob koncu drugega tisočletja Italijani obeh spolov spet odkrito sanjajo o zvestobi med partnerjema.

Kot ponavadi je razkorak med željami ali načeli ter prakso občuten. Iz iste raziskave namreč izhaja, da nekaj nad 40% moških še vedno vara svoje stalne partnerke, medtem ko je odstotek žensk krepko nižji (13%). Čeprav je razlika v teoretskem pristopu do nezvestobe precej občutna v primerjavi s preteklostjo, danadanes namreč niti moški ne opravičujejo a priori skokov čez plot, Italijani v bistvu varajo z isto neprizadetostjo kot doslej. Predvsem, ugotavlja raziskava Harmony, na službenih potovanjih.

Najzvestejši so moški do 30. leta starosti, ko praktično, pravi Alberoni, ni razlik med moškimi in ženskami. Po 40. letu pa moški očitno »podivjajo«, če naj verjamemo podatku, da tri četrtine moških po tem očitno kritičnem letu vara svojo družico. Žensko povprečje pa se v isti starostni skupini suče okoli 16%. Še večje pa so razlike glede na vzroke: ženske varajo skoraj izključno, če so nad svojim partnerjem nezadovoljne, pri moških pa kvaliteta stalne zveze ni odločilna. Ženske velikokrat varajo v mislih, redko pa vzpostavijo odnose, pri katerih se vse začne in konča pri spolnosti, medtem ko za moške izključno spolna razmerja z drugo žensko sploh niso redkost.

Precej enako eni in druge ocenjujejo, kdaj je nezvestoba posebej huda. Oboji so namreč hudo ožigosali homoseksualne odnose, najbolj strpni pa so bili do sanjarjenja. Skratka, pravi Alberoni, v parnem odnosu med moškim in žensko se ni veliko spremenilo, ne glede na uveljavljanje enakopravnosti. Založniki romanov Harmony lahko mirno spijo.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nadaljevanki: Santa Barbara, 12.30 Creature grandi e piccole
13.30 Dnevnik
14.00 Politična tribuna
14.20 Srečno poletje!
14.30 Film: Le mie due mogli (kom., ZDA 1940, r. Garson Kanin, i. Cary Grant, Irene Dunne)
16.00 Sodobni umetniki: Francesco Di Cocco med slikarstvom in filmom
17.00 Mladinska oddaja: Big
17.50 Danes v parlamentu
17.55 Film: Falena d'argento (dram., ZDA 1933, r. D. Arzner, i. Katharine Hepburn, Colin Clive)
19.15 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in vreme
20.00 Dnevnik
20.30 Nanizanka: La signora in giallo
21.30 Variete: C'era una volta... io Renato Rascel
22.30 Dnevnik
22.40 Koncert: Poje Gino Paoli - L'ufficio delle cose perdute
24.00 Dnevnik - zadnje vesti
0.15 Mezzanotte e dintorni

RAI 2

12.00 Nanizanka: A passo di fuga
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.25 Rubrika: Trentatre
13.45 Nadaljevanka: Capitol
14.30 Dnevnik - gospodarstvo
14.45 Poletna oddaja: Tutti frutti, vmes rubrika Mente fresca
15.25 Nanizanka: Lassie
15.50 Risanka: Cucciolo
16.15 Iz parlamenta
16.20 Film: Il capitano del re (pust., Fr. 1960, r. André Hunebelle, i. Jean Marais, Elsa Martinelli)
18.05 TV igra: Il sicario
18.30 Dnevnik - športne vesti
18.45 Nan.: Perry Mason
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, športne vesti
20.30 Atletika: Golden Gala (prenos iz Pescare)
22.30 Dnevnik - nocoj
22.40 Nanizanka: Hill Street giorno e notte
23.30 Dnevnik - zadnje vesti
23.40 Reportaže: L'altra metà della notte - I veri Miami Vice
0.10 Film: Era notte a Roma (dram., It. 1960, r. R. Rossellini, i. Leo Genn, Giovanna Ralli, 2. del)

RAI 3

13.30 Kolesarstvo: Tour de France, vmes (14.00) deželne vesti
14.15 Tour de France
14.45 Kolesarstvo: Corsa del sole
15.05 Videobox
15.40 Tour de France
16.30 Dok. oddaja: Drobci
16.55 Film: Come ho vinto la guerra (dram., VB 1967, r. Richard Lester, i. Michael Crawford, John Lennon)
18.45 Športna oddaja: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti
20.00 Dok. oddaja: Geo Estate
20.30 Film: La terra si tinse di rosso (dram., ZDA 1973, r. Richard C. Sarafian, i. Rod Steiger, Robert Ryan, 2. del)
22.25 Zabavna oddaja: Pronti a tutto
22.55 Avtorska TV: Beniamino Placido - Serata America
23.55 Dnevnik - zadnje vesti
0.05 Avtorska TV (2. del)
1.15 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti

RTV Ljubljana 1

16.30 Video strani
16.40 Poletna noč: nad. Schwarzwaldska klinika, 17.30 nan. Nenavadne zgodbe (pon.)
18.00 Dnevnik
18.05 Poslovne informacije
18.10 Mozaik. Informativna oddaja: Slovenci v zamejstvu
18.40 Spored za otroke in mlade: lutke Robin in Rozi - Glasbenika, 18.50 Ringa, ringa, raja
19.05 Video strani
19.10 Risanka
19.20 Informativna oddaja za goste iz tujine
19.25 TV Okno
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Film tedna: Ciguli Miguli (kom., Jug. 1977, r. Branko Marjanović, i. Ljubomir Didić, August Cilić, Viktor Bek)
22.00 Dnevnik in vreme
22.20 Informativna oddaja za goste iz tujine
22.25 Poletna noč, vmes nadaljevanka Schwarzwaldska klinika (45. del) in nanizanka Hooperman (7. del)
1.25 Video strani

TV Koper

13.30 TVD Novice
13.40 Dokumentarna oddaja: Campo base (vodi Ambrogio Fogar, pon.)
14.10 Nogomet: pokal Amerike, tekma iz končnice tekmovanja (pon.)
16.00 Šport spektakel
19.00 Odprta meja

Danes v Odprti meji:
TRST — SKGZ o dogodkih v Škednju in razpletih na TV Koper
REZIJA — Letovanje beneških otrok v okviru Mlade brieze

19.30 TVD Stičišče
20.00 Športna oddaja: Juke box - Zgodovina športa po želji
20.30 Šport: rugby - Turnir petih narodnosti, Wales-Anglija (pon.)
22.00 TVD Novice
22.10 Šport spektakel

RTV Ljubljana 2

19.30 Dnevnik
20.05 Žarišče
20.35 Atletika: Grand Prix - Gran Gala (iz Pescare)
22.45 Svet poroča

CANALE 5

8.30 Nanizanke: Fantasilandia - Il lupo mannaro, 9.15 Peyton Place, 10.15 Una famiglia americana - L'orfanello
11.15 Rubrika: Forum
12.00 Mladinska oddaja: Doppio slalom
12.30 Kviz: OK il prezzo é giusto
13.30 Variete: Rivediamoli (vodi Fiorella Pierobon)
14.30 Nanizanka: Love Boat - L'anniversario
15.30 Film: Notte di perdizione (dram., ZDA 1952, r. Roy Baker, i. Linda Darnell, Gary Merrill)
17.30 Nanizanka: Hotel - L'eroe nudo
18.30 Rubrika: Agenzia matrimoniale
19.00 Kviza: Gioco delle coppie, 19.45 Cari genitori
20.30 Kviza: OK il prezzo è giusto, 22.30 Il gioco dei nove
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show Estate
0.45 Film: Timberjack (vestern, ZDA 1955, r. Joseph Kane, i. Sterling Hayden, Vera Ralston)

RETE 4

8.00 Nanizanka: In casa Lawrence - In fondo al cuore
8.55 Film: Genitori in blue jeans (kom., It. 1960, r. Camillo Mastrocinque, i. Peppino De Filippo, Ugo Tognazzi)
10.45 Nanizanki: Bonanza - L'uomo dinamite, 11.45 Harry 'O
12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke
13.45 Nadaljevanke: Sentieri, 14.45 La valle dei pini, 15.40 Così gira il mondo, 16.40 Aspettando il domani
17.00 Nanizanka: California
18.00 Nad.: Febbre d'amore
19.00 Nanizanki: General Hospital, 19.30 Baretta
20.30 Film: Swarm (fant., ZDA 1978, r. Irwin Allen, i. Michael Caine, Katharine Ross)
22.40 Film: New York: ore tre - L'ora dei vigliacchi (dram., ZDA 1967, r. Larry Peerce, i. Tony Musante, Martin Sheen)
0.35 Nanizanki: Agente speciale, 1.35 Ironside

ITALIA 1

8.15 Nanizanke: Skippy, 8.45 I gemelli Edison, 9.15 La gang degli orsi, 9.45 Superman, 10.15 La terra dei giganti, 11.10 Kronos, 12.05 Mork & Mindy, 12.35 Strega per amore, 13.00 Simon & Simon
14.00 Megasalvi show
14.15 Deejay Beach
15.00 Nanizanka: Ralph supermaxieroe
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes nanizanka Teneramente Licia in risanke
18.00 Nanizanki: Supercar, 19.00 Riptide
20.00 Risanka: Siamo fatti così
20.30 Nanizanke: Scuola di football, 22.30 Starsky and Hutch, 23.30 Brothers
24.00 Dokumentarec: Cinque anni di avventura
0.35 Nanizanki: Taxi, 1.05 Kung-fu

ODEON

13.00 Otroški variete: Sugar estate, vmes risanke
15.30 Nadaljevanki: Maria, 16.30 Colorina
17.30 Nanizanke: Rituals, 18.00 La mamma è sempre la mamma, 18.30 Il supermercato più pazzo del mondo
19.30 Risanke
20.30 Variete: Telemeno
20.45 Film: Attenti a quei due... ancora insieme (pust., VB-ZDA 1976, r. Roy Wardbaker-Sidney Hayers, i. Tony Curtis, Roger Moore)
22.45 Variete: Telemeno
23.00 Film: Flush... ovverosia la caccia al tesoro più pazza d'America (kom., ZDA 1981, r. Andrew J. Kuehn, i. William Callaway)
0.30 Nanizanka: I classici dell'erotismo

TMC

11.00 Nanizanka: Ai confini dell'Arizona
12.00 Nadaljevanka: Il fiume scorre lento
12.45 Ogledalo življenja
13.30 Vesti in šport
14.15 Risanka: Beatles
14.30 Dok. o naravi
15.00 Nan.: Sceriffo Lobo
16.00 Film: La valle delle mille colline (dram., VB 1958, r. Ken Annakin, i. Michael Craig, Anna Gaylor)
18.00 Aktualno: TV donna
19.00 Nanizanka: Operazione ladro
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Film: Il rivoluzionario (dram., ZDA 1970, r. Paul Williams, i. Jon Voight, Robert Duvall)
22.20 Znanstveni tednik: Galileo
23.55 Vesti nocoj
23.10 Šport nocoj, vmes Tour de France in atletika (iz Pescare)

TELEFRIULI

11.30 Nanizanka: La guerra di Tom Grattan
12.00 Rubrika
12.30 Nanizanka: Medusa
13.00 Dnevnik
13.30 Rubrika o kolesarstvu
14.30 Glas. odd.: Music box
18.30 Nadaljevanka: Il diavolo al Pontelungo
19.00 Dnevnik
19.30 Rubrika: Dan za dnem
20.00 Nad.: I naufraghi
20.30 TV film: La battaglia di Enghelchen (vojni)
22.00 Nanizanka: Angoscia
22.30 Morski športi
23.00 Dnevnik, nato dražba
24.00 Inf. oddaja: News

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Iz Dvignjene zavese; 9.15 Otroški kotiček: Strahek (1. del), vmes Glasbeni listi; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert: sopranistka Olga Gracelj, pianistka Neva Merlak; 11.30 Pisani listi: Glasbeni listi, 12.00 Moja šola radiestezije in bioterapije, 12.40 Foklorna glasba; 13.20 Poletni mozaik: Glasbeni listi, 14.00 Deželna kronika, 14.45 Beležka, 15.30 Iz zemlje gre v trto - o poeziji; 16.00 Pogled v restavratorsko delavnico; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Literarne podobe: Spomini Staneta Kavčiča; 18.20 Glasbeni listi; 19.00 Zaključek sporedov.

LJUBLJANA

5.00, 6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Instrumenti; 8.35 Počitniško popotovanje; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Turistični napotki za goste iz tujine; 11.05 S poti po domovini; 11.30 Danes smo izbrali; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.00 Danes; 13.30 Do 14.00; 14.02 Mehurčki; 14.20 Iz dela Glasbene mladine; 14.40 Merkurček; 15.15 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Jazz; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Naj narodi pojo; 21.05 S knjižnega trga; 21.30 Iz slovenskih oper; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nokturno.

RADIO KOPER
(slovenski program)

13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.10 Vreme in promet; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled dnevnega tiska in kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Neposredno: Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, Aktualna tema; 18.00 Naših 40 let; 18.35 Popevke po telefonu; 19.30 Prenos Radia Lj.

RADIO KOPER
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop; 7.40 Dobro jutro, otroci; 7.50 Razglednica; 8.00 Pripovedujejo...; 8.25 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Najlepših sedem; 10.35 Družinsko vesolje; 11.00 Srečanja; 11.30 Superpass; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Neposredno; 14.00 Kompasovi napotki; 14.40 Pesem tedna; 14.45 Edig Galletti; 15.00 Popoldne; 15.45 Koncert; 16.00 Puzzle; 16.33 Šola, otroštvo, vzgoja; 17.00 Bubbling; 17.33 Show business; 18.00 Prijatelj DJ; 18.33 Mi in vi; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 12.00 Glasba; 19.00 Glasba po željah; 20.40 Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst, nato Nočni spored.

Z novimi določili v občinskih pravilnikih

Bolj čiste ulice, urejeno okolje preprečevanje nevarnosti poplav

Mesto naj bi odslej imelo lepši, bolj urejen videz, pločniki naj bi bili čisti, nikjer trave in plevela in kupov smeti in raznega materiala, pa tudi nadležni pasji iztrebki naj bi skoraj povsem izginili. To zahvaljujoč spremenjenemu pravilniku mestne policije in pravilniku smetarske službe. Na ponedeljkovi seji se je občinski svet namreč ukvarjal prav s prilagoditvijo omenjenih dveh pravilnikov, medtem ko so težji zalogaj, prilagoditev gradbenega pravilnika, odgodili.

Predlog prilagoditve omenjenih dveh pravilnikov, o čemer je bil sicer govor že lep čas, so na seji sprejeli z glasovi strank koalicije. Proti so glasovali komunisti, misovci in predstavnik zelenih, medtem ko se je predstavnik liberalne stranke vzdržal.

Pravilnik mestne redarske službe je bil spremenjen, oziroma dopolnjen v členu št. 29, 45, 46 in 48.

Ob tem velja povedati, da je bil pravilnik sprejet pred dobrimi šestdesetimi leti in, kakor se zdi, v omenjenih členih zadnjič prilagojen pred kakimi petintridesetimi leti.

Kakšne novosti uvajajo novi členi, oziroma dopolnjeno besedilo? Člen št. 29 obvezuje upravitelje stanovanjskih poslopij, oziroma lastnike, da vzdolž zidov, ki mejijo na pločnike in ulice skrbijo za odstranjevanje plevela in trave ter drugega zelenja. Člen št. 45 omenjenega pravilnika se dopolni z novim odstavkom, ki prepoveduje na zgoraj omenjenih mestih odlaganje odpadkov, embalaže, odpadnega gradbenega materiala, praznjenje pepelnikov. V omenjenem dopolnilu čl. št. 45 je tudi obveznost za lastnike psov, ki morajo poskrbeti za odstranitev iztrebkov.

Člen št. 46 naj bi odpravil žal preveč razširjeno razvado pometanja odpadkov v jaške, ki so predvideni za odtok deževnice. Člen št. 48 pa nalaga trgovcem, upraviteljem javnih lokalov, uradov in stanovalcem, da skrbijo za čistočo in urejenost pločnikov pred prostori, oziroma poslopji, kjer imajo sedež trgovine, uradi, ali stanovanja. Omenjeni člen nalaga le tem tudi obveznost, da skrbijo za vzdrževanje cvetja v posebnih posodah ali gredah.

Občinski svet je na ponedeljkovi seji poskrbel tudi za prilagoditev pravilnika smetarske službe in sicer 17. člena. Tudi ta predpis naj bi prispeval k lepšemu videzu in predvsem naj bi pomenil poskus preprečevanja lokalnih poplav zaradi slabega odvodnjavanja. Dopolnjeno besedilo 17. člena (zadnji odstavek) nalaga lastnikom in uporabnikom zemljišč, ki mejijo na javne ulice, ali na prostor namenjen javnemu prehodu, da redno odstranjujejo vejevje, travo in grmičevje, ki zarašča pas zemljišča med zasebno parcelo in javno ulico.

Bo kaj zaleglo? Sčasoma že, saj pravijo, da ni lahko prepričati tistih, ki menijo, da so javne ulice pač javne in torej na njih počnejo, kar se jim zljubi.

Srednjeveška glasba, poezija in kulinarična umetnost

Od jutri do 29. t. m. v Gradišču

V Gradišču se bo jutri pričel tečaj srednjeveške glasbe, poezije in kulinarične umetnosti. Gre za pobudo, ki jo pod pokroviteljstvom Občinske uprave izvaja Akademija Joffre Rudel. Ob zaključku tečaja bodo predavatelji in slušatelji pripravili nastop. Napovedan je za 29. t. m.

Program tečaja je dokaj razvejan. Tako se bodo slušatelji seznanili s tehnikami glasbene interpretacije 13. in 14. stoletja; sledili tečaju petja, pouku glasbenih instrumentov, poslušali predavanja s področja srednjeveške poezije. Poleg lekcij bodo slušatelji lahko sledili tudi delu v praksi: tako glede pripravljanja scene odrskega dela, kakor tudi glede nekaterih aspektov materialne kulture (kuhinje).

Prav glede slednje preizkušnje, obljubljajo, da bodo na zaključnem večeru, 29. julija, postregli udeležencem tudi s srednjeveškimi jedmi.

Tečaja v Gradišču, ki ga prirejajo letos že drugič, se bodo udeležili številni slušatelji in predavatelji iz Italije in tudi drugih držav. Skoraj dvotedensko bivanje v naših krajih pa bodo udeleženci izrabili tudi za obiske raznih zanimivosti, pripravljajo pa tudi odrski nastop na odprtem, v bližini nekdanjega gradu Zucco (Čuk) pri Fojdi.

Tečaj se bo odvijal v prostorih pred kratkim obnovljene zastavljalnice v Gradišču.

SSG SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

ANTON TOMAŽ LINHART

ŽUPANOVA MICKA

Režija in dopolnilno besedilo: **BORIS KOBAL**

Danes, 19. t. m., ob 21. uri - JAMLJE - pred osnovno šolo

Predstavo je omogočila **občinska uprava Doberdob**

Sovodenjski otroci na dvotedenskem tečaju plavanja

Med obiskovalce odprtega bazena na Rojcah so se letos vpisali tudi otroci iz sovodenjske občine. Pobuda je prišla od skupine staršev, občina pa je pokazala veliko razumevanje in dala na razpolago šolski avtobus. Dvotedenski tečaj plavanja se je zaključil v petek, 14. t. m. Žal je včasih ponagajalo vreme, saj sprva ni bilo prav nič julijsko, a so se mladi kljub vsemu počutili zelo zadovoljni in sproščeni. V tako veliki družbi - bilo jih je nad dvajset - si lahko vsakdo najde svojega prijatelja, oziroma svoj krog prijateljev.

Skratka pobuda se je izkazala za zelo uspešno.

Ponovno odprt rok za prošnje za povračilo davka na odpravnine

Obrazci so na razpolago na sedežu finančne uprave

Izvajanje zakona št. 154 z dne 27. aprila letos je doslej povzročilo precej polemik zaradi zamud in počasnosti nekaterih državnih uradov. Zdaj se stvari le premikajo, kot je mogoče razbrati iz kratkega poročila za tisk, ki nam ga je dostavilo ravnateljstvo finančne uprave. V njem piše, da so v uradih na Verdijevem korzu 52 na razpolago obrazci za prošnje za ponovno določitev davka IRPEF na odpravnine in seveda za povračilo davka. Prošnje je treba vložiti do 29. julija letos.

V zvezi z istim vprašanjem je pokrajinsko tajništvo sindikata FTP-CISL pred nekaj dnevi opozorilo na nekajletne zamude, ki prizadevajo zlasti upokojence in zahtevalo ažurnejše poslovanje državnih uradov (finančne uprave in uradov za neposredne davke).

Že z zakonom št. 482 iz leta 1985 so bili določeni roki, v katerih mora država, seveda na prošnjo neposredno prizadetih, poskrbeti za preučitev obdavčenja in vrnitev dela odtegljajev na odpravnine. Ti roki so bili: do leta 1986 za tiste, ki so se upokojili leta 1980, v letu 1987 za tiste, ki so se upokojili leta 1981-83 in v letu 1988, za tiste, ki so se upokojili v naslednjih dveh letih.

Letošnji zakon (št. 154) je ponovno odprl roke za tiste upokojence, ki niso iz takega ali drugačnega razloga predložili prošnje za ponovno likvidacijo davka IRPEF na odpravnino in povračilo davka.

Ob tem velja povedati, da imajo interesenti razmeroma malo časa na razpolago. Najbolje je, da se čimprej zglasijo na sedežu finančne uprave, ali pa v uradih sindikalnih patronatov, kjer jim bodo nudili ustrezna navodila.

Našla ga je pokojnikova zaročenka

V stanovanju v Gradežu našli truplo 24-letnega mladeniča

Medtem ko smo na sodišču čakali na razsodbo proti trgovcem s smrtjo, je iz Gradeža prišla vest, da je heroin terjal še eno mlado življenje. V stanovanju v Drevoredu Rubinia v Gradežu (Grado Pineta) so sredi popoldneva našli truplo 24—letnega Gianluca Marina. V roki je imel še zmeraj zabodeno brizgalko. Truplo je odkrila Marinova zaročenka, okrog 15.30. Za Marina ni bilo več pomoči, kajti truplo je bilo že modrikasto in je najbrž smrt nastopila že nekaj ur prej. Z obdukcijo bodo skušali ugotoviti vzroke in čas smrti, čeprav so vzroki, vsaj na prvi pogled zelo evidentni.

Marin je pred nekaj meseci dobil zaposlitev na Občini v Gradežu, kjer je skrbel za zelenice. V tem času se je menda skušal tudi oprostiti spon mamila, ki ga je spravilo v prerani grob.

Marin je v zadnjem času stanoval pri zaročenki, Alessandri Zuppet, ki je uslužbenka v eni gradeških trgovin. Menda je med dvema v ponedeljek zvečer prišlo do spora, ki se je tako tragično končal. Po nekaterih vesteh, naj bi se Marin zaprl v sobo, medtem ko naj bi Alessandra prespala v nekem drugem prostoru ministanovanja v Grado Pineta. Včeraj zjutraj naj bi se odpravila na delo. Popoldne ob povratku naj bi bila vrata sobe še zmeraj zaprta in ob tem je dekle posumilo, da se je morda zgodilo kaj hudega.

Sum je kmalu zatem našel potrditev, ko je odprla vrata sobe. Poklicala je policijo in stekel je postopek, ki je ob takih primerih predpisan. Truplo so prepeljali v Gorico, za obdukcijo in odredili preiskavo, ki pa najbrž ne bo lahka, saj se med tisoči letoviščarjev, ki so zdaj v Gradežu skrivajo tudi številni razpečevalci.

razstave

Goriški muzej obvešča, da so zaprli razstavo Podobe Soške fronte v dvorcu De Bartolomei. Razstavo bodo v obliki stalne zbirke postavili na Sveti gori. Odprtje bo predvidoma v septembru.

razna obvestila

Občinska knjižnica v Doberdobu bo do 8. avgusta odprta ob ponedeljkih in četrtkih od 15. do 18. ure.

SPDG-rekreacija prireja 30. in 31. julija dvodnevni izlet v Triglavsko pogorje. Odhod s Travnika ob 5. uri. Predhodna vadba na trim stezi v Pevmi 24., 26. in 28. julija ob 19. uri.

Občina Doberdob obvešča, da so 3. julija uvedli naslednji urnik poslovanja občinskih uradov za stranke: anagraf in splošne službe od ponedeljka do petka od 7. do 10. ure, ob ponedeljkih in sredah pa tudi od 16. do 19. ure; tehnični urad in urad redarske službe od ponedeljka do petka od 7.30 do 9. ure.

Uradi ZSKD v Gorici poslujejo v poletnem času ob delavnikih od 8. do 14. ure.

Knjižnica Damira Feigla v Gorici bo od 21. julija do 18. avgusta zaprta zaradi dopusta.

Sedež Slovenskega planinskega društva je v poletnih mesecih odprt ob sredah, od 10.30 do 12. ure.

KŠD Vipava prireja 30. t. m. ob 9.30 orientacijski pohod "Zaklad gradu v Rubijah". Pravilnik bodo objavili.

KD Paglavec v Podgori prireja od 29. julija do 5. avgusta tečaj za vožnjo s kajaki. Podatke dobite pri društvenih odbornikih in na sedežu ZSŠDI v dopoldanskih urah.

Odobrene višje tarife za vodo

Pokrajinski odbor za cene, ki je na seji 11. maja letos zamrznil sklep o povišku tarif za pitno vodo je pred kratkim spremenil svoje stališče in odobril višje tarife. Pokrajinska uprava je namreč sprejela obveznost, da poveri izdelavo dodatne študije za poenotenje nekaterih služb na področju vodne oskrbe. Tako študijo je leta 1983 izdelala družba SOGES iz Torina. S poenotenjem nekaterih služb in z bolj smotrno organizacijo bi bilo mogoče prihraniti kakih dvajset odstotkov na režijskih stroških. Glavni cilj pa bi moral biti poenotenje tarif.

Je cilj uresničljiv? Odvisno je menda predvsem od političnih strank.

Na procesu proti razpečevalcem mamil iz Kalabrije

Glavna krivca obsojena na 12 let zapora

Dvanajst obsodb za skupnih 44 let in 10 mesecev ter dve oprostitvi: to je končni obračun procesa proti štirinajstim domnevnim razpečevalcem mamil, ki so od leta 1987 do aretacije uspeli splesti razpečevalsko mrežo za mamila iz Kalabrije v našo deželo. Sodišče je razglasilo sodbo po približno triurnem posvetu. Na najstrožje kazni sta bila obsojena 29-letni Elidoro Aieta, ki so ga obsodili zaradi združevanja v zločinske namene in razpečevanja mamil na skupno 12 let in 9 mesecev zapora ter plačilo 75 milijonov lir globe in 30-letni Luciano Donato, ki bo prav tako zaradi istih kaznivih dejanj moral presedeti v zaporu 12 let in 7 mesecev ter plačati 70 milijonov lir globe. Sodišče je tako proti glavnima obtožencema skoraj v celoti sprejelo zahteve javnega tožilca. 23-letnemu Marcu Musolinu, ki je kot ostala dva doma iz kraja Belvedere Marittimo v Kalabriji, pa je sodišče prisodilo le 3 leta in 10 mesecev zapora ter 14 milijonov globe. Javni tožilec je tudi zanj zahteval podobno kazen kot za ostala dva voditelja skupine, sodniki pa so ga oprostili združevanja v zločinske namene, češ da je bil le soudeleženec skupine.

Kazni za druge obtožence iz Kalabrije, ki so imeli manj pomembno vlogo, so naslednje: 25-letni Pietropaolo Donato 3 leta in 5 mesecev zapora, 23-letni Giovanni Varesi 3 leta in 10 mesecev zapora, 27-letni Michele Liparotti 1 leto in 4 mesece zapora. Ostali obtoženci, ki so od teh kupovali mamilo bodisi za lastno uporabo kot za nadaljno prodajo, so bili obsojeni: 24-letni Michele Blefari iz Rima na 2 leti in 2 meseca zapora, Antonella Tibaldi iz Rima na 9 mesecev pogojno brez vpisa v kazenski list, 32-letni Armando Fogar iz Terzo d'Aquileia na 10 mesecev pogojno brez vpisa v kazenski list, Sandro Comelli iz Nem na 1 leto in 5 mesecev pogojno, 26-letni Goričan Francesco Cirillo in 28-letni Vincenzo Orsino na 1 leto in 6 mesecev pogojno brez vpisa v kazenski list.

Sodišče je oprostilo dva obtoženca iz Gradeža, in sicer 28-letnega Carla Montonerija in 24-letnega Massima Trio.

Mladi z Goriškega odpotovali na prijetno letovanje ob morju

Iz Nove Gorice so včeraj zgodaj zjutraj odpotovali na desetdnevno letovanje v Portorož otroci z Goriškega. Kolonijo v vabljivem obmorskem kraju je pripravila Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ v sodelovanju s Slovenskim dijaškim domom v Gorici. Nastanjeni so v Centru za korekcijo sluha in govora, Sončna pot 14/A. Domov se bodo mladi in njihovi spremljevalci vrnili v petek, 28. julija zvečer. **(Na sliki - foto Pavšič - pred odhodom z avtobusne postaje v Novi Gorici).**

Zahteva KPI: o novi bolnišnici naj razpravlja rajonski svet

Ferdinando Di Dato, Eda Sartori in Tullio Sellan, predstavniki KPI v rajonskem svetu za Podturn in Sv. Ano so občinskemu odborniku za decentralizacijo in predsedniku rajonskega sveta poslali pisno zahtevo po sklicu seje, kjer naj bi razpravljali o gradnji nove bolnišnice. "Ker bo ta objekt zgrajen na območju našega rajona, menimo, da bi pred kakršnokoli odločitvijo morali imeti na razpolago dovolj informacij."

Rajonski svetovalci navajajo tudi, da so doslej že nekajkrat predlagali razpravo v rajonskem svetu o vprašanju gradnje nove bolnišnice, a je predlog ostal brez odgovora.

Sicer pa je zadeva okrog gradnje nove bolnišnice v zadnjem času nekoliko utišana.

Pri Gradežu našli veliko letalsko bombo

Po vsej verjetnosti bodo že danes zgodaj zjutraj razstrelili kakih 400 kilogramov težko letalsko bombo, ki so jo našli v morju pri Gradežu in s tem odstranili še eno pretečo nevarnost. Bombo je našla posadka ribiške ladje med ribarjenjem, približno eno morsko miljo od kopnega, na začetku plovnega kanala v Gradež. Pred nekaj tedni so, prav tako na morskem dnu, v globini kakih petih metrov, našli veliko morsko mino.

Morje je, kot pričajo pogoste najdbe, še zmeraj gosto posejano z nevarno vojno zapuščino.

Ranjena med prečkanjem ceste

V bolnišnici v Tržiču so včeraj dopoldne sprejeli na zdravljenje, za mesec dni, 77-letno Mario Trevisan iz Tržiča. Ženica je bila ranjena v prometni nesreči, v križišču Drevored San Marco in Matteottijeve ulice, med prečkanjem ceste. Z avtomobilom fiat 126 jo je zadel 83-letni Giuseppe Plesche iz Trsta, Ul. Limitanea 5.

kino

Gorica

CORSO Zaprto do 20. julija.

VERDI Zaprto do 17. avgusta.

VITTORIA 17.30-22.00 »Brividi caldi«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA (Nova Gorica) 18.30 in 20.30 »Kamion smrti«.

SVOBODA (Šempeter) Ni predstave. Jutri ob 20.30 »Obračun v Hong Kongu«.

DESKLE Ni predstave.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Pontoni e Bassi, Raštel 52 - tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Občinska lekarna št. 1 (Comunale), Ul. Terenziana 26 - tel. 482787.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
Lekarna pri Jezeru - Vrtna ulica 2 tel. 78300.

pogrebi

Danes v Gorici ob 11. uri, Dina Fontana por. Visintin, iz splošne bolnišnice v cerkev na Placuti in na pokopališče v Ronkah.

Polemike po koncertu ansambla Pink Floyd v Benetkah

Res mačehovski odnos Italije do lastne kulturne dediščine

Pogled na Benetke, med koncertom ansambla Pink Floyd

Sobotni koncert znanega britanskega rock ansabla Pink Floyd v Benetkah je bil nedvomno eden od najbolj sugestivnih glasbenih dogodkov v zadnjih desetletjih. Umetniška in zgodovinska kulisa Nabrežja Schiavoni, Trga sv. Marka in otoka S. Giorgio, magija prižganih brljivk, polna luna na zvezdnatem nebu in kakovost glasbenega izvajanja britanskih rockerjev so ustvarili res edinstveno prireditev. Zlasti za tiste, ki so sedeli doma pred televizijskim ekranom in v miru in hladu domače dnevne sobe uživali ob sliki in glasbi. Za vse tiste, ki so se zbrali na Nabrežju Schiavoni in na Trgu sv. Marka (edina izjema so bili tisti, sicer redki, ki so koncertu lahko sledili z gondol), je sugestivnost dogodka zbledela ob praktičnih problemih: prerivanje v množici, neustreznost (milo rečeno) sanitarij, dejstvo, da glasbe sploh niso slišali.

Sugestivnost dogodka se je povsem razblinila v nedeljo zjutraj, ko so se Benetke zbudile pod debelo preprogo najrazličnejši smeti. In skupaj s smetarji, ki so imeli nezavidljivo vlogo čiščenja nesnage, so spet bruhnile na dan polemike, še veliko bolj žolčne od tistih, ki so burile duhove pred koncertom. Temelji beneške levičarske uprave so se dodobra stresli, začelo se je preverjanje, katerega izid je težko napovedovati. In istočasno s političnimi komplikacijami so se začele tudi sodne, saj je tožilstvo v Benetkah začelo preiskavo o morebitnih odgovornostih upraviteljev.

Najbolj znan italijanski umetnostni zgodovinar Carlo Giulio Argan, ki je nekaj let vodil rimsko levičarsko upravo, je strogo izjavil, da »kar se je zgodilo v Benetkah je nevredno omikane države, tudi skromno civilne, kot je naša«. »Potrebne so uprave,« je še ostreje pripomnil Argan, »ki se zavedajo vrednosti Benetk. Sedanja se tega ne zaveda.«

Argan je le eden od tolikih intelektualcev, ki so dvignili svoj glas že pred koncertom in so izrekli strogo sodbo potem. Skupaj z njim je odločno nasprotoval koncertu tudi znani komunistični mislec Massimo Cacciari, ki je poudaril, da mu je sicer glasba britanske skupine res všeč, toda taki koncerti potrebujejo primeren prostor, ki naj bo ustrezen predvidenemu navalu glasbenih navdušencev.

Koncert ansambla Pink Floyd v Benetkah je namreč spet opozoril na vprašanje, o katerem se v Italiji veliko govori, a malo ukrepa: odnos do kulturne in zgodovinske dediščine. Nobenega dvoma ni, da je sodobna Italija ena od držav, ki hrani eno največjih zgodovinskih in umetniških premoženj na svetu, istočasno pa tudi ena od držav, ki slabo skrbi za zaščito tako velike dediščine. Razmetavanje s krajinskim in umetniškim bogastvom je stalnica vsega povojnega dogajanja v Italiji in koncert britanskih rockerjev v Benetkah je le zadnji člen v tej verigi absurdov. In mesto v laguni ni edina žrtev take politike. Zgodovinsko središče Firenc se duši v prometu, rimsko zgodovinsko jedro je utrpelo že nič koliko škode, Ravenna se razkraja v izpušnih plinih industrij, Palermo se ruši pod naskokom mafije in špekulantov, in z naštevanjem bi lahko nadaljevali še in še.

Seveda rešitev ni v tem, da bi Benetke in druga italijanska zgodovinska mesta spremenili v mrtve in neživljenjske muzeje, saj bi na tak način prav tako obsodili mesta in zgodovinska mestna središča na smrt. Zgodovinska mestna jedra ne morejo živeti, če v njih ni prostora za ljudi, če ob umetniškemu spomeniku ni prostora za obrtniško trgovino, če se zgodovinske dediščine ne usklajuje z bivalnimi potrebami ljudi. In če se umetniškega bogastva ne zaščiti, tako da je dostopno vsem in da ga vsi lahko uživajo v ustreznih pogojih.

To pa pomeni, da se je treba v strogih mestnih središčih odpovedati masovnim prireditvam, obenem pa posege oblikovati tako, da bodo v skladu s potrebami prebivalstva, ki v teh mestih in mestnih središčih živi, in da bodo prispevali k ohranjevanju kulturne in zgodovinske identitete kraja.

Italija se doslej ni ravnala po teh načelih, pač pa ukrepala stihijsko, neusklajeno in s popuščanjem špekulantom. Na ta način se ni pregrešila samo zoper svojo kulturno, umetniško in zgodovinsko dediščino: na ta način je ogrozila tudi enega svojih bistvenih finančnih dohodkov, kajti tok turistov in z njim priliv dragocene valute bo breizprosno usahnil, če ne bo več tistega premoženja, zaradi katerega je Italija znana po vsem svetu.

VOJMIR TAVČAR

Poletje 89 v Novi Gorici

Znani Dare Valič »Vršilec dolžnosti«

V okviru glasbenih, gledaliških, športnih in rekreacijskih prireditev »Poletje 89 v Novi Gorici« bo na ploščadi pred novogoriškim kulturnim domom v petek, 21. julija, ob 20.30 nastopil tudi Dare Valič, član SNG Drame iz Ljubljane. Izvedel bo komedijsko monodramo »V. D. - vršilec dolžnosti«, ki jo je napisal Janez Povše in je bila nagrajena na festivalu humorja in satire v Ribnici. Večer bo dopolnil zabavno-glasbeni ansambel Primarna. Sicer pa so prireditve Poletja vsak petek, zaključna predstava pa bo na sporedu 8. septembra.

Mirko Guštin razstavlja v Repnu

Mojster in les

V okvir že tradicionalne repenske razstave domačega vina - terana in raznih sort belega - spada tudi kulturni program, ki ponavadi obsega pevske nastope ter likovne prireditve, saj Repen razpolaga kar z dvema razstaviščema, z galerijo v Kraški hiši ter s Pokrajinskim kraškim muzejem, ki je ves eno samo razstavišče.

In tako je v prenovljeni galeriji Kraške hiše ob letošnji vinski razstavi dal na ogled svoja dela - tuširanke, akrile, gvaše in akvarele - kraški rojak z onstran meje, Adalbert Žvab, ki je doma iz Dutovelj in ki bo svoja dela, izključno kraške motive, razstavljal vse do srede avgusta, seveda po urniku Kraške hiše, ki je občinstvu odprta le ob nedeljah in praznikih.

V malone sosednem Pokrajinskem kraškem muzeju pa se po petletnem premoru ponovno predstavlja publiki domači mojster Mirko Guštin, ki je za to priložnost pripravil veliko specifično svojih del, s katerimi je napolnil kar dva prostora. Mojster Guštin ne slika in ne odtiskuje grafičnih plošč, pa tudi kipov ne ustvarja in vendar se likovno izraža. Svoje motive izrezuje ali bolje vrezuje v les. Na stenah dveh razstavnih prostorov Pokrajinskega muzeja visi več tipično kraških motivov, npr. skupina koscev na poti na delo, velik vodnjak sredi dvorišča itd., pa tudi Miramarski grad in še kaj.

Ob teh likovnih upodobitvah v reliefu na lesu pa je na razstavi tudi več del, rekli bi, za vsakdanjo rabo, kot npr. zelo velika miza, ki ima na svoji ploskvi vrezanih več motivov, tudi omizje pivcev, stoji pa na nogah, ki so vse prekrite z izrezljanimi motivi. V prvem prostoru razstavišča pa je okrogla miza, ki sloni na mogočnih nogah, v njeno ploskev pa je mojster Guštin vnesel intarzijo iz zelo svetlega, skoraj belega lesa v obliki ovalnih listov. Poleg tega je tu nekaj stolov ali stolic, izdelanih iz enega kosa lesa, iz debelega štora. In tudi v te izdelke, npr. v naslonjala teh stolic je mojster vrezal nekaj motivov.

Na razstavi je tudi nekaj lepih in tudi uporabnih pladnjev, seveda iz enega kosa lesa.

Ne bomo opisovali vseh razstavljenih del, vendar moramo vsaj omeniti še dva lestenca. V prvem prostoru razstavišča visi s stropa lestenec v nekakšnem modernem slogu, v drugem pa velik v pet krakov razčlenjen lestenec seveda za pet žarnic in seveda ves iz lesa.

Če gremo s spominom za pet let nazaj in primerjamo dela, ki jih je mojster Guštin razstavljal tedaj v galeriji Kraške hiše, s sedaj razstavljenimi deli, bomo ugotovili, da mu dleto sedaj lažje teče in da je svoji fantaziji še bolj popustil vajeti.

Razstava bo odprta do 23. t. m. (fre)

V zbirki Studia Humanitatis knjiga Françoisa Fureta

»Misliti francosko revolucijo«

Zgodovinar François Furet in njegova knjiga Misliti francosko revolucijo, ki je pred dnevi izšla pri zbirki Studia Humanitatis, sta ob obletnici znamenitega dogodka - Revolucije, zopet postala aktualna. Furet se je moral nameč v zadnjem času pred marsikom braniti, zaradi svojih stališč, ki so do revolucije mestoma hudo kritična. Pri francoski, kakor tudi pri vseh poznejših revolucijah pa je zgodovinarjev posel še posebej težak, saj teh dinamičnih dogodkov skorajda ni mogoče ločiti od konkretnih političnih implikacij, tako da se hočeš nočeš vsakršna kritična refleksija revolucije, čeprav strokovna, kaže tudi kot zavzemanje določenih političnih stališč. Kaj naj si potemtakem mislimo o avtorju, ki nam, za nameček še ob sloviti dvestoletnici pravi, da velika revolucija ni bila nujna, da je Francija konec 18. stoletja imela več možnih poti, kako naj zastarelo, monarhično in korporativno družbo prenovi in posodobi!? Prenova je bila res nujna, ne velja pa to za revolucijo. Furet, ki je svoje akademsko delovanje strnil na dogajanje med leti 1789 in 1795, do revolucije in njene ideologije ni prizanesljiv, zato se mora braniti pred očitki, ki lete nanj v glavnem s strani levice. Toda, mar ni po drugi strani kopica protislovij, ki izhajajo iz same revolucije, npr. Deklaracija človekovih pravic in jakobinski Teror, zadosten razlog za kritično refleksijo? Ali ne zahteva tega tudi globoka polomija komunistične revolucionarne izkušnje 20. stoletja? Gledano s površine vsa stvar še predobro teče: "naši" tovariši so se zgledovali po boljševikih, Lenin in boljševiki pa so nadaljevali delo, ki so ga bili začeli jakobinci! Res, na videz je vse tako preprosto, da postaja že sumljivo.

Avtor je skušal v prvem poglavju, naslovljenem "Francoska revolucija je končana", odgovoriti na mnogotera vprašanja, ki jih poleg stroke postavlja tudi sodobna, moderna politična misel. Prav ta, prvi del knjige, ki revolucije sicer ne obravnava "učbeniško", marveč dogodek konceptualno razčlenjuje in ga strukturno analizira, omogoča bralcu najbolj globalen, celovit pogled v problematiko. Odlika Furetovih razprav je tudi ta, da hkrati reflektira lastno početje, skuša svoja stališča argumentirano podpreti in jim dati konsistenco. Takšen pristop, med drugim značilen za t.i. novo zgodovino, ki se ne omejuje zgolj na narativnost dogodkov, temveč jih želi konceptualno zapopasti, Furetovo razpravo v celoti razločuje od desnih obravnav revolucije, ki se zmorejo zoper njo postaviti le z negativnim zavračanjem (per negationem).

Med splošnejše ugotovitve, ki jim Furetovo raziskovanje podeljuje koherenco, velja omeniti velikanski naboj "laične eshatologije", kot jo sam imenuje, zagledanosti v prihodnost, ki jo prinese revolucija. Ta credo je nosil s seboj idejo enakosti in svobode, razumljene predvsem v nasprotju s staro družbo. Toda po drugi strani je prav ta credo, ta v nekaj mesecih izrazito zgoščena, dinamična zagledanost, ki ni pomišljala prekiniti z dotedanjo zgodovino, z Moharijo in Cerkvijo, ki je obglavila kralja in spremenila koledar, ta zagledanost in volja po novem in svobodnem sta prav kmalu pokazali svojo mejo. Furet, mestoma sicer ne preveč prepričljivo pokaže, da jakobinski Teror leta 1793 ni bil naključna epizoda, pa niti ne posledica psihološke vrste, Robespierra ali koga drugega. Sprožil se je mehanizem, ki človeku samemu uhaja, in je naposled samega Robespierra privedel pred giljotino. Preprosto: govorjenje o svobodi in enakih zahteva krivce!

Furet pa zavrača tudi teorijo "okoliščin", ki je do pred nedavnega polnila marksistično vulgato. Saj so nam znane zgodbe o tem, kako so bile žrtve, ki jih je zahtevala revolucija, nujne zaradi "okoliščin". Nekateri avtorjevi pasusi so napisani zelo lucidno in ponujajo ogrodje za analizo revolucije nasploh. Tak je na primer element vojne s sovražnikom, tujcem, ki ga, zdi se, zahteva vsaka revolucija. Tako se, pravi avtor, »sleherna zgodovina revolucije ne sme ukvarjati zgolj z učinkovanjem "okoliščin" na dogajanje zapovrstnih političnih kriz, temveč tudi in zlasti z načinom, kako so bile "okoliščine" hkrati predvidene, pripravljene, prirejene in uporabljene v revolucijskem imaginariju in v bojih za oblast«. Vojna s tujcem omogoča, da tisti, ki se bori za oblast, ljudstvo razdeli na patriote in izdajalce. Zdi se, da je komunistična izkušnja v mnogočem sledila tem nastavkom prve francoske revolucije, Furetov doprinos pa je zlasti v tem, ko je pokazal, da l. 1793 z jakobinci ni prišlo kot slučajna poteza, marveč kot določena nujnost "stvari same". In tu je težava, pred katero se je dolgo časa slepilo levičarsko zgodovinopisje, desnica pa se je omejevala na enostavno in brezpredmetno zavračanje. Danes nihče ne dvomi, da je francoska revolucija mejnik, ki je zaznamoval novo epoho evropske civilizacije in demokracije. Navzlic temu leži v njej, na rojstnem mestu demokracije, njena druga stran - Teror, njeno globoko potlačeno, arhaično jedro, tisto, česar demokracija sama ne zmore misliti. Končno sta obe stranpoti 20. stoletja, fašizem in stalinizem, strukturno gledano prvič vzniknili s francosko revolucijo: zapiranje in giljotiniranje "z vrha" navzdol in neskončno iskanje izdajalcev znotraj lastnih vrst (Robespierre), ali pa skupno stekanje energije od ljudstva navzgor in čaščenje enega vodje (Napoleon), kar je značilno za fašizem.

V drugem delu knjige avtor podrobneje obravnava različne možne zgodovine francoske revolucije, pri čemer najprej kritično obdela marksistično varianto, zlasti pisanje avtoritete s tega področja, Alberta Soboula, koristnejši pa se Furetu zdita zgodovini Tocquevilla in Augustina Cochina, kar se bo nemara izkazalo za konservativno izbiro. Naj zaradi tega omenimo še to, da je bil Furet, pred svojo streznitvijo po Stalinovi smrti, član Komunistične partije Francije. Prevod njegove knjige, ki ga je opravil Braco Rotar, s spremno besedo opremila pa Neda Pagon, vnaša v domače obravnavanje Revolucije korenit preobrat.

Kajpak, če že toliko govorimo o francoski revoluciji, nam ni treba vseh kart staviti na Fureta; dejstvo, da so med vsemi možnimi deli na to temo, in ni jih malo, pri zbirki SH zbrali prav njega, pa se zdi kar posrečeno. In še nekaj je: knjiga Misliti francosko revolucijo dokazuje tudi to, da je Revolucijo, celo z dvestoletne razdalje, dokaj težko misliti.

IGOR ŠKAMPERLE

Laserske plošče CD - bleščeča zvezda na nebu sodobne tehnologije

Marko Čubej

Ko je leta 1877 Thomas Alva Edison iznašel prvi fonograf, si prav gotovo ni mogel predstavljati, kako bomo poslušali glasbo v dvajsetem stoletju. Tehnologija se je v zadnjih desetletjih močno razbohotila, saj je miniuterizacija omogočila skoraj neverjetne sestave najrazličnejših elektronskih proizvodov. Še pred vojno in v prvih povojnih letih so le najbolj premožni ljudje lahko poslušali glasbo s plošč, ki so se vrtele na slikovitih gramofonih. V naslednjih letih je popularizacija vsakovrstnih glasbenih struj privedla izdelovalce gramofonov do tega, da so skušali pripraviti glasbeni zapis za vsak žep. Gramofoni so se znatno izpopolnili, izdelava glasbenih zapisov na ploščah se je močno izboljšala, z razmahom hi-fi aparatov in z oddajanjem radijskih programov po etru pa je dosegla najvišjo stopnjo popularizacije.

Izum laserskih plošč

Tehnološko tekmovanje pa je še vedno v teku. Leta 1983 sta namreč nizozemski Philips in japonski Sony poslala na tržišče ploščo nove vrste: lasersko gramofonsko ploščo, ki jo najraje označimo kar s kratico CD (compact disc). Digitalna plošča CD je v nekaj letih dosegla neverjeten uspeh. Kdor si je želel še pred nekaj leti kupiti laserski gramofon, je moral zanj odšteti dober milijon lir. Sedaj si ga lahko privoški že skoraj vsak smrtnik, saj so najcenejši modeli na razpolago že za borih 200 tisočakov. Tudi cena same laserske gramofonske plošče se je v zadnjih letih znatno znižala, kljub seveda dejstvu, da je v primerjavi z normalno LP ploščo še najprej precej dražja.

Digitalna plošča je nedvomno doživela neverjeten vzpon. Čemu tak uspeh? Te plošče nudijo namreč nekatere prednosti, ki so v primerjavi z normalno LP ploščo bistvenega pomena. Če bi želeli recimo zabeležiti to s posebno lestvico, bi na prvo mesto postavili izjemno kvaliteto posnete glasbe, na drugo mesto neprimerno daljšo obstojnost posnetkov, na tretje mesto pa dolžino zabeleženih pesmi, saj lahko na vsako ploščico shranimo dobro uro glasbe. Če temu dodamo še praktičnost spravljanja CD plošč - premer srebrne plošče meri borih 12 centimetrov - je na dlani, čemu je digitalna plošča doživela tak uspeh.

Uvodoma smo že omenili, da ima za izum in razvoj laserskih plošč največ zaslug nizozemska tovarna Philips. Prvo lasersko ploščo so nizozemski podjetni možje predstavili leta 1979, šele nato se jim je pridružilo še drugo svetovno znano podjetje japonski Sony. V naslednjih letih so ploščo prevzeli še ostali svetovni proizvajalci, saj so spoznali, da bodo CD plošče v naslednjih letih vir neizmernega dobička.

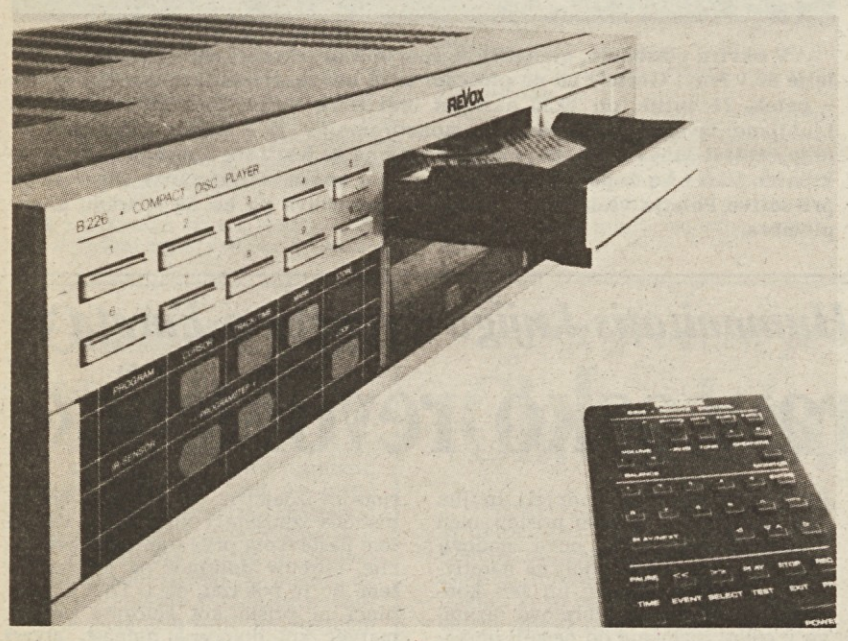

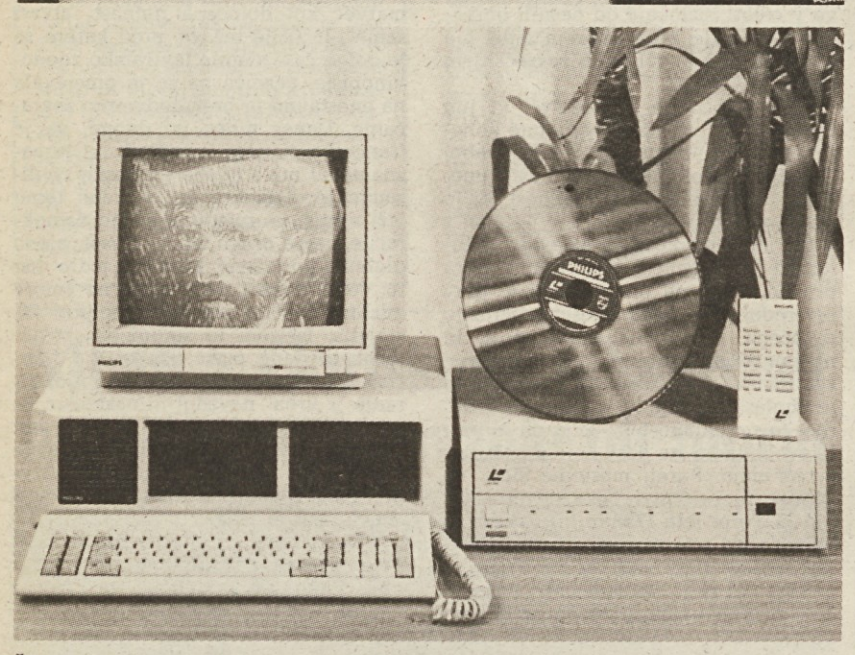

Švicarsko podjetje Revox, ki slovi po registratorjih, je pripravilo svoj laserski gramofon. Na spodnji sliki je Philipsov video CD, ki v sestavi z računalnikom lahko nudi neverjetno paleto možnosti v avdiovizualni tehniki

Prednosti digitalnega zapisa

Ob tem so začeli razvijati še druge optične diske. Plošče vsebujejo razne zapise, ki so lahko numerični ali pa ne. Poleg zvoka vanje lahko zabeležimo slike ali tekste ali pa same številke. Strokovnjaki skušajo uporabiti novo ploščo na najbolj primeren način. Seveda je treba sestaviti temu primerne aparate, ki bodo lahko uporabljali celoten potencial digitalnih plošč. Sedaj razvijajo namreč sistem, ki bo omogočal brisati in ponovno uporabljati optični disk. Istočasno pa težijo po izboljšavi elementov, po novih možnostih kodiranja informacij na digitalne plošče.

Kako je sestavljena laserska plošča? Že prej smo omenili, da niso vsi optični diski digitalni. Analogni zapis je namreč lažje in ceneje izvedljiv od digitalnega, zato pa glasbena informacija v številčni obliki zagotavlja popolnoma verno reprodukcijo zvoka - razmerje med signalom in šumom, ki se pri klasičnih gramofonih suče krog 30 dB, v primeru laserskih gramofonov presega celo 90 dB. Digitalni zapis sestavlja zaporedje binarnih števil 0 in 1 (binary digit). Pri analognem shranjevanju glasbenega zapisa je izdelovalcem plošč vedno povzročalo velike preglavice popačenje in šum, ki sta prišla do izraza že pri snemanju. Z digitalnim zapisom so lahko ti dve večkrat neprijetni postavki odstranili, saj so biti (binarna mesta) zaželene informacije točno določeni. Če ste že kdaj imeli priložnost poslušati CD ploščo, ste lahko zaznali, da je v nekaterih primerih šum popolnoma odsoten. Ko ste namreč na domačen hi-fi sistemu "navili" glas, je pri normalnih vinilastih ploščah prišel na dan nadležni šum, ki je zlasti izstopal pri kakem klavirskem pianissimu. S CD ploščo je znanstvenikom uspelo ta šum skoraj v celoti odstraniti. Res je, da je na nekaterih CD ploščah šum kljub vsemu prisoten. Temu botruje začetni glasbeni posnetek, ki ni bil opravljen z digitalno tehniko. Način snemanja glasbe je med drugim tudi pazljivo zabeležen na posamezni CD plošči. Sigla DDD pomeni, da so tehniki vse snemalne operacije opravili z digitalno tehniko, ADD pa, da je bil prvi glasbeni zapis opravljen v analogni tehniki - zato bo šum še naprej prisoten.

Če ni prahu in trenja...

Nekaj besed o uporabi laserja pri branju glasbe. Klasični gramofon sestavlja igla, ki s pomočjo ojačevalnega sistema nudi analogni signal. Magnetni zapis na traku pa "bere" glava, ki zabeleži spremembe v orientaciji magnetnega polja. Oba sistema sta podvržena mehanskemu kontaktu, ki ima veliko opravkov z nadležnim prahom in praskanjem. Prav ta kontakt je krivec, da se kvliteta predvajanega zvoka znatno poslabša.

Pri laserskem branju zapisa je edini stik med ploščo in aparaturo za predvajanje tenak svetlobni žarek, ki ga nudi laser. Ta pošilja s pomočjo nekaterih zrcal in manjših leč svetlobni žarek, ki analizira višino in dolžino izboklin na optični plošči. Dobljene podatke spremeni poseben del aparata v električne impulze, ki kot analogen signal potujejo nato proti ojačevalniku. Sicer je način branja laserske plošče zelo zapleten in preveč specialističen, da bi ga na tem mestu želeli pregledati in preučiti.

Nastanek CD plošče je prav gotovo zanimivo poglavje v očarljivem svetu laserskih plošč. Izdelava teh plošč mora biti zelo natančna, saj bi v nasprotnem primeru ne dosegli zaželenih rezultatov. Temu primerna je seveda tudi cena, ki jo moramo odšteti, če želimo poslušati compact disc tega ali onega pevca ali glasbene skupine. V večini trgovin stane CD plošča 26 tisoč lir, cena pa naraste, če želimo kupiti ploščo s klasično glasbo, v nekaterih primerih pa znatno pade - to največkrat v primeru kakih starih analogno posnetih plošč, ki so jih prenesli na CD plošče.

Deutsche gramophon že vrsto let...

Na zemeljski obli se s prodajo glasbe bavi kar lepo število oseb. Število glasbenih hiš, ki redno predstavljajo najnovejše hite in plošče "svojih" pevcev ali orkestrov, nam ni točno znano, saj jih je res na pretek. Mirno pa lahko trdimo, da je resnejših proizvajalcev plošč in trakov, bore malo. Prav vsem je dobro znana nemška tovarna plošč Deutsche gramofon, ki že vrsto let ponuja izbirčnim glasbenim sladokuscem znaten izbor klasične glasbe. Po vojni so nastale še nekatere druge tovarne, ki so se razvile v prave svetovne kolose. Kljub temu, da je število tudi prestižnih gramofonskih hiš precejšnje, si avtonomno tiskanje CD plošč lahko privoščijo le nekatere. Vse ostale se morajo namreč nasloniti na tovarne, ki so si nabavile dragocene naprave za izdelavo takih plošč.

Kdor že ima doma laserski gramofon, prav gotovo dobro ve, koliko dražje so CD plošče t. i. Master recording. Ko pripravljajo lasersko ploščo, morajo najprej zapisati s pomočjo laserja električni digitalni signal na steklen disk, ki se imenuje glass master. Tega nato po dolgem postopku predelajo do določene stopnje, ko lahko nanj pritisnejo podlago iz plastike, oziroma polikarbonata. CD Master pa izdelujejo neposredno iz glass masterja in je zato glasbeni napis neverjetno jasnejši in izrazitejši. Tak CD je temu primerno dražji, saj v nekaterih primerih presega kar 100 tisoč lir.

»Debelina« le 0,6 mikrometra

Že prej smo povedali, da mora biti izdelava CD plošč izredno natančna. Navedimo le nekaj zgovornih podatkov: debelina sledi meri borih 0,6 mikrometra, razdalja med dvema "kanalčkoma" meri 1,6 mikrometra, izbokline pa presegajo nekaj desetink mikrometra. Vse izdelane plošče pa niso prav perfektne. Izdelovalci laserskih gramofonov so zato morali pri proizvodnji svojih aparatov pomisliti tudi na morebitne nepravilnosti, ki bi lahko povzročile nemalo problemov pri prodaji svojih izdelkov. Sedanji laserski gramofoni so dosegli že tako tehnološko stopnjo, da jih lahko kupimo brez vsakih pomislekov. Seveda so nam na razpolago tudi prenosni CD playerji. Nekatere svetovno znane tovarne kot Philips, Sony, Matsushita, Sharp in Thompson so pripravile vrhunske prenosne gramofone, ki jih lahko, če želimo, povežemo na domačo hi-fi napravo. Prav tako je bilo nemogoče, da ne bi lahko poslušali digitalni glasbeni zapis v avtomobilu. Tudi tu so vam na razpolago številni car stereo aparati. V tem primeru pa boste morali nekoliko globlje seči v žep, saj proizvajalcem elektronskih aparatov še ni uspelo doseči cenejšo miniutarizacijo.

V prodajo kot na med toda prihaja dat

V zadnjih dveh letih so se laserske aparature neverjetno razpasle. Svetovni proizvajalci visokokvalitetne opreme so naleteli na ugodna tla, saj so leta 1987 prodali kar 14 milijonov digitalnih gramofonov in okrog 270 milijonov CD plošč. V lanskem letu se je prodaja povečala za približno 40 odstotkov, prepričani pa smo, da se bo trend še nadaljeval.

Laserske plošče se bodo v naslednjih letih uveljavile tudi v drugih uporabah. Že sedaj namreč razpolagamo s CD-ROM ploščami, ki so namenjene skoraj izključno računalniški uporabi. Te plošče lahko le beremo, torej gre za spominski disk, ki drži reci in piši kar 600 megabytov vsakovrstnih podatkov. To pomeni, da je mogoče na to ploščo spraviti približno 300 tisoč tipkanih strani. Poleg teh si lahko nabavimo tudi že video CD. S temi lahko poslušamo tudi normalne CD plošče, po želji pa lahko sledimo v sliki in glasbi nekaterim glasbenim nastopom, ki so jih posneli z res enkratno digitalno tehniko. Kaj vse bo zraslo v naslednjih letih v laboratorijih svetovnih proizvajalcev visokokvalitetne opreme? Na to vprašanje je prav gotovo nemogoče odgovoriti, saj se je le pred tridesetimi leti vse to, kar danes imamo, zdelo sama fantazija. Uspeh laserskih plošč se bo torej še nadaljeval. Toda v svetu hi-fi je že prišla na dan novost, ki bo mogoče trn v peti tudi CD ploščam. To je DAT - Digital audio tape. O tem pa kdaj drugič.

Sonyjev prenosni CD player je najmanjši laserski gramofon, saj meri 9,4x3, 3x9,9 cm, tehta pa okrog pol kilograma

V prvi alpski etapi francoskega toura

Lemond se je branil uspešno

BRIANCON — Prva alpska etapa z vrhovoma Vars in Isoard ne bo ostala v trajnem spominu letošnjega toura. Namesto pričakovanih »epskih podvigov« je prišlo le do manjših prask, zmagovalec pa je v bistvu Lemond, ki je odščipnil Fignonu še trinajst sekund in spoznal, da je Delgado najbrž manj nevaren, kot je mislil.

Etapo je dobil malo poznani Švicar Richard pred Francozom Cornilletom, skupina boljših pa je stalno vozila za njimi. Delgado je poskušal večkrat povečati ritem dirke, vendar pa pri tem ni bil dovolj prizadeven in Lemond ni bil nikoli v težkem položaju. Nasprotno je Fignon kar trikrat izgubil stik z ostalimi (največ je imel 30″ zaostanka), a je med spusti vsakič nadoknadil zamudo, le prav na koncu, ko se je v napad pognal Mottet, je znova popustil in v enem samem kilometru izgubil 13 sekund.

Kaj več o tem, kdo bo dobitnik letošnje dirke po Franciji, bo nemara mogoče izvedeti danes, ko bodo kolesarji opravili vzpon na tradicionalni vrh toura Alpe d'Huez, še prej pa na Galibier in La Croix de fer.

Italijan Gianni Bugno je na vseh včerajšnjih vrhovih prispel z zamudo, na cilju je ta znašala četrt ure. Načrt, da bi se na končnem vrstnem redu uvrstil med deseterico boljših, je tako dokončno spodletel.

VRSTNI RED 16. ETAPE: 1. Richard (Švi.) 4.46'45″; 2. Cornillet (Fr.) po 2'34″; 3. Mottet (Fr.) 4'50″; 4. Lemond (ZDA) 4'51″; 5. Gayant (Fr.); 6. Delgado (Šp.); 7. Theunisse (Niz.); 8. Rooks (Niz.) v Lemondovem času; 9. Fignon 5'04″; 10. Alcala 5'26″; itd.

SKUPNA LESTVICA: 1. Lemond (ZDA) 72.42'30″; 2. Fignon (Fr.) po 53″; 3. Mottet (Fr.) 2'16″; 4. Delgado (Šp.) 2'48″; 5. Rooks (Niz.) 6'05″; 6. Theunisse (Niz.) 7'14″; 7. Lejarreta (Šp.) 7'28″; 8. Alcala (Meh.) 7'37″; 9. Indurain (Šp.) 8'25; 10. Hampsten (ZDA) 9'35; 11. Millar (VB) 10'45″; 12. Kelley (Irska) 10'45″; itd.

Longova nezadržna

Na ženskem touru se medtem nadaljuje zmagoslavje Longove, ki je premočno dobila tudi gorsko etapo Isoarda z 1'55″ prednosti pred Italijanko Caninsovo, ki ima na lestvici zdaj že 5'31″ zaostanka.

Vodilna deželna nogometna kluba v 1. kolu igrata doma

Triestina z Licato, Udinese z Romo

RIM — Računalnik CONI je včeraj zjutraj sestavil koledar bližnjih nogometnih prvenstev A in B lige, ki se bosta zaradi svetovnega prvenstva prihodnjega leta začeli že 27. avgusta. Za A ligo so predvideni štirje odmori: 15. oktobra, 12. novembra, 24. decembra in 1. aprila. V B ligi pa bodo počivali 24. decembra, 14. januarja in 8. aprila.

Od 27. avgusta se bodo tekme pričenjale ob 16.30, od 10. septembra ob 16.00, od 24. septembra od 15.00 (povratek k sončni uri), od 15. oktobra ob 14.30, od 4. februarja ob 15.00, od 25. marca (legalna ura) ob 15.30 in od 29. aprila ob 16. uri.

Predsednik nogometne zveze Matarese je ob priliki napovedal oster boj proti nasilju. Dejal je, da bo FGCI poostrila kazni proti društvom zaradi izgredov navijačev, strožje pa bo postopala tudi proti odbornikom, ki bodo s svojimi izjavami ščuvali navijače. Slabi časi se pišejo tudi grobim nogometašem, ki jih čakajo še daljše kazni.

Sestavljalci koledarja so upoštevali, kolikor je bilo mogoče, želje društev. Ekipam, ki so zaposlene v evropskih pokalih, so pred mednarodnimi preizkušnjami pripravili »lažji« spored, mestni derbiji in dvoboji med prvimi petimi ekipami iz minulega prvenstva pa bodo na sporedu v sredini sezone. Prvi velik spopad bo v četrtem kolu med Sampdorio in Interjem.

Za novinca Udineseja je začetek težak (Roma, Napoli, Bologna, Milan, Sampdoria). Juventus bo v Vidmu gostoval 19. novembra v 12. kolu. Deželni ljubitelji nogometa bodo na svoj račun prišli šele v povratnem delu sezone, ko bodo na stadionu Friuli gostovali Napoli (14. 1.), Milan (21. 1.) in Inter (29. 4.).

Spored 1. kola (27. 8.): Ascoli - Napoli; Atalanta - Verona; Bari - Fiorenitna; Cesena - Milan; Genoa - Lecce; Inter - Cremonese; Juventus - Bologna; Lazio - Sampdoria; Udinese - Roma.

Spored B lige pa je sledeč:

1. kolo (27. 8., pov. 21. 1.): TRIESTINA - Licata; **2. kolo** (3. 9. in 28. 1): Monza - TRIESTINA; **3. kolo** (10. 9. in 4. 2.): TRIESTINA - Foggia; **4. kolo** (17. 9. in 11. 2.): Catanzaro - TRIESTINA; **5. kolo** (24. 9. in 18. 2.): Reggiana - TRIESTINA; **6. kolo** (1. 10. in 25. 2.): TRIESTINA - Avellino; **7. kolo** (8. 10. in 4. 3.): Pisa - TRIESTINA; **8. kolo** (15. 10. in 11. 3): TRIESTINA - Messina; **9. kolo** (22. 10. in 18. 3.): Barletta - TRIESTINA; **10. kolo** (29. 10. in 25. 3.): TRIESTINA - Padova; **11. kolo** (5. 11. in 1. 4.): Pescara - TRIESTINA; **12. kolo** (12. 11. in 14. 4.): TRIESTINA - Brescia; **13. kolo** (19. 11. in 22. 4.): Parma - Triestina; **14. kolo** (26. 11. in 29. 4.) TRIESTINA - Ancona; **15. kolo** (3. 12. in 6. 5.): Torino - Triestina; **16. kolo** (10. 12. in 13. 5.): TRIESTINA - Reggina; **17. kolo** (17. 12. in 20. 5.): Como - Triestina; **18. kolo** (30. 12. in 27. 5): TRIESTINA — Cagliari; **19. kolo** (7. 1. in 3. 6.): Cosenza - TRIESTINA.

Ogorčenje v Vidmu

VIDEM — Demokratična javnost v Vidmu še naprej z ogorčenjem sledi aferi v zvezi z najemom izraelskega nogometaša Rosenthala, ki je bil že tarča antisemitskih napadov (napisi na sedežu Udineseja, anonimni telefonski klici itd.). Združenje bivših političnih deportirancev v nacistična taborišča Aned je včeraj zahtevalo zasleditev in obsoditev avtorjev nesramnih izpadov.

Včeraj so na sedežu tržaškega drugoligaša predstavili ekipo

Triestina z ambicioznimi načrti

Včeraj so na sedežu tržaške enajsterice predstavili javnosti novo Triestino, ki bo v prihodnji sezoni nastopala v prvenstvu italijanske nogometne B lige. Za to predstavitev je bilo zanimanja mnogo, potekalo pa je na dveh nivojih. Kako se bo obneslo to napovedano in ob vsakem uradnem govoru poudarjeno pobratenje med mestom in ekipo (prvi korak naj bi bila uradna sponsorizacija tržaškega dnevnika Il Piccolo), po drudi strani pa kako se bo pač obnesla ekipa. Politika trenerja Marina Lombarda je povsem jasna. Ne zanimajo ga zveneča imena, temveč igralci, po možnosti mladi, ki naj bi bili ambiciozni in naj bi ustvarili skupino prijateljev, v kateri je veselje delati. To je uresničil že lani, ko je ekipa povsem nepričakovano dosegla napredovanje, s tem "idejnim" prijemom pa namerava nadaljevati tudi v tej sezoni.

Na vprašanje namreč, kakšne so ambicije te ekipe, ni bilo točnega odgovora, vendar pa je bil optimizem očiten. Novi igralci naj bi bili prav tisti, ki so ekipi manjkali, da se spremeni v harmonično celoto, saj ni trener Lombardo skrival zadovoljstva nad njimi. Že res, da je razpon med C-1 in B ligo velik, vendar to še ne pomeni, da niso lahko te ambicije povsem realne. O napredovanju seveda ni hotel nihče izreči besede, vendar pa so ga med vrsticami omenjali kot možnost.

Predstavitve se je udeležil tudi prvi občan Richetti, ki je s svojo prisotnostjo hotel dokazati idejno povezavo med mestom in svojo ekipo, takoj za uvodnim govorom župana pa je spregovoril predsednik De Riù, predstavnika nogometašev, zadnji nakup Giuseppe Romano in kapetan ekipe Maurizio Costantini, odgovorni urednik Piccola Paolo Francia, na vprašanja pa je odgovarjal trener Marino Lombardo. V popoldanskih urah se je ekipa že podala na priprave v Nova Ponente pri Bocnu, kasneje pa jih bo nadaljevala v Bazovici, kamor se podaja že dolga leta.

Igralci, ki bodo v prihodnji sezoni branili barve tržaškega drugoligaša so sledeči: vratarja - Gandini (letnik rojstva 1960), Drigo ('72); branilci - Cernecca ('70), Cerone ('62), Consagra ('64), Costantini ('62), Dussoni ('72), Lenarduzzi ('57), Polonia ('68), Poletto ('68), Tiberio ('68); vezni igralci - Butti ('61), Danelutti ('65), Di Rosa ('64), Giacomarro ('63), Papais ('61), Pasqualini ('70), Rizzioli ('73), Marchesan ('69); napadalci - Braico ('72), Lerda ('67), Romano ('62), Russo ('59), Trombetta ('62).

(dj)

Rally po Novi Zelandiji

Lancie ni bilo Zmagala je Mazda

AUCKLAND — Na rallyju po Novi Zelandiji, veljavnem za svetovno prvenstvo, je zmagal Šved Ingvar Carlson na mazdi. Na drugo mesto se je uvrstil domačin Millen (mazda), tretji pa je bil Britanec Wilson (vauxhall). Lancia se te preizkušnje ni udeležila, na lestvici za SP pa po sedmih preizkušnjah še naprej vodi Italijan Biasion na lancii.

Za atletski grand prix

Golden gala

PESCARA — Na obnovljeni atletski stezi v Pescari bo danes zvečer tradicionalni miting Golden gala, to je 11. preizkušnja letošnjega atletskega grand prixa. Nastopilo bo mnogo svetovno znanih atletov, med temi Bubka (ki naskakuje rekord 6,07 m s palico), Jackson in Nehemiah (evropski in svetovi prvak na 110 m z ovirami), Myricks, Mei in Panetta (dvoboj na pet tisoč metrov), Kostadinova in Ashfordova.

Nogometaši Kopra še močnejši

KOPER — S ponedeljkom so s pripravami na novo prvenstvo ZNL-zahod pričeli tudi nogometaši Kopra. Po odhodu trenerja Nemanja Rosića je rumeno modre prevzel Franci Sivko, mladi trener iz Trbovelj, njegov pomočnik pa bo Zdravko Pirc, doslej trener ene od pionirskih selekcij Kopra.

Koprčani v prestopnem roku še zdaleč niso doživeli kraha, kot ga je napovedovala opozicija, pač pa startajo v novo prvenstvo celo močnejši. Klub sta od standardnih igralcev zapustila le Jermaniš (Olimpija) in Blagoje Radovanović (Sloboda Tuzla), toda iz obeh klubov Koper odškodnin še ni prejel in njun nastop za nova kluba je vprašljiv. Za eno leto je Koper posodil Jadranu v Dekane Grmeka in Knafelca, vsi ostali pa so ostali zvesti, med katerimi ima proste roke še Čosić, ki si išče angažma v Turčiji.

»Iz Dekanov sta se vrnila Trajber in Krstič, iz JLA se je vrnil Marsič in edini novi imeni sta Glavonjič iz Čačka ter Šafar iz okolice Varaždina. Ob navedenih smo v delo prve ekipe vključili najbolj obetavna mladinca Koradina in Sabadina«, nam je uvodoma povedal novi učitelj Sivko, ki meni, da bo novi Koper prav tako dober, če ne še boljši, kot je bil preteklo leto.

»Seveda bomo morali pošteno zasukati rokave«, je še dodal in že dopeljal svoje varovance na prvi trening, ki ga je opazovalo lepo število najbolj vnetih privržencev rumeno modrih.

(Kreft)

obvestila

TPK SIRENA

vabi vse otroke od 8. do 14. leta starosti, da se udeležijo tečaja za jadrnice optimiste, ki bo od 24. t. m. do 4. avgusta. Vse podrobnejše informacije in navodila dobite na pomorskem sedežu kluba (Miramarski drevored 32) v popoldanskih urah (tel. 422696).

SPDG - REKREACIJA

organizira 30. in 31. julija dvodnevni izlet v Triglavsko pogorje. Odhod s Travnika ob 5.00. Predhodna vadba na trim stezi v Pevmi in sicer 24., 26. in 28. julija ob 19.00.

Portualeju balinarski turnir Kraškega doma

V nedeljo je balinarska sekcija kulturnega društva Kraški dom pod pokroviteljstvom občine Repentabor organizirala tradicionalni mednarodni balinarski turnir ob priliki 27. razstave terana in pokušnje belih vin. Turnirja se je udeležilo dvanajst četverk z obeh strani meje. V zadovoljivih vremenskih razmerah so se nastopajoči pomerili v Repnu in Zgoniku, prisotni pa so bili priča nekaterim zelo zagrizenim in napetim bojem, dve srečanji pa sta potekali povsem enosmerno in se zaključili z rezultatom 11:0. V finale sta se uvrstili četverki Bresta, ki je v prvem izločilnem srečanju po pravi maratonski borbi le po dodatnem metu izločlil Kraški dom B in Portuale, ki je po treh prepričljivih zmagah nekoliko tvegal le v finalu, saj je po vodstvu z 8:6 dopustil balinarjem iz Cerknice, da so v enem samem lučaju prišli do štirih točk in povedli z 10:8, a več niso zmogli. Pristaniščniki so se postavili v ospredje tudi s pozdravom, saj so ob tej priložnosti svoj tradicionalni hurrà zamenjali s slovenskim zdravo, kar je prijetno presenetilo vse nastopajoče.

Izidi nedeljskega tekmovanja so bili naslednji:

SKUPINA 1: Danica - Nabrežina 11:4, Komen - Nabrežina 7:8, Komen - Danica 10:8. Napredovala je Danica.

SKUPINA 2: Kraški dom A - Burja 11:10, Rovte - Burja 11:1, Rovte - Kraški dom A 11:4. Napredovale so Rovte.

SKUPINA 3: Kras - Logatec 11:0, Portuale - Logatec 11:5, Portuale - Kras 11:3. Napredoval je Portuale.

SKUPINA 4: Cerknica - Kraški dom B 11:10, Kraški dom B - Pliskovica 11:0, Cerknica - Pliskovica 10:6. Napredovala je Cerknica.

POLFINALE: Portuale - Danica 11:1, Cerknica - Rovte 11:9.

FINALE ZA 3. MESTO: Rovte - Danica 11:0.

FINALE ZA 1. IN 2. MESTO: Portuale - Cerknica 11:10.

(Z. S.)

Davor Zupančič 14.

Meje nemogočega

Kratek pregled svetovnega alpinizma

Človekovo nenehno iskanje pustolovščine, ki ima kot osnovo znanost, raziskavo in geologijo in ki jo imenujemo alpinizem, se v tem obdobju bliža višku. Danes bomo namreč pisali o zadnjem obdobju osvajanja sten. Začelo se je pri skromnih vrhovih, da bi končno pristalo v obliki rafiniranega športa in akrobatskega mojstrstva v dobi šeste stopnje.

Dülfer in še prej Piaz in Preuss so na posameznih mestih nekaterih smeri gotovo dosegli šesto stopnjo, toda niso zmogli velikih vzponov, kjer so težave od začetka do konca ekstremne in kjer, kot pravi Matjaž Kmecl, zabrede človek v tisti mejni položaj, v katerem občuti pristno eksistenco, avtentično bivanje.

Tovrstne smeri pa so že visele v zraku. Manjkal je samo še človek oziroma alpinist, ki bi znal združiti vse nauke in izkušnje pionirjev ter se z zvrhano mero lotil takega vzpona. Previsnih, nerazčlenjenih sten, ali bolje aren, v katerih bi se sodobni gladiatorji borili za življenje z nenehno smrtno nevarnostjo, v alpskem loku ne primanjkuje. Za take podvige pa so najprimernejši Dolomiti.

MOGOČNA STENA CIVETTE

Kje naj bi nastala taka smer, kje, če ne v orjaški, 1100 metrov visoki severnozahodni steni Civette? In kdo naj bi to smer zmogel, če ne Solleder, dedič Dülferjeve in Preussove izkušnje ter novi predstavnik takrat izredne nemške plezarije?

Emil Solleder, letnik 1889, se je plezalsko izuril v domačih bavarskih gorah, to se pravi v Kaiserju in Wettersteinu. Znanje, ki si ga je tam pridobil, je leta 1925 prenesel v Dolomite, kjer se je takoj postavil v ospredje z novo smerjo v severni steni Furchette, ki jo je neuspešno naskakoval že Dülfer. Istega leta je Solleder zmogel podvig, ki je zapisan s svetlimi črkami v zgodovini alpinizma: 7. avgusta je z Gustavom Lettembaujerjem v petnajstih urah in z uporabo samo petnajstih klinov preplezal čudovito severnozahodno steno Civette. Nova smer je bila ocenjena, prvič v zgodovini, s šesto stopnjo. Leto kasneje se je z uspehom poskusil tudi v vzhodnem predelu Sass Maorja in tako zaključil svojo izredno trilogijo.

Vrata v ekstremni alpinizem so se z vzponom v Civetti na stežaj odprla. Skoznje so iz kaotičnega življenja medvojnega obdobja, ki ga označujeta italijanski fašizem in nemški nacionalsocializem, stopili gorniki v začarani svet nedotaknjene narave. In glej, čudo, med njimi je bilo lepo število prav nemških in italijanskih plezalcev. Iz tiste dobe so alpinisti, katerih vzponi še danes vzbujajo spoštovanje, v njihovih smereh pa se poskušajo samo najboljši med najboljšimi.

Nemčijo so tedaj zastopali, čeprav se njihova filozofija ni ujemala s Hitlerjevo, alpinisti kot Welzenbach, najboljši plezalec v ledu in ustanovitelj težavnostne lestvice; Mathias Auckenthaler, ki se je iz rodnega Innsbrucka odpravljal v gore peš, ker ni imel denarja niti za najkrajšo avtobusno progo; Hans Steger, znan po svojih vzponih v Catinacciu; Rudolf Peters, ki je med drugim preplezal severno steno Gamsove matere v Julijskih Alpah, ter Fritz Wiessner, uveljavljeni plezalec Severnotirolskih Alp.

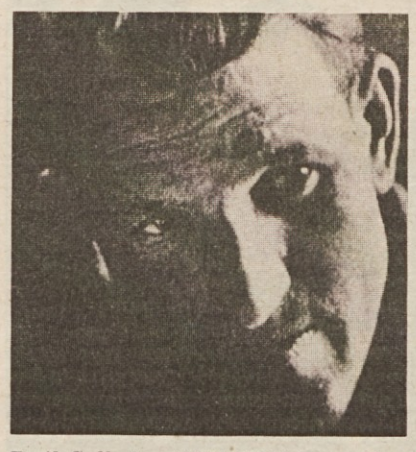

Emil Solleder (1889-1931) je prvič v zgodovini alpinizma preplezal šesto stopnjo

Willo Welzenbach (1900-1934) je morda največji alpinist v ledu vseh časov

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir; v SFRJ številka 3.500.- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000.- din, trimesečno 85.000.- din, letno 320.000.- din, upokojenci mesečno 25.000.- din, trimesečno 65.000.- din, polletno 120.000.- din, letno 240.000.- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne poviša.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglasi 760 lir beseda. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

19. julija 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik **Marko Waltritsch**

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Rasistični izpadi so sedaj zajeli tudi športna društva

Izraelski nogometaš Ronny Rosenthal tarča groženj s strani »navijačev«

VIDEM — Rasistični izpadi, ki so zlasti zadnje dni pretresli državo, se žal še nadaljujejo. Tokrat je bil tarča žalitev in groženj Ronny Rosenthal, izraelski nogometaš, ki ga namerava prevzeti videmsko nogometno društvo Udinese.

Demokratične Videmčane in prave ljubitelje športa je v ponedeljek zjutraj čakalo neprijetno presenečenje: poslopje, kjer ima nogometno društvo svoj sedež, so »neznanci« premazali z žaljivimi napisi proti Rosenthalu, s katerimi ga »vabijo«, naj se pobere domov, drugi napisi pa mu grozijo s krematorijsko pečjo. Vendar kaže, da še ni vse. Že prejšnji teden, ko se je razširila vest, da namerava Udinese prevzeti tega izraelskega igralca, so na sedež društva prišli številni anonimni telefonski klici, ki so tako voditeljem kot nogometašu grozili s fizičnim obračunavanjem. Za nekatere navijače namreč Izraelec ne sme obleči črno belega dresa.

Vodstvo Udineseja doslej še ni dalo nobene uradne izjave, verjetno tudi zato, ker je predsednik društva Gianpaolo Pozzi na počitnicah, tehnični vodja Marino Mariottini pa se prav ta čas mudi v Južni Ameriki, kjer se s tamkajšnjimi društvi pogaja za prevzem argentinskega nogometaša Sensinija. Ronny Rosenthal pa je kljub vsemu od včeraj v Vidmu, kjer se bo podvrgel še nekaterim zdravniškim pregledom.

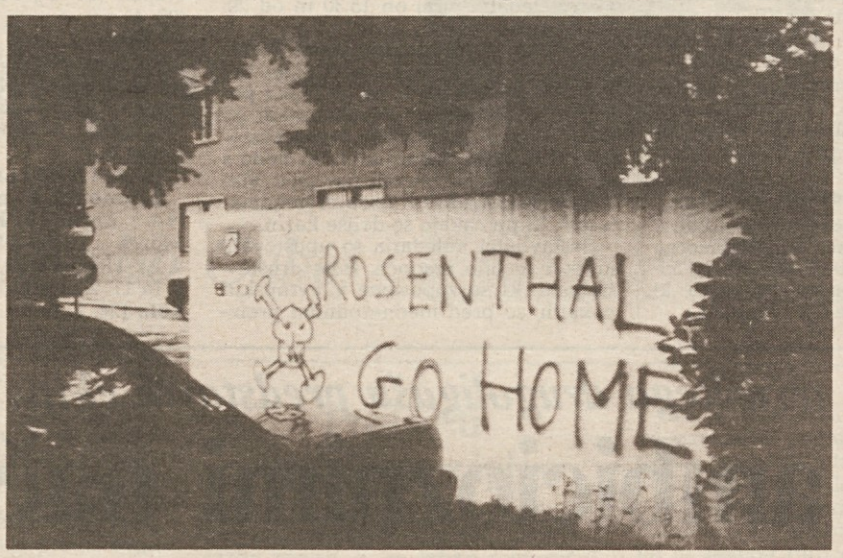

Na sliki (Telefoto AP)**: rasistični napisi na pročelju sedeža nogometnega društva Udinese**

»Vojna« v Kolumbiji

BOGOTA — Prava državljanska vojna, ki razsaja v Kolumbiji, je od začetka leta terjala več kot 13.000 žrtev. Gre torej za pravi pokol, za katerega so počasi poskrbeli gverilci in skupine desničarskih skrajnežev, ki »podpisujejo« umore približno 68 oseb na dan.

Po poročilih krajevnih oblasti, je največ žrtev v severovzhodni pokrajini Uraba, ki je po svetu znana predvsem zaradi impozantnih nasadov bananovcev. V tem predelu je prav v zadnjem mesecu izbruhnila vojna med gverilci in predstavniki desnice, ki je na tem območju izredno močna v glavnem tudi zaradi podpore, ki jo uživa s strani trgovcev z mamili.

Iz teh krajev prihaja kar 80 odstotkov kokaina, ki ga Kolumbija izvaža v svetovno tržišče, predvsem v ZDA. Žrtve pa so v glavnem predstavniki sindikalnih organizacij, ki ščitijo pravice delavcev v nasadih bananovcev in se borijo za spoštovanje človekovih pravic.

Državljanska vojna v glavnem napreduje na podlagi bombnih atentatov, ki so najbolj priljubljeno orožje tako gverilcev kot desnice. Od začetka leta je bilo kar 374 bombnih akcij, zaradi katerih je umrlo na tisoče ljudi, med katerimi tudi mnogo civilistov. Po pisanju dnevnika El Siglo, naj bi desničarske teroriste pripravili Izraelci, Američani in Zahodni Nemci.

Zichova smrt je še vedno skrivnostna

VARŠAVA — Duhovnik Sylwester Zich, ki so ga prejšnji teden našli mrtvega na avtobusni postaji v nekem počitniškem središči ob Baltiku, je slutil, da se mu bliža konec. Preiskovalci so namreč našli njegovo duhovno oporoko, napisano v obliki dnevnika, ki nosi datum »oktober 1987«. Leto prej so Zicha izpustili iz zapora, potem ko je presedel 4 leta od določenih šest. Zich je moral v zapor, ker je nudil zatočišče dvema morilcema, ki sta bila obtožena umora nekega policijskega agenta.

Pravi vzroki Zichove smrti pa so kljub opravljeni obdukciji še neznani. Na truplu so zdravniki zasledili več inijekcijskih vbodov, ugotovili so zlom enega rebra in površinske rane po glavi ter ureze okrog ust. Zich je malo pred smrtjo spil tudi veliko količino alkohola, bil pa je skoraj tešč.

Televizijska izjava nekaterih prič je vzbudila veliko ogorčenje med Poljaki. Ti očividci so namreč povedali, da je Zich dobro uro popival v družbi neznanega moškega, kdor ga je poznal pa prisega v duhovnikovo abstinenco.

Varnostni pasovi še burijo duhove

RIM — Varnostni pasovi so ponovno predmet politično-filozofskih razprav v parlamentu, nekemu milanskemu odvetniku pa gre zasluga, da se bodo o ustavni legitimnosti zakona o varnostnih pasovih ukvarjali tudi na sodišču.

V prvem primeru gre za polemiko med predsednikom senatne komisije za prevoze Bernardijem in senatorjem Dell'Osso. Bernardi trdi, da je treba imeti privezane pasove tudi v mestnih središčih, Dell'Osso pa zagovarja stališče, da je v velemestih promet že tako počasen in »nenevaren«, da bi se lahko mirno odrekli pasovom.

V drugem primeru pa gre za donkihotski podvig nekega odvetnika, ki je plačal globo zaradi vožnje brez varnostnih pasov izključno zaradi tega, da bi lahko potem šel pred sodnike in tudi sam zagovarjal stališče, da je zakon v nasprotju z ustavo.

Podobna filozofiranja so očitno možna le v državi, ki je poleg obveznih pasov uvedla še niz izjem (višina, nosečnost, parkiranje itd.).

Sodniki obsodili la Repubblico zaradi članka o poslancu Gunnelli

RIM — *Na prvem rimskem sodišču se je včeraj zaključil proces proti novinarki Miriam Mafai in odgovornemu uredniku dnevnika la Repubblica, ki sta bila obsojena na izplačilo moralne odškodnine v vrednosti 25 milijonov lir republikanskemu poslancu Aristidu Gunnelli.*

V članku, ki je bil objavljen na dnevniku la Repubblica, je novinarka Mirjam Mafai tudi po mnenju sodnikov žalila italijanskega politika. Novinarka je sicer le namigovala, iz celotnega članka pa naj bi se lahko sklepalo, da je poslanec Gunnella velika riba v mafijskih organizacijah. Sodniki so torej upoštevali Gunnellove pritožbe in obsodili dnevnik, naj dvakrat objavi tekst razsodbe in to v črkah, ki so dvakrat večje od običajnih. Poleg tega bo morala la Repubblica kriti vse sodne stroške in izplačati honorarje odvetnikom. Poslanec Gunnella se je še posebno vneto boril za svoj ugled, ker je prav po objavi reportaže na Repubblici izbruhnil škandal tudi v parlamentu. O Gunnellovi domnevni pripadnosti mafijskim krogom je bil v Italiji govor več kot dva meseca, kar je po mnenju poslanca resno ogrozilo njegovo politično dostojanstvo.

Mojstra Herberta von Karajana pokopali v Anifu pri Salzburgu

DUNAJ — S strogo zasebnim obredom, ki so se ga udeležili le najbližji sorodniki in le nekaj zvestih prijateljev, so predsinočnjim pokopali Herberta von Karajana. V malem pokopališču v Anifu se je skupinica zbrala ob pol desetih zvečer pred grobom družine von Karajan, v katerega so položili pokojnega dirigenta. V salzburški stolni cerkvi se bodo poklonili spominu preminulega mojstra v nedeljo, ko mu bodo dunajski filharmoniki posvetili Mozartov Requiem. Von Karajanu pa se bodo slovesneje posvetili 30. julija na salzburškem festivalu, ko se bodo umrlega glasbenika spomnili umetniki, kolegi in druge izstopajoče osebnosti, ki so ga poznale.

Na sliki (telefoto AP)**: leseni križ zaznamuje grob, v katerega so predsinočnjim položili dirigenta Herberta von Karajana.**

Nelson Mandela praznoval 71. rojstni dan

Žena Nelsona Mandele Winnie z odvetnikom Dulahom Omarjem ob prihodu v Cape Town (Telefoto AP)

NAIROBI — Najbolj slavni zapornik na svetu, voditelj Afriškega nacionalnega kongresa (ANC) Nelson Mandela, je včeraj praznoval svoj 71. rojstni dan.

Nekateri trdijo, da Mandela hkrati praznuje diplomo pravne fakultete, ki jo je dobil pred kratkim, ko je diplomiral na južnoafriški dopisni univerzi. Na vrtu udobnega bungalova z bazenom in več sobami, ki je na kmetiji zapora Victor Verster v majhnem mestu Paari kakšnih 40 kilometrov iz Capetowna, so se zbrali vsi člani Mandelove družine, žena Winnie (»Danes se bomo postili in ne slavili«), dve hčeri in sedem vnukov in vnukinj, družinski odvetniki in drugi.

Prvič so na tako pomembno slavje povabljeni tudi drugi zaprti prvaki Afriškega nacionalnega kongresa, ki so bili na dosmrtno ječo obsojeni skupaj z Mandelom: Walter Sisulu (njegova žena Albertina je voditeljica najbolj vplivne protiapartheidske združene demokratične fronte, UDF, ki je bila te dni na turneji po ZDA in Veliki Britaniji, kjer je pozivala k uvedbi ostrih ekonomskih sankcij proti Južni Afriki), Andrew Mlangeni, Raymond Mhlaba, Ahmed Kathrada in Elias Motsoaledi. Pretorijska vlada je prvič dovolila prvakom Afriškega kongresa, da so se zbrali in za to priložnost so jim menda v Capetownu celo sešili nove pražnje obleke.

Od lanske jeseni, ko je Mandela okreval po tuberkulozi, so ga s privatne klinike, na kateri se je za kapjo zdravil tudi predsednik Pieter Botha, premestili v udobno hišo na zaporniškem posestvu, ki je last nekega jetniškega paznika. Mandela ima v novem zaporu, ki bolj spominja na hišni pripor, vso udobje in je v »družbi« z dvema belcema, z jetniškim čuvajem in kuharjem, ki pripravlja jedi samo za slavnega zapornika. Po premestitvi v bungalov so Mandelu dovolili, da ga člani družine lahko obiščejo kadarkoli, čeprav je žena Winnie ta privilegij zavrnila in pravi, da ga bo še naprej obiskovala tako kot v zaporu Pollsmoore v Capetownu, enkrat na mesec po tričetrt ure.

V Južni Afriki menijo, da je malone javno praznovanje Mandelovega rojstnega dneva še en korak k njegovi izpustitvi, brez česar si seveda ni mogoče predstavljati pogajanj med belsko manjšinsko vlado in vodstvom prepovedanega Afriškega nacionalnega kongresa in med drugimi črnskimi emancipacijskimi organizacijami. Večinoma sicer pravijo, da Mandela pred parlamentarnimi volitvami 6. septembra ne bodo izpustili, ker bi to preveč šokantno vplivalo na bele volilce, ki bi utegnili obrniti hrbet vladajoči nacionalni stranki. Temu bi se v Pretorii hoteli na vsak način izogniti in podaljšati vladavino nacionalistov, ki se je začela leta 1948. Res pa je, da tudi presenečenja za Mandelovo izpustitvijo niso izključena. Konec koncev je to najbolj zgovorno dokazal sam predsednik Pieter Botha, ko se je 5. julija prvič tajno sestal z Mandelom in s tem osupnil domačo in tujo javnost. Ali imajo v Pretorii na zalogi še kakšno podobno presenečenje?

AVGUST PUDGAR

Škoda v Zagrebu znaša kar 1.660 milijard din

ZAGREB — Gmotna škoda, ki jo je povzročilo strahovito neurje 3. julija v 14 zagrebških občinah, znaša po prvih ocenah 1.660 milijard dinarjev (približno 12 milijard lir).

Te in podobne podatke so včeraj iznesli na seji izvršnega sveta skupščine mesta Zagreba, ki ji je predsedoval Zlatan Markotić. Nevihte s padavinami, ki so skoraj neprekinjeno trajale 10 ur, so prizadele predvsem občine Maksimir, Pešćenico, Trnje in Center. Po še nedokončnih ocenah je voda preplavila 2.620 stanovanj, od katerih jih več kot 200 nima pogojev za ponovno vselitev. Vodna stihija je povzročila ogromno škodo zagrebški industriji, predvsem v vzhodnem delu glavnega mesta Hrvaške, občinskemu gospodarstvu, zdravstvenim objektom, cestnemu omrežju, kmetijstvu in drugemu gospodarstvu. Veliko škodo so utrpeli tudi vzgojni in izobraževalni objekti. Skupno je bilo prizadetih 135 šol, vzgojno-izobraževalnih centrov, dijaških domov, otroških vrtcev in fakultet. Najhuje so bile prizadete živinozdravniška, elektrotehnična in kmetijska fakulteta.

Mestni izvršni svet je ugotovil, da lahko le posegi širše politično-družbene skupnosti odpravijo posledice tega katastrofalnega neurja. O ukrepih za trajno in dokončno odpravo posledic bo na svojem prvem zasedanju razpravljal tudi sabor Hrvaške.